

قوانین و مقررات روابط عمومی

در ایران

اصلی ترین رسالت روابط عمومی ها را باید قانون مداری و رعایت مولفه اخلاق و توسعه فرهنگ عمومی احترام به قانون دانست؛ زیرا دو اصل توسعه فرهنگ عمومی احترام به قانون و قضا و نهادینه کردن تعهد به ملازمت قانون موجب مستحکم شدن پیمان بین حکومت و مردم می شود و نباید به هر بهانه به اصل قانون خدشه ای وارد شود.

برای اینکه مسئولان روابط عمومی بتوانند، وظایف خود را بدون مواجه شدن با مشکلات و برخورد با قوانین انجام دهند باید با آیین نامه های اجرایی و مقررات دولتی که کاملاً با کار آنها مرتبط می باشد، آشنا باشند. آثار تبعی و تأثیرات سوء کارهای خلاف قانون و مقررات مسئولان روابط عمومی به دو دلیل گسترده است و اثرات سوءناشی از آن در سرنوشت سازمان و بسیار اثرگذار خواهد بود و این دلایل عبارتند از:

۱) مردم، سازمان ها و مقام های دولتی، عموماً گفته ها و نوشته های مسئولان روابط عمومی را در حقیقت، نظر سازمان مربوطه می شناسند، در نتیجه هر لغزش و اقدام خلاف قانون روابط عمومی را به حساب مدیران مؤسسه و سازمان می گذارند.

۲) سرشت و طبیعت کارهای روابط عمومی طوری است که انعکاس آن در معرض افکار عمومی قرار گرفته و به آگاهی شمار زیادی از مردم می رسد، چنانچه اگر خطا و عمل خلاف قانونی از مسئولان روابط عمومی سربرزند به سرعت همه از آن مطلع شده و اعتبار و صلاحیت مدیران آن سازمان زیر سؤال می رود. و باید به این نکته به عنوان یک رسالت حرفه ای و اخلاقی اعتقاد راسخ داشته باشیم که پرسش گری یک حق و پاسخ گوئی صحیح به آن به صورت شفاف و صادقانه یک

وظیفه است، بنابراین در این راستا مواردی که روابط عمومی باید به آن حساس باشد و مورد دقت قرار دهد، عبارتند از:

- حفظ حقوق مردم
- حفظ حقوق سهامداران
- حفظ حقوق سازمان
- تهمت و افترا در ارتباط گفتاری
- حفظ حقوق کارمندان و کارگران سازمان یا مؤسسه
- عکس های خبری و حقوق مربوطه
- صاحبان ایده و ابتکار و حقوق آنها
- حقوق نویسندگان و آثار هنری
- حقوق مربوط به عکس های حرفه ای
- آرم و علائم تجاری مربوطه
- اقدامات ایمنی در جلسات، بازدیدها و سفرها

مدیران و کارکنان روابط عمومی خود را عضوی از حرفه ی شرافتمند و بسیار موثری می دانند که نسبت به عموم مردم و مشتریان خود مسئول و متعهد هستند. روابط عمومی ها با آگاهی از تأثیر و نفوذ پیام های خود سعی دارند تا قدرت خود را با نوعی رفتار اخلاقی عمومی تطبیق دهند و در ایفای این مسئولیتها، الزامات قانونی، خط مشی ها و انتظارات مشتری، به عنوان معیارهای تنظیم شده در حرفه روابط عمومی به شمار می آیند که نه تنها با معیارهای داخلی موسسه ها، وزارت خانه و یا خود کارکنان و ارزشهای فردی بلکه بر تصمیم گیری و تصمیم سازی های آن ها نیز اثرگذار

است. عمل کرد فعالیت های اساسی تجاری در روابط عمومی، یافتن مشتری، حفظ آن و خدمت به آنان است. بهره گیران از اطلاعات از روابط عمومی، انتظار انتشار اطلاعات و بیان حقایق و رفتار صادقانه را دارند. گاهی بیان حقایق گزینشی جایگزین بیان کل حقیقت می شود، این امر اگرچه به نوبه خود درست است، ولی شامل همه واقعیت ها نیست و در این جا مشکل، زمانی ایجاد می شود که گوینده حقیقت و شنونده آن از معیارهای متفاوتی برخوردار باشند. مثلاً جعل اطلاعات ممکن است برای برخی مبالغه آمیز به نظر برسد، در حالی که برای عده ای دیگر نوعی فریب باشد در حالی که در این گونه موارد باید به اصول اخلاقی انتشار اطلاعات توجه کرد.

عدم تلاش برای ایجاد مسئولیت پذیری اجتماعی در سازمان، سبب بی اعتمادی افکار عمومی خواهد شد. از این رو روابط عمومی ها برای بهبود اعتبار خود وظایف های سه گانه دارند: آنها باید موقعیت خود را هم در بین عامه و هم در بین سازمان هایی که ایجاد کرده اند، بهبود بخشند و همچنین مسئولیت اجتماعی خود را در قبال مشتریان سازمان گسترش دهند.

لازمه کار روابط عمومی، احساس تعهد در برابر اعتماد عمومی است و این مساله نیازمند تحقق اصولی از قبیل:

(۱) انطباق کامل اهداف روابط عمومی با رفاه عمومی و منافع مشتریان یا کارفرمایان.
(۲) بکار بستن سه اصل دوستی، صداقت و شفافیت در تهیه و تنظیم مطالب و انتشار عمومی در تمام امور.

(۳) حفظ اسرار مشتریان یا کارفرمایان حتی پس از قطع رابطه با موسسه و تا مدت زمانی که منافعش ایجاب می کند.

(۴) تلاش برای جلوگیری از تخلفاتی چون پخش شایعات و بیانه های اهانت آمیز، و یا پنهان کاری از جانب مشتریان و کارفرمایان و پخش هر گزارشی که به منظور منفعت شغلی صورت می گیرد.

۵) حمایت از تلاش های برنامه ریزی شده برای پیشبرد اخلاق حرفه ای و مهارت های تکنیکی در این حرفه و همچنین آموزش ، تعلیم و تربیت شایسته ی کارکنان روابط عمومی.

کارگزاران حرفه ای روابط عمومی به خوبی می دانند که موفقیت در این حرفه در صورتی محقق می شود که از اعتماد و حمایت عمومی برخوردار باشند و از این رو خود باید در کاربردهای اخلاقی در فعالیت های حرفه ای نیز پیشقدم باشند.

انجمن بین المللی روابط عمومی در سال ۱۹۶۵ در آتن (پایتخت یونان) آیین نامه ای را تصویب کرد که به دلیل تأکید بر حقوق بشر ، رفتار کارکنان روابط عمومی و نگرش مثبت آن ها به این حرفه و موفقیت شان در تصویب معیارهای اخلاقی مورد قبول همه ی جوامع بشری شده است .

بنابراین یک عضو روابط عمومی باید در رعایت موازین زیر تلاش کند:

۱) کمک به فراهم ساختن شرایط اخلاقی و فرهنگی تا انسانها را قادر سازد به کمال برسند و از حقوق سلب ناپذیری که در اعلامیه جهانی حقوق بشر عنوان شده است، بهره مند شوند.

۲) فراهم آوردن الگو و کانال های ارتباطی از طریق ترویج آزادانه اطلاعات مهم که سبب شود هر عضوی در هر جامعه ای احساس کند که او آگاه است.

۳) به دلیل ارتباط میان حرفه های گوناگون و مردم، وظیفه یک عضو روابط عمومی حتی به صورت خصوصی، در چگونگی ارزیابی حرفه به عنوان یک کل، موثر است .

۴) اصول و قوانین اخلاقی اعلامیه جهانی حقوق بشر

۵) توجه به ارزش انسان و حمایت از آن و به رسمیت شناختن حقوق انسانی.

۶) فراهم آوردن زمینه های اخلاقی، روانشناختی و ذهنی به منظور گفتگو به شیوه ای مناسب و به رسمیت شناختن حقوق همه گروه ها برای بیان دیدگاه و نظرات آنان.

۷) نظارت دائمی بر رفتار خود در تمام شرایط به نحو احسن برای آن که اعتماد کسانی را که با آنها در ارتباط است، جلب کند.

۸) انجام کارها به نحو احسن در همه شرایط و به شکلی که علایق خاص همه گروه ها (اعم از سازمان هایی که در آن خدمت می کند و همچنین علایق جامعه مورد نظر) را در نظر بگیرد.

۹) به انجام رساندن صادقانه ی همه وظایف و پرهیز از سخنانی که باعث ابهام یا درک نادرست می شود.

از سوی دیگر یک عضو روابط عمومی باید از موارد زیر اجتناب کند:

۱) کم اهمیت شمردن حقیقت نسبت به دیگر نیازها .

۲) انتشار اطلاعاتی که بر مبنای وقایع درست و قابل اثبات بنا نشده اند.

۳) شرکت در هر اقدام مخاطره آمیز اخلاقی و نادرست که بر شأن و منزلت انسان خدشه وارد سازد.

۴) به کارگیری هر نوع روش یا تکنیک تلافی جویانه برای تحریک ناآگاهانه فردی که قادر به کنترل آزادی خود نیست.

بر این اساس هر عضو روابط عمومی باید خواهان حقیقت و درستی و به طور کلی معیارهای مورد قبول و پسندیده باشد و نباید آگاهانه اطلاعات نادرست و گمراه کننده به افراد ارائه دهد چون دانستن این امر از بدیهی ترین اصول اخلاقی در روابط عمومی است.

۴) عدم سرقت عمدی و یا غیر عمدی اطلاعات ، به عبارت دیگر ما وظیفه داریم مطالبی را که به کار می بریم مرجع آنها را مشخص کنیم مگر آنکه مجاز به غیر آن باشیم. حتی به هنگام یادداشت برداری نیز باید دقت بسیاری شود تا هنگام کاربرد یادداشتها، منابع آن کاملا مستند بوده و حتی از سرقت غیر عمدی نیز باید اجتناب کرد. عدم دقت در این کار می تواند آسیب های جدی برای سازمان، مدیریت و روابط عمومی به همراه داشته باشد.

۶) جعل اطلاعات نیز کاری غیراخلاقی است زیرا این عمل کاربرد مغرضانه ی اطلاعاتی است که اساساً نادرست است و به قصد گمراه کردن مخاطب یا رقبا صورت می گیرد. خطر بزرگ استفاده از چنین تمهیدی، سلب اعتماد عمومی است.

اصول اخلاقی ایجاب می کند که روابط عمومی ها به رفع اشتباهاتشان پردازند. ضرورت اصلاح در هر زمان وجود دارد. اما به منظور اصلاح اشتباهات سه مساله را باید در نظر داشت:

۱) وقت شناسی: به محض وقوع اشتباه می باید برای جمع آوری و انتشار اطلاعات صحیح تلاش و اقدام کرد.

۲) شفافیت: اغلب اشتباهات از ناکامی و ناتوانی در بیان واضح مطلب مورد نظر ناشی می شود در حالیکه در ارائه اطلاعات همواره باید از اصل وضوح و شفافیت پیروی شود.

۳) اقدام اصلاحی: با این فرض که ممکن است مردم بر اثر اشتباه صورت گرفته، گمراه شده و به خاطر آن بدعمل کنند، تعهد اخلاقی حکم می کند که مطلب اصلاح شده و منتشر شود. در این خصوص راه های کاربردی مقابله با اشتباهات را می توان طی کرد. با تمام سازمانهای خبری که گزارش اصلی را دریافت کرده اند تماس برقرار نمود و واقعیات را توضیح داد و در صورت لزوم از اقدامات دیگری چون تبلیغات در روزنامه ها یا رسانه های همگانی استفاده کرد.

بخش حقوقی سازمان ها موظف هستند که کارکنان روابط عمومی را نسبت به آثار و تبعات حقوق اقداماتشان آموزش دهند بخاطر این که مسئولان روابط عمومی مسئول حفظ حقوق مؤسسه در برابر وسایل ارتباطی و افکار عمومی می باشند ، در نتیجه، همکاری و هماهنگی این دو بخش برای مدیریت ها بسیار اهمیت دارد و در راستای تحقق این مهم روابط عمومی وظیفه دارد، برای پیشبرد اهداف سازمان به مخاطب و افکار عمومی احترام بگذارد.

آیین نامه نحوه فعالیت، وظایف و اختیارات روابط عمومی دستگاههای اجرایی

هیئت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۶/۲/۲۳ بنا به پیشنهاد مشترک وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، معاونت حقوقی و امور مجلس رییس جمهور و شورای اطلاع رسانی دولت و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه نحوه فعالیت، وظایف و اختیارات روابط عمومی دستگاههای اجرایی را به شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:

الف - روابط عمومی: اداره کل یا دفتر روابط عمومی دستگاههای اجرایی

ب - شورا: شورای اطلاع رسانی دولت

ج - سخنگوی دولت: سخنگوی دولت جمهوری اسلامی ایران و رییس شورای اطلاع رسانی دولت

ماده ۲- اهم فعالیتهای روابط عمومی هر وزارتخانه یا سازمان، اجرای سیاستهای اطلاع رسانی دولت، همکاری با رسانه های جمعی جهت انعکاس مناسب عملکردهای بخشهای مختلف، پاسخگویی به ابهامها و اطلاع رسانی در خصوص آن دستگاه، تهیه و اجرای طرح های تبلیغاتی سازمان، اجرای مناسب مراسم و مناسبتها، ایجاد حسن رابطه بین کارکنان و مسئولان دستگاه مربوط از طریق برگزاری جلسات داخلی، نظارت بر انتشارات و نشریات دستگاه، مدیریت پایگاههای اطلاع رسانی الکترونیک دستگاه و افکارسنجی عمومی و دستگاهی است.

تبصره ۱ - شرح وظایف و ساختار جدید سازمانی روابط عمومی ها جهت اجرای وظایف یاد شده باتوجه به شرح وظایف، اهداف، پراکندگی جغرافیایی و سایر موارد مربوط ظرف چهارماه پس از

ابلاغ این آیین نامه با پیشنهاد سخنگوی دولت به تأیید شورای اطلاع رسانی دولت رسیده و با تصویب معاونت ذی ربط در سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور لازم الاجرا می گردد.

تبصره ۲- به منظور ایجاد ساختار مناسب روابط عمومی، دستگاههای اجرایی موظفند جذب ظرفیت سازمانی مصوب روابط عمومی را از سهمیه استخدامی ستادی و استانی خود از میان دارندگان مدارک تحصیلی دانشگاهی روابط عمومی و رشته های مرتبط و یا دارندگان تجربه کاری در زمینه روابط عمومی را در اولویت قرار داده و جهت ارتقای پستهای حوزه روابط عمومی اقدام نمایند.

ماده ۳- امور ارتباطی، تبلیغاتی و اطلاع رسانی دستگاههای اجرایی مشمول ماده (۱۶۰) قانون برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران - مصوب ۱۳۸۳- باید تابع خط مشی ها و سیاستهای اجرایی دولت باشد.

تبصره ۱- رییس شورای اطلاع رسانی دولت موظف است به صورت مستمر نظارت مؤثر بر اجرای صحیح سیاستهای تبلیغاتی و اطلاع رسانی دولت را به عمل آورده و زمینه آموزش مدیران روابط عمومی ها جهت اجرای مناسب مفاد این آیین نامه را با همکاری دستگاههای اجرایی و آموزشی و انجمنها و مؤسسات ذی صلاح غیردولتی فراهم سازد.

تبصره ۲- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است هزینه های آموزشی و هماهنگی اطلاع رسانی دولت را در ردیف مستقل در بودجه سالانه ذیل ردیفهای نهاد ریاست جمهوری منظور و در اختیار دبیرخانه شورای اطلاع رسانی دولت قرار دهد.

تبصره ۳- اختیارات هیئت وزیران در خصوص تعیین ضوابط و هماهنگی اطلاع رسانی و امور تبلیغاتی به کارگروهی مرکب از وزراء دادگستری، فرهنگ و ارشاد اسلامی و معاون حقوقی و امور مجلس رییس جمهور تفویض می گردد. ملاک تصمیم گیری در خصوص اختیارات یادشده موافقت وزیران عضو کارگروه یادشده می باشد و مصوبات آن در صورت تأیید رییس جمهور با رعایت ماده (۱۹) آیین نامه داخلی هیئت دولت قابل صدور می باشد.

تبصره ۴ - پرداخت هر نوع وجه صرفاً در چارچوب ماده (۳) این آیین‌نامه مجاز و پرداخت هر گونه وجه دیگری ممنوع است. ذیحسابان وزارتخانه‌ها و سازمانهای دولتی و سازمان حسابرسی یا حسابرسان قانونی شرکتها مکلفند نظارت لازم را اعمال و موارد خلاف را گزارش نمایند.

ماده ۴ - مدیر روابط عمومی دستگاههای اجرایی در سطح ستادی از سوی عالی‌ترین مقام دستگاه و از میان افراد دارای خلاقیت، تحرک و آگاهی سیاسی - اجتماعی و رسانه‌ای و تا حد امکان مرتبط با رشته روابط عمومی با هماهنگی سخنگو و در سازمانها و ادارات زیرمجموعه هر دستگاه با هماهنگی مدیر روابط عمومی دستگاه مربوط انتخاب خواهد شد و به صورت مستقیم زیر نظر مقام منصوب کننده فعالیت خواهد کرد.

تبصره ۱ - دستگاههای اجرایی مکلفند ترتیبی اتخاذ نمایند که تا حد امکان کلیه فعالیتهای قابل انتشار و ارتباطات تمام بخشهای دستگاه از جمله پایگاههای اطلاع‌رسانی دستگاه به صورت متمرکز از سوی روابط عمومی مربوط صورت پذیرد. موارد استثناء به پیشنهاد دستگاه به تصویب شورای اطلاع‌رسانی دولت خواهد رسید.

تبصره ۲ - عالی‌ترین مقام دستگاه مربوط، سخنگوی دستگاه را از میان مسئولان ارشد دستگاه مربوط با اولویت مدیر روابط عمومی و با رعایت تبصره (۱) این ماده انتخاب خواهد نمود. مواضع رسمی دستگاه از سوی سخنگوی آن دستگاه اعلام خواهد شد.

ماده ۵ - به منظور ایجاد انسجام، اتخاذ شیوه‌های مناسب و هماهنگی در امور اطلاع‌رسانی و ایجاد وحدت رویه، شورای هماهنگی روابط عمومی دستگاههای اجرایی متشکل از کلیه مدیران روابط عمومی دستگاهها و معاون مطبوعاتی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به ریاست سخنگو و دبیری دبیر شورا تشکیل خواهد شد.

تبصره - شورای هماهنگی روابط عمومی در مراکز استانها به ریاست استاندار و در غیاب وی معاون سیاسی و امنیتی استاندار و دبیری مسئول روابط عمومی استانداری و با شرکت کلیه مسئولان روابط

عمومی دستگاههای استانی و فرمانداریها تشکیل می‌گردد و وظیفه هماهنگی اطلاع‌رسانی دستگاههای اجرایی را در استان برعهده خواهد داشت.

ماده ۶- به استثنای مقامات موضوع تبصره (۲) ماده (۱) قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت - مصوب ۱۳۷۰- و همطرازان آنها، انجام هرگونه مصاحبه توسط مسئولین و کارکنان دستگاه و انتشار هرگونه خبر باید از طریق روابط عمومی دستگاه و با رعایت سیاستهای کلی اطلاع‌رسانی دولت صورت پذیرد.

ماده ۷- روابط عمومی‌ها موظف به همکاری و تعامل مناسب با تمامی رسانه‌های قانونی به خصوص سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران، خبرگزاری جمهوری اسلامی و مؤسسه فرهنگی - مطبوعاتی ایران و رعایت سیاستهای مربوط ابلاغی موضوع آیین‌نامه ساماندهی فعالیت پایگاههای اطلاع‌رسانی (سایتهای) ایرانی، موضوع تصویب‌نامه شماره ۱۰۹۰۶۰/ت/۳۵۷۴۱-هـ مورخ ۱۳۸۵/۹/۵ از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هستند.

ماده ۸- روابط عمومی‌ها حداکثر تا اول اسفندماه هر سال برنامه‌های ارتباطی، اطلاعاتی و انتشاراتی سال بعد خود را براساس برنامه سالانه وزارتخانه یا سازمان متبوع و هماهنگی با دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت تنظیم خواهند نمود.

ماده ۹- دستگاهها موظفند حداقل دو در هزار بودجه جاری ستادی و استانی خود را به تفکیک برای فعالیتهای روابط عمومی و اطلاع‌رسانی در نظر گیرند و هنگام مبادله موافقتنامه با سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور یا استان آن را به عنوان هزینه‌های ضروری دستگاه منظور کنند و در اختیار روابط عمومی‌ها قرار دهند.

ماده ۱۰- کلیه آیین‌نامه، دستورالعملها و بخشنامه‌های مغایر از جمله تصویب‌نامه شماره ۸۱۵۵۲ مورخ ۱۳۵۳/۱۲/۲۸ لغو می‌گردد.

دستورالعمل نحوه انتشار آگهی نامه توسط کانون های آگهی و تبلیغاتی

«مصوبه جلسه هفتاد و چهار کمیته مرکزی سازمان های تبلیغاتی کشور»

۱- آگهی نامه عبارت است از هر نوع محصول چاپی مجلد یا لوح فشرده که توسط کانون های آگهی و تبلیغاتی با هدف تبلیغ کالا یا خدمات منتشر و در گستره فعالیت همان کانون توزیع می شود. تبصره ۱: آگهی نامه هایی که در مورد حرفه یا صنعتی خاص منتشر می شوند قید مکان ندارند. مشروط به آن که حداقل ۹۰ درصد آگهی های آنها منحصر به آن صنعت یا حرفه باشد.

تبصره ۲: انتشار آگهی نامه های غیرمجلد منوط به نظر کمیته تبلیغات استان و با رعایت مفاد این دستورالعمل می باشد.

۲- انتشار آگهی نامه تنها توسط کانون های آگهی و تبلیغاتی دارای پروانه فعالیت از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با اخذ موافقت اصولی از کمیته تبلیغات استان مجاز می باشد.

تبصره ۱: صدور موافقت اصولی برای آگهی نامه های مربوط به حرفه خاص (موضوع تبصره یک ذیل بند یک) به عهده دفتر تبلیغات و اطلاع رسانی می باشد.

تبصره ۲: کانون فقط مجاز به انتشار یک آگهی نامه عمومی پس از کسب موافقت کمیته استان می باشد و انتشار چند آگهی نامه برای حرفه و صنعتی خاص منوط به اخذ موافقت از دفتر تبلیغات و اطلاع رسانی است.

۳- دوره انتشار آگهی نامه کمتر از ده روز مجاز نیست. انتشار شماره فوق العاده و به صورت موردی با موافقت کمیته تبلیغات استان امکان پذیر است.

۴- توزیع آگهی نامه های موضوع این دستورالعمل به عنوان ضمیمه نشریات ممنوع است.

تبصره: کانون‌ها می‌توانند ضمیمه نیازمندیهای نشریات را طی توافق با آنها منتشر نمایند. بدیهی است مطابق قانون مطبوعات؛ این ضمائم با مسئولیت نشریات منتشر می‌شوند.

۵- توزیع آگهی نامه در مکان عرضه نشریات مانند دکه‌های مطبوعاتی مجاز نیست.

۶- آگهی نامه باید به طور رایگان عرضه شود و فاقد قیمت باشد.

۷- مطالب مندرج در آگهی نامه‌ها منحصرآباید به آگهی‌های تبلیغاتی اختصاص یابد و چاپ هرگونه تصویر یا مطلب تحریری اعم از خبر، گزارش، مصاحبه، یادداشت و مقاله در آگهی نامه ممنوع است. تبصره: درج پیام‌های عام‌المنفعه فرهنگی نظیر اشاعه فرهنگ دینی - ملی؛ مسائل مربوط به رعایت بهداشت فردی و اجتماعی، رعایت صرفه‌جویی در مصرف آب و انرژی، احترام به حقوق دیگران مشروط بر آن که حجم هر پیام از ۳۰ کلمه و مجموع پیام‌های آگهی نامه در هر بار انتشار از ۱۰ مورد تجاوز نکند، بلامانع است.

۸- درج آگهی‌های احزاب و نهادهای سیاسی و آگهی نامزدهای انتخاباتی در آگهی نامه ممنوع است.

۹- جذب و درج آگهی‌های دولتی مانند مناقصه‌ها، مزایده‌ها، حصر وراثت و ثبت شرکت‌ها و مؤسسات در آگهی نامه‌ها ممنوع است.

۱۰- نام کانون تبلیغاتی و عبارت ((آگهی نامه)) باید در بالاترین قسمت روی جلد آگهی نامه، به طوری که حداقل ۲۵ درصد صفحه را شامل شود به طور واضح قید شود. افزودن هرگونه اسم یا عنوان دیگر مانند ویژه‌نامه، پیش‌شماره، فوق‌العاده و عناوین مشابه ممنوع است.

۱۱- نامگذاری یا انتشار آگهی نامه همنام با نام نشریات، نام کانون‌های آگهی و تبلیغاتی و سایر آگهی نامه‌های کشور مجاز نیست.

تبصره ۱: کمیته تبلیغات استانها به هنگام صدور موافقت اصولی برای انتشار آگهی نامه؛ بررسی لازم را از بانک رسانه‌های کشور (برخط) به عمل می‌آورند.

تبصره ۲: کانونها می‌توانند برای نامگذاری آگهی نامه از نام دیگری به غیر از نام کانون استفاده نمایند و رعایت مفاد بند مربوطه (۱۱) و تبصره ۱ این بند الزامی است.

۱۲- نشان (لوگو) آگهی نامه نباید مشابه نشان نشریات یا آگهی نامه‌های دیگر کشور باشد.

۱۳- کانون‌های آگهی و تبلیغاتی می‌توانند در آگهی نامه براساس نوبت انتشار، نام ماه، فصل و سال انتشار را بدون درج شماره ردیف یا مسلسل قید کنند.

۱۴- آگهی نامه باید دارای شناسنامه‌ای در ابعاد حداقل دو کادر در صفحه‌های ثابت باشد که در آن نام کانون آگهی و تبلیغاتی و شماره پروانه فعالیت آن، نام مدیر مسئول کانون، نشانی، شماره تلفن و حوزه جغرافیایی تحت پوشش و نام چاپخانه؛ نشانی و شماره تلفن آن در شناسنامه درج شود.

۱۵- پذیرش و درج آگهی در آگهی نامه منوط به رعایت قانون ممنوعیت بکارگیری اسامی؛ عناوین و اصطلاحات بیگانه و آیین نامه اجرایی آن می‌باشد.

۱۶- کانون‌های آگهی و تبلیغاتی در درج آگهی‌ها موظف هستند علاوه بر رعایت مواد ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵ و ۱۷ آیین‌نامه تأسیس و نظارت بر نحوه کار و فعالیت کانون‌های آگهی و تبلیغاتی، بندهای ماده ۳ دستورالعمل اجرایی مصوب جلسه ۷۹/۲/۱۱ کمیته مرکزی سازمان‌های تبلیغاتی کشور و سایر قوانین و مقررات موضوعه از جمله قوانین مربوط به تبلیغات خدمات پزشکی را رعایت کنند.

تبصره: کانون‌های آگهی و تبلیغاتی منتشرکننده آگهی نامه موظف هستند به هنگام پذیرش یا دریافت سفارش چاپ آگهی‌ها مجوزها و مستندات قانونی لازم مرکز سفارش‌دهنده را دریافت و در صورت درخواست ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها ارائه نمایند.

۱۷- کانون‌های آگهی و تبلیغاتی موظف هستند تعداد ۵ نسخه از آگهی نامه‌ها را به اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان محل فعالیت خود تحویل و برگه اعلام وصول دریافت کنند و در مورد آگهی نامه‌های تخصصی نیز تعداد ۵ جلد به دفتر تبلیغات و اطلاع‌رسانی تحویل و رسید دریافت نمایند.

۱۸- با انتشار این دستورالعمل تمامی کانون‌های آگهی و تبلیغاتی که در حال انتشار آگهی نامه می‌باشند موظفند نسبت به کسب موافقت اصولی از مراجع تعیین شده در این دستورالعمل اقدام

نمایند. در غیر این صورت انتشار آگهی نامه توسط آنها غیرمجاز خواهد بود و از فعالیت این کانون‌ها ممانعت به عمل خواهد آمد.

دستورالعمل انتشار آگهی نامه‌ها در هفتاد و چهارمین جلسه مورخ ۱۳۹۳/۰۶/۱۰ کمیته مرکزی سازمان‌های تبلیغاتی کشور به تصویب رسید و از زمان ابلاغ جایگزین دستورالعمل‌های قبلی شده و لازم الاجرا می‌باشد.

نظامنامه مدیریت ارتباطات مردمی در بستر سامد

(مصوبه شماره ۲۰۶/۹۲/۶۳۳۰ مورخ ۱۳۹۲/۴/۵ شورای عالی اداری)

تمامی وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها، مؤسسات، شرکت‌های دولتی، شهرداری‌ها، بانک‌ها، شرکت‌های بیمه، تمامی شرکت‌هایی که شمول قانون بر آن‌ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، نهادهای انقلاب اسلامی و سایر دستگاه‌هایی که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند.

شورای عالی اداری در یکصد و شصت‌مین جلسه مورخ ۱۳۹۲/۳/۲۷ بنا به پیشنهاد مشترک نهاد ریاست جمهوری و معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور، به استناد ماده ۱۱۵ قانون مدیریت خدمات کشوری، "نظامنامه مدیریت ارتباطات مردمی در بستر سامد" را به شرح ذیل تصویب نمود:

۱- تعاریف:

در این تصویب نامه اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌روند:

ارتباط مردمی: تعامل مفید، مؤثر، روان و کارآمد بین مردم و مسئولین اعم از حضوری و غیرحضوری

پاسخگویی: پذیرش مسئولیت نتایج و پیامدهای حاصل از عملکرد دستگاها و ارایه پاسخ شفاف در قبال وظایف انجام شده و نشده به ذی‌نفعان.

شکایت: درخواست احقاق حق شهروندان از نقض یا نقص قوانین و مقررات، عدم اجرای ضوابط در دستگاه های اجرایی و میزان کمیت و کیفیت ارائه خدمات در مقایسه با استانداردهای خدمات عمومی.

درخواست: تقاضای تعلق گرفتن خدمات یا شمولیت قانون، آیین نامه و دستورالعمل به فرد یا گروه خاص.

مشاهدات (گزارش ها): عبارت است از بیان واقعیتی که اطلاع دادن آن دارای منفی برای خود، دیگران و یا آحاد جامعه باشد.

مشاوره و راهنمایی: برقراری ارتباط به منظور آگاهی بخشی و هدایت منطقی متقاضیان بر اساس قوانین و مقررات و رویه های جاری و کمک جهت حل مشکل.

ابراز احساسات: عبارت است از بیان مکنونات قلبی مردم به مقام معظم رهبری (مدظله العالی) و رییس جمهور محترم به شکل هنرمندانه در قالب شعر، نقاشی، دکلمه و...

ایده و پیشنهاد: عبارت است از ارائه هر گونه فکر و روش جدیدی که در راستای مشارکت مردم در اداره هر چه بهتر امور کشور منجر به ایجاد یک تحول یا تسریع در وقت، سرعت ارائه خدمات و کاهش هزینه ها گردد.

سامد: منظور "سامانه الکترونیکی ارتباط مردم و دولت" می باشد.

مرکز: منظور مرکز ارتباطات مردمی نهاد ریاست جمهوری است که از تغییر نام "مرکز پاسخگویی به شکایات نهاد ریاست جمهوری" ایجاد می شود.

دستگاه های اجرایی: منظور "کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها، مؤسسات، شرکت های دولتی، شهرداری ها، بانک ها، شرکت های بیمه، تمامی شرکت هایی که شمول قانون بر آن ها مستلزم ذکر یا تصریح نام است، نهادهای انقلاب اسلامی و سایر دستگاه هایی که به نحوی از بودجه عمومی دولت استفاده می کنند" است.

دفاتر: منظور "دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی" است.

دفتر ستادی: منظور "دفتر حوزه وزارتی وزارتخانه، حوزه ریاست سازمان و دفتر استاندار" است. میز ارتباطات مردمی: منظور تشکیل میزی با ادغام میز رسیدگی به شکایات (موضوع نظام نامه مدیریت پاسخگویی به شکایات مردم) و میز خدمت (موضوع مصوبه معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور) است.

مورد: آنچه که از طریق متقاضیان مطرح می شود، همچون درخواست، شکایت، انتقال، پیشنهاد، ایده، تقدیری و تشکر، طرح، ابراز احساسات و گزارش های مردمی. ثبت خدمت: درج خدمات ارایه شده به متقاضی در سیستم سامد.

نظارت: فرایند رصد منظم، دقیق و مداوم فعالیت ها، مشاهده و آگاهی از عملکرد دستگاه های اجرایی و ثبت انطباق آن با شاخص ها و استانداردهای کمی و کیفی در حوزه ارتباطات مردمی. ارزیابی: فرایند سنجش، قضاوت و ارزش گذاری عملکرد اجرایی در سه سطح سازمان، مدیران و کارکنان در حوزه ارتباطات مردمی، در قالب آیین نامه اجرایی مواد ۸۱ و ۸۲ قانون مدیریت خدمات کشوری.

۲- اهداف:

- ۲-۱) افزایش مشارکت مردمی در نظارت همگانی و تقویت و تثبیت اعتماد مردم به دولت.
- ۲-۲) افزایش رضایت مردم از طریق ارتقای کیفیت پاسخگویی دستگاه ها و سازمان ها.
- ۲-۳) افزایش فرهنگ و روحیه مردم داری در مدیران و کارکنان دستگاه های اجرایی و نقش ارتباطات مردمی در تصمیم سازی های رییس جمهور و دولت
- ۲-۴) افزایش سرعت در رسیدگی با بهره گیری از سیستم سامد و ضریب نفوذ الکترونیکی ارتباطات مردمی در کشور.
- ۲-۵) ایجاد هماهنگی، وحدت رویه و مدیریت یکپارچه امور ارتباطات مردمی.
- ۲-۶) تمرکززدایی در رسیدگی به مطالبات مردم.

۳- ارکان:

۱-۳) مرکز ارتباطات مردمی نهاد ریاست جمهوری

وظایف:

۱- برنامه ریزی کلان، هماهنگی و نظارت بر حسن اجرای نظام ارتباطات مردمی در دستگاه های اجرایی.

۲- انجام هماهنگی های لازم در خصوص یکسان سازی فرآیند ارتباطات مردمی در سطح قوای مجریه، مقننه، قضاییه و سایر نهادهای عمومی.

۳- استفاده از الگوی سفرهای استانی برای ارتباطات مردمی.

۲-۳) ستادهای استانی ارتباطات مردمی

مرکز موظف است به منظور بهره گیری کامل از ظرفیت وزارتخانه ها، سازمان ها و دستگاه های اجرایی استانی برای ایجاد بستر مناسب در خصوص ارتباط نزدیک مردم و مسئولین، تغییر رویکرد از تصدی گری به نظارت، ارتقای پاسخگویی همراه با تکریم و حفظ کرامت انسانی متقاضیان، حذف بروکراسی زاید، در دسترس بودن مسئولین و دیدار چهره به چهره با مردم؛ هر ماهه ستادهای ارتباطات مردمی را با حضور نمایندگان تام الاختیار وزراء، رؤسای سازمان ها و مسئولین استانی، در مراکز استان ها برگزار نماید.

۳-۳) دفاتر مدیریت عملکرد

دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی و استانداری ها، با مرکز در اجرای این نظام نامه همکاری می کنند.

۳-۴) مدیریت شبانه

مرکز موظف است به منظور نظارت بر عملکرد مدیریت شبانه دستگاه های اجرایی و پیگیری موارد مطروحه از سوی دفتر مقام معظم رهبری، دفتر ریاست جمهوری و دفتر معاون اول رئیس جمهور، نسبت به برقراری مدیریت شبانه نهاد ریاست جمهوری اقدام نماید.

مرکز موظف است فهرست دستگاه های اجرایی و واحدهای عملیاتی، که باید نوبت کاری شبانه داشته باشند را در اجرای ماده ۷۱ قانون برنامه پنجساله پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران، به تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور برساند.

تبصره: فرمانداری ها موظفند لیست مدیریت شبانه خود را به دفتر استاندار ارسال نمایند.

۳-۵) میز ارتباطات مردمی در شهرستان ها، فرمانداری های ویژه و مراکز استان ها

۴- فرایند ارتباطات مردمی:

ارتباط مردمی در چهار سطح شهرستان (روستا، بخش و شهر)، استان، دستگاه و ملی به صورت زیر انجام می گردد:

سطح شهرستان و فرمانداری ویژه

۱-۴) به منظور پاسخگویی سریع و شفاف به ارباب رجوع در هر شهرستان و فرمانداری ویژه، واحد ارتباط مردمی تحت عنوان میز ارتباطات مردمی با مسئولیت فرماندار تشکیل می گردد.

تبصره: فرمانداران موظفند متناسب با جمعیت شهرستان و تعداد مراجعین، کارکنانی را از مجموعه نیروی انسانی فرمانداری با ویژگی هایی نظیر سعه صدر، گشاده رویی، خوش برخورد، مسلط به امور اداری و مورد تأیید حراست، جهت خدمت در میز ارتباطات مردمی تعیین نمایند.

۲-۴) کلیه امور مربوط به ارتباطات مردمی اعم از ثبت مورد، مشاوره و راهنمایی، خدمت و... باید در بستر سامد انجام پذیرد.

۳-۴) کلیه ادارات در سطح شهرستان باید به سیستم سامد متصل گردند.

۴-۴) تمامی موارد مربوط به امور مراجعین نظیر:

- ارائه اطلاعات و راهنمایی های لازم،

- دریافت مدارک و درخواست های مراجعین،

- انجام درخواست متقاضیان در صورت امکان و یا اعلام تاریخ مراجعه بعدی یا زمان ارائه خدمت نهایی،

- ارائه خدمات غیرقابل عرضه در دفاتر پیشخوان شهری و روستایی،
- هدایت مراجعین به واحدهای مرتبط در موارد بسیار ضروری، پس از انجام هماهنگی با واحد اقدام کننده ذیربط،
- دریافت نتایج اقدامات انجام شده از واحدهای ذیربط و اعلام آن به مراجعین و... توسط میز ارتباطات مردمی، مشاوره و انجام می شود.
- ۴-۵ هر گونه ارجاع یا اقدامی باید به نحو مقتضی از طریق قابلیت های سامد و فناوری های نوین ارتباطی از قبیل پیامک، پست الکترونیکی و ... به متقاضی، اطلاع رسانی گردد.

سطح استانی:

- ۴-۶ به منظور پاسخگویی سریع و صحیح به مردم، میز ارتباطات مردمی در دستگاه های اجرایی سطح استان با مسئولیت مدیر کل یا رییس سازمان استان تشکیل می گردد.
- ۴-۷ کلیه دستگاه های اجرایی در سطح استان باید به سیستم سامد متصل بوده و تمامی امور ارتباطات مردمی نیز در این بستر صورت پذیرد.
- ۴-۸ میز ارتباطات مردمی مستقر در دستگاه های اجرایی استان صرفاً مجاز به ثبت و اقدام موارد، با توجه به شرح وظایف دستگاه می باشند.
- ۴-۹ هر گونه ارجاع و یا اقدامی باید بر اساس قابلیت های سامد به نحو مقتضی، به متقاضی اطلاع رسانی گردد.
- ۴-۱۰ در صورتی که اجابت درخواست خارج از توان و اختیارات دستگاه های اجرایی استان بوده و نیازمند کسب مجوز و یا اعتبار از وزارتخانه یا سازمان باشد، باید مورد را به وزارتخانه یا سازمان ارجاع نمایند.
- ۴-۱۱ دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها مسئول نظارت بر فرایند ارتباطات مردمی در سطح استان و شهرستان می باشند.

۴-۱۲) دفاتر استانداری ها در سفرهای استانی، موظف به دایر نمودن ستاد پردازش الکترونیکی نامه ها بر اساس دستورالعمل ابلاغی از سوی مرکز می باشند.

سطح دستگاهی

۴-۱۳) میز ارتباطات مردمی در کلیه دستگاه های اجرایی با مسئولیت مدیران کل دفاتر، در محل مناسب و قابل دسترس مراجعین تشکیل می گردد.

۴-۱۴) میز ارتباطات مردمی مستقر در دستگاه های اجرایی به سیستم سامد متصل بوده و کلیه امور ارتباطات مردمی در بستر سامد انجام می پذیرد.

۴-۱۵) میز ارتباطات مردمی مستقر در دستگاه های اجرایی، فقط می توانند آن دسته از مواردی که در حیطه شرح وظایف سازمانی باشد را ثبت و اقدام نمایند.

۴-۱۶) دفاتر دستگاه های اجرایی به عنوان رابط بین دستگاه و مذکر، موظفند ضمن همکاری با مرکز، موارد را از طریق سامد دریافت و اقدام نمایند.

۴-۱۷) کلیه ارجاعات و اقدامات صورت پذیرفته باید بر اساس قابلیت های سامد به اطلاع متقاضی رسانده شود.

سطح ملی (نهاد ریاست جمهوری):

۴-۱۸) کلیه موارد با ماهیت درخواست، باید به مبادی ذی ربط راهنمایی و ارجاع گردد.

۴-۱۹) به منظور رسیدگی به ایده ها و پیشنهادهای مردمی، مرکز موظف است کارگروه ویژه ای را تشکیل دهد.

۴-۲۰) ایده ها و پیشنهادهای بررسی شده در کمیته مذکور، متناسب با ماهیت و محتوا به دستگاه اجرایی مربوط ارجاع می گردد.

۴-۲۱) دستگاه اجرایی پس از بررسی ایده و پیشنهادهای واصله از مرکز، نتیجه بررسی را به پیشنهاد دهنده و مرکز اطلاع و در صورت لزوم اقدامات تکمیلی برای تحقق پیشنهادها را انجام می دهد.

۴-۲۲) مرکز مسئولیت نظارت بر فرآیند رسیدگی به ایده ها و پیشنهادهای را در دستگاه های اجرایی بر عهده دارد.

۴-۲۳) نظارت بر حسن جریان امور (فرآیند و سطوح) توسط مرکز صورت می پذیرد و سامانه ۶۱۳۳، سامانه نظارت بر سامد خواهد بود.

۴-۲۴) مرکز موظف است نسبت به راه اندازی سیستم سامد در معاونت های رییس جمهور و دفاتر مستقر در نهاد ریاست جمهوری اقدام نموده تا کلیه امور ارتباطات مردمی در بستر سامد ثبت و به کارتابل الکترونیکی مرکز ارجاع گردد.

۴-۲۵) مرکز موظف است فرایند ابلاغ پی نوشت ریاست جمهوری در بستر سامد را فراهم نماید.

۵- ابزار و تجهیزات

الف) سامد:

۵-۱) شماره تلفن سه شماره ای ۱۱۱ جهت ارتباط مردم اقصی نقاط کشور با دولت به صورت رایگان تعیین می گردد.

۵-۲) ثبت تمام امور مربوط به ارتباطات مردمی در کلیه سطوح، در بستر سامانه جامع و یکپارچه الکترونیکی ارتباط مردم و دولت (سامد)، الزامی می باشد.

۵-۳) با توجه به ماده ۱۱ تصویب نامه شماره ۸۱۸۳۹/ت/۴۴۲۹۴ مورخ ۱۳۹۰/۴/۱۹ کمیسیون موضوع اصل ۱۳۸ قانون اساسی، ارایه هر گونه خدمت به متقاضی، منوط به دریافت شماره ملی می باشد.

۵-۴) مرکز با توجه به استقرار سامد، از پذیرش موارد مکتوب (به صورت سنتی) پرهیز نموده و باید متقاضیان را جهت بهره گیری از خدمات سامد و تلفن ۱۱۱ راهنمایی نماید.

ب) سایت:

۵-۵) دستگاه های اجرایی موظفند امکان ثبت مورد اعم از درخواست، شکایت، ایده، پیشنهاد و... را در درگاه اینترنتی فراهم نمایند.

۶- ارتقا و توسعه سامد

۶-۱) مرکز موظف است به منظور رسیدگی به موارد ثبت شده در سامد برای کلیه وزراء، رؤسای سازمان ها، استانداران و معاونین آنان، کارتابل الکترونیکی ایجاد نماید.

۶-۲) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است نسبت به استقرار و توسعه شبکه دولت الکترونیک به منظور تعمیق سامد تا سطح شهرستان، طبق این نظام نامه اقدام نماید.

۶-۳) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات موظف است زمینه ارتباط بین سامد (تلفن ۱۱۱) و سایر تلفن های سه شماره ای ضروری و خدمات رسان را با هماهنگی مرکز فراهم نماید.

۶-۴) دستگاه های اجرایی موظفند "ارتباط سامد با سایر اتوماسیون های دستگاه های ذیربط" را ظرف مدت ۲ ماه پس از تصویب این نظام نامه فراهم نمایند.

۶-۵) دستگاه های اجرایی موظفند ظرف شش ماه از تصویب این نظام نامه، مرکز تماس دستگاه را به گوه ای ایجاد یا ارتقاء دهند که جوابگوی کلیه نیازهای ارتباط مردمی، اعم از پذیرش، مشاوره و راهنمایی، استعلام، اطلاع رسانی و ... بوده، قابلیت شبکه شدن با مرکز سایر دستگاه ها را داشته باشد.

۶-۶) مرکز بر اساس جمعیت و سایر شاخص های فعالیت های سامد در هر استان، تشکیلات تفصیلی مناسب را در قالب تشکیلات دفاتر مدیریت عملکرد، تنظیم و برای تأیید به معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور پیشنهاد می نماید.

۷- آموزش:

۷-۱) مرکز موظف است با هماهنگی روابط عمومی دستگاه های اجرایی و سازمان صدا و سیما، نسبت به معرفی سامد و شماره تلفن های ۱۱۱ و ۶۱۳۳ به طرق مقتضی اقدام نماید.

۷-۲) مرکز موظف است در راستای اجرای ماده ۵۹ قانون مدیریت خدمات کشوری، برنامه آموزشی خود را به تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور برساند.

۸- سازمان کار:

۸-۱) سیاستگذاری، هدایت و تصویب مقررات و ضوابط لازم برای ارتقای ارتباطات مردمی در نظام اداری، به پیشنهاد نهاد ریاست جمهوری و پس از تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور، به عهده شورای عالی اداری است.

۸-۲) مرکز موظف است کلیه موارد واصله به نهاد ریاست جمهوری، اعم از پستی، حضوری، ایمیل، دورنگار، سفرهای استانی و... را با بهره گیری از ظرفیت دستگاه های اجرایی و دفاتر استانداری ها، پردازش نماید.

۸-۳) مسئولین دستگاه های اجرایی مشول این مصوبه، حسب مورد موظفند در راستای مصوبه شماره ۳۳۸۰۲/ت/۳۴۱۲۷ مورخ ۱۳۸۴/۶/۹ هیأت وزیران، برنامه دیدار عمومی و ملاقات چهره به چهره با مردم را در روز و زمان مشخص (یک روز در هفته)، تعیین و از طریق رسانه های گروهی به اطلاع مردم برسانند.

۸-۴) به منظور بهره گیری از ظرفیت سامد، استانداران موظفند علاوه بر انجام ملاقات مردمی هفتگی، به همراه مسئولیت ذیربط دستگاه های اجرایی، جهت پاسخگویی مستقیم به مردم در محل استقرار سامد در استانداری حضور یابند.

۹- اختیارات:

۹-۱) مرکز موظف است در صورت صلاحدید نسبت به تشکیل جلسات حل مسئله با حضور ذینفع و دستگاه های اجرایی مرتبط اقدام نموده و در صورت استنکاف یا تعلل دستگاه های اجرایی از اجرای تصمیمات متخذه، مرکز می تواند شاکیان را به مراجع ذیصلاح جهت اقامه دعوی معرفی نماید.

۹-۲) ایرانیان مقیم خارج از کشور می توانند با استفاده از امکانات فراهم شده در این نظام نامه، شکایت، درخواست ها، پیشنهادات و گزارش های خود را به مرکز ارسال نمایند.

۱۰- مسئولیت ها:

۱-۱) مسئولیت حسن اجرای این مصوبه در وزارتخانه های بر عهده وزراء، در مؤسسات و سازمان ها بر عهده بالاترین مقام دستگاه، در شرکت های دولتی بر عهده مدیران عامل، در استان ها بر عهده استانداران و در شهرستان ها بر عهده فرمانداران می باشد.

۱-۲) مسئولیت بررسی، رسیدگی و پاسخگویی به شکایات در سطح شهرستان بر عهده میز ارتباطات مردمی مستقل در فرمانداری، در سطح استان و دستگاه های اجرایی، بر عهده دفاتر می باشد. بررسی و رسیدگی به گزارش ها، طرح ها و ایده ها، توسط واحدها و یا دفاتر تخصصی ذیربط، حسب مورد انجام خواهد شد.

۱-۳) شکایت از مسئولین مرتبط با واحدهای ارتباطات مردمی در سلسله مراتب اداری به ترتیب زیر انجام می شود:

الف- شکایت از رؤسای ادارات و میز ارتباطات مردمی در سطح شهرستان مستقیماً توسط فرماندار مورد رسیدگی قرار می گیرد.

ب- شکایت از مدیران دستگاه های اجرایی استان، فرمانداران و دفاتر، مستقیماً استاندار مورد رسیدگی قرار می گیرد.

ج- شکایت از معاونین، مدیران و دفاتر وزارتخانه ها و سازمان ها توسط وزیر یا رییس سازمان مورد رسیدگی قرار می گیرد.

تبصره: رسیدگی به سلسله مراتب اداری به شرح فوق، رافع وظایف مراجع قانونی از جمله هیأت رسیدگی به تخلفات اداری نیست.

۱-۴) گزارش های واصله از نحوه عملکرد رؤسای واحدهای اجرایی شهرستان توسط فرماندار، مدیران اجرایی استان و فرمانداران توسط استاندار، استانداران و مدیران پست های اجرایی در ستاد، توسط مرکز مورد رسیدگی قرار می گیرد.

۱۱- فرآیند گزارش دهی، نظارت و ارزیابی عملکرد:

۱-۱۱) مدیریت عملکرد ارتباطات مردمی در بستر سامد در چهار سطح شهرستان، استان، دستگاه و ملی بر اساس اهداف عملکرد از پیش تعیین شده و در قالب شاخص های عمومی در حوزه ارتباطات مردمی به شرح ذیل اجرایی می گردد.

سطح شهرستان:

۲-۱۱) فرمانداری و واحدهای اجرایی شهرستان موظفند انواع گزارش های توصیفی و تحلیلی داده های عملکرد را در مقاطع زمانی سه ماه و انواع گزارش های مربوط به نظرات مردمی را به صورت مستمر، به استانداری و واحدهای اجرایی مربوط در استان ارسال نمایند.

۳-۱۱) فرمانداری ها موظفند بر اساس فرم های نظرسنجی طراحی شده در سامد، به صورت مستمر نظرات مردم از عملکرد واحدهای اجرایی شهرستان و فرمانداری را مورد سنجش قرار داده و نتایج را به استانداری ارسال نمایند.

۴-۱۱) فرمانداری ها موظفند در مقاطع زمانی سه ماهه ضمن بررسی نظرات مردم و نظارت مستمر بر عملکرد واحدهای اجرایی شهرستان و فرمانداری، نسبت به ارزیابی، رتبه بندی و تحلیل عملکرد اقدام و نتایج حاصله را جهت تصمیم گیری و ارایه پیشنهادهای اصلاحی، به منظور تبدیل نمودن به دانش قابل استفاده برای بهبود عملکرد در سطح شهرستان ارایه نموده و گزارش آن را به استانداری ارسال نمایند.

سطح استان:

۵-۱۱) واحدهای مدیریت عملکرد استانداری و دستگاه های اجرایی در استان موظفند انواع گزارش های توصیفی و تحلیلی داده های عملکرد را در مقاطع زمانی سه ماه و گزارش های مربوط به نظرات مردمی را به صورت مستمر به تربیت به مرکز و ستاد دستگاه های اجرایی مربوط ارسال نمایند. همچنین نتایج حاصل از تحلیل داده های عملکرد، علل و ریشه های ضعف عملکرد به همراه راه کارها و برنامه های اجرایی را جهت تصمیم گیری لازم، به کارگروه تخصصی پژوهش، فناوری و تحول اداری استان ارسال می نمایند.

۶-۱۱) دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها موظفند با اعمال نظارت مستمر بر فرمانداری ها، میزان پیشرفت برنامه های اصلاح و بهبود عملکرد در سطح شهرستان را رصد و تا حصول نتیجه، پیگیری نمایند.

۷-۱۱) دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها موظفند بر اساس فرم های نظرسنجی طراحی شده در سامد، نظارت مردم از عملکرد دستگاه های اجرایی استان و استانداری ها را به صورت مستمر مورد سنجش قرار داده، نتایج را به مرکز ارسال نمایند.

۸-۱۱) دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها موظفند ضمن نظارت مستمر بر عملکرد دستگاه های اجرایی استان و استانداری، نسبت به ارزیابی و تحلیل عملکرد آنها در مقاطع زمانی سه ماهه اقدام، نتایج را جهت تصمیم گیری و ارائه پیشنهادهای اصلاحی به منظور تبدیل نمودن به دانش قابل استفاده برای بهبود عملکرد در سطح استان ارائه نموده، گزارش آن را به مرکز نیز ارسال نمایند.

۹-۱۱) دفاتر مدیریت عملکرد استانداری ها موظفند نتایج ارزیابی عملکرد دستگاه های اجرایی استان در حوزه ارتباطات مردمی، که هر ساله در قالب شاخص های عمومی از سوی معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور ابلاغ می شود را وارد سامانه نظام جامع مدیریت عملکرد مستقر در استانداری نمایند.

۱۰-۱۱) استانداران می توانند از دستگاه های اجرایی استانی و شهرستانی برتر در حوزه ارتباطات مردمی، در مراسم جشنواره شهید رجایی استان تقدیر نمایند.
سطح دستگاه:

۱۱-۱۱) دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی موظفند انواع گزارش های تحلیلی داده های عملکرد از تجمیع گزارش های مربوط به دستگاه های استانی، نتایج حاصل از تحلیل داده های عملکرد، علل و ریشه های ضعف عملکرد به همراه راه کارها و برنامه های اجرایی و نیز گزارش های مربوط به نظرات مردمی را جهت تصمیم گیری لازم به شورا/ کمیسیون تحول اداری دستگاه و مرکز، به صورت فصلی ارسال نمایند.

۱۱-۱۲) دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی موظفند بر اساس فرم های نظرسنجی طراحی شده در سامد، به صورت مستمر نظارت مردم از عملکرد دستگاه اجرایی را سنجش و نتایج آن را به مرکز ارسال نمایند.

۱۱-۱۳) دفاتر مدیریت عملکرد دستگاه های اجرایی موظفند ضمن نظارت مستمر بر عملکرد دستگاه متبوع، نسبت به ارزیابی، رتبه بندی و تحلیل عملکرد در مقاطع زمانی سه ماهه اقدام، نتایج حاصل به همراه پیشنهادهای اصلاحی را جهت تصمیم گیری و تبدیل نمودن به دانش قابل استفاده برای بهبود عملکرد در سطح دستگاه به کار گیرند و گزارش آن را به مرکز ارسال نمایند.

۱۱-۱۴) بالاترین مقام دستگاه های اجرایی می توانند از واحدها و یا مؤسسات و سازمان های اجرایی وابسته برتر در حوزه ارتباطات مردمی، در مراسم جشنواره شهید رجایی دستگاه تقدیر نمایند.
سطح ملی:

۱۱-۱۵) مرکز موظف است در مقاطع زمانی شش ماهه، از تجمیع گزارش های دستگاهی و استانی به همراه گزارش مربوط به نظرات مردمی، انواع گزارش های تحلیلی داده های عملکرد را تهیه و به همراه پیشنهادهای و راه کارهای لازم به رییس جمهور و هیأت دولت ارائه، برای طرح در شورای عالی اداری، به معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور ارسال نماید.

۱۱-۱۶) مرکز موظف است به صورت مستمر بر نحوه پاسخگویی تلفن ۱۱۱ در استان ها و کارتابل دستگاه های اجرایی نظارت نماید.

۱۱-۱۷) مرکز موظف است میزان پیشرفت برنامه های اصلاح و بهبود در چهار سطح ملی، دستگاهی، استان و شهرستان را رصد و تا حصول نتیجه پیگیری نماید.

۱۱-۱۸) مرکز موظف است هر ساله شاخص های ارزیابی عملکرد دستگاه های اجرایی در حوزه ارتباطات مردمی را به معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور اعلام، تا در قالب شاخص های عمومی سالانه از طریق سامانه جامع نظام مدیریت عملکرد دولت به دستگاه های اجرایی ابلاغ نماید. ارزیابی عملکرد دستگاه های اجرایی در حوزه ارتباطات مردمی با مسئولیت مرکز، از طریق همین سامانه صورت خواهد گرفت.

۱۹-۱۱) معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور می تواند از دستگاه های اجرایی برتر در حوزه ارتباطات مردمی، در مراسم جشنواره شهید رجایی تقدیر نماید.

۱۲- این مصوبه جایگزین مصوبه شماره ۱۹۰۱/۸۵۰۸۴ مورخ ۱۳۸۴/۵/۱۲ شورای عالی اداری می شود.

۱۳- معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی رییس جمهور (دبیرخانه شورای عالی اداری) ضمن نظارت بر حسن اجرای مصوبه، گزارش نحوه اجرای آن را به شورا ارایه می نماید.

محمود احمدی نژاد- رییس جمهور و رییس شورای عالی اداری

نظام انتشار مطبوعات عبارتند از :

۱- نظام انتشار آزاد

۲- نظام انتشار براساس اعلام نامه

۳- نظام انتشار با ثبت

۴- نظام انتشار با اخذ مجوز

نظام انتشار آزاد : در این نظام، نیاز به اخذ مجوز نیست ، ولی اگر به حقوق دیگری تجاوز شود با او برخورد خواهد شد. (مثل سوئد و آمریکا)

کافی است منتشر کننده نشریه ، مشخصات خود و نشریه اش را به گونه ای در آن منعکس سازد که در صورت تجاوز به حقوق عمومی یا خصوصی قابل تعقیب باشد.

نظام انتشار براساس اعلام نامه : درخواست ارائه می شود و منتظر اعلام نظر مقامات مذکور باقی نمی ماند و نشریه انتشار می یابد و مقامات حکومتی مکلفند اعلام نامه موسس را بررسی و چنانچه آن را یا حقوق عمومی یا خصوصی در تعارض دیدند موضوع را اطلاع دهند و موسس نسبت به

تغییر و اصلاح اقدام می نماید و در صورت بروز اختلاف موضوع در دادگستری طرح می شود و مقامات قضایی نظر قاطع خواهند داد.

نظام انتشار با ثبت: متقاضی درخواست خود را با مشخصات نشریه تقدیم می کند، مرجع مذکور پس از بررسی در صورت عدم ایراد مجوز صادر و از آن تاریخ به بعد اجازه نشر وجود دارد، و در صورت وجود ایراد مرجع مذکور تقاضانامه را رد می کند.

نظام انتشار با اخذ مجوز: نیاز به اخذ مجوز از مقامات دولتی است و تا پیش از صدور مجوز، انتشار نشریه ممنوع و جرم شناخته می شود.

جرم: هر فعل یا ترک فعلی است که در قانون، جرم تعریف شده باشد و برای آن مجازات در نظر گرفته شده است.

تاریخچه قانون مطبوعات در ایران

نخستین قانون مطبوعات ایران در ۱۸ بهمن ۱۲۸۶ تصویب شد اما جامعه مطبوعاتی ایران تاکنون ۵ نوع قانون و البته شیوه‌های مختلف اجرای آنها را تجربه کرده است.

گرچه میرزا صالح در زمان حکومت محمدشاه، نخستین نشریه به مفهوم امروزی (کاغذ اخبار) را در ایران منتشر کرد، اما انتشار «وقایع اتفاقیه» در دوره ناصرالدین -شاه، اساس رسمی روزنامه-نگاری ایران را رقم زد و انتشار روزنامه-های دولتی آغاز شد.

در دوره مشروطه، همزمان با بیداری افکار عمومی در کشور، انتشار روزنامه-ها و مجلات از سیطره دولت خارج و مشروطه‌خواهان نیز دست به چاپ روزنامه زدند.

با افتتاح اولین دوره مجلس شورای ملی، نخستین قانون مطبوعات در ۱۸ بهمن ۱۲۸۶ از تصویب مجلس شورای ملی گذشت. این قانون ۵۲ ماده-ای که برگرفته از مقررات حقوقی قانون مطبوعات ۲۹ ماه ژوئیه ۱۸۸۱ میلادی فرانسه بود، در ۶ فصل، چاپخانه و کتابفروشی، طبع کتاب، روزنامجات مقرر، اعلانات، حدود تقصیر نسبت به جماعت و محاکمه تدوین شده بود.

دومین قانون مطبوعات در ۱۵ بهمن ۱۳۳۱ بر طبق قانون اعطای اختیارات به نخست-وزیر در ۴۶ ماده و ۱۱ تبصره به تصویب رسید. قانون دوم در ۵ فصل به بیان تعریف و تأسیس روزنامه و مجله، حق جوابگوئی-آئین-نامه-های مطبوعاتی، جرایم مطبوعاتی، تخلفات و دادرسی مطبوعاتی-هیئت منصفه می-پرداخت.

این قانون در اوج درگیری‌های داخلی کشور، یعنی زمانی که محمد مصدق برای قبول نخست‌وزیری، اختیار وضع قانون را به عنوان یک پیش شرط از مجلس شورای ملی گرفت، نوشته شد و به استناد همین اختیار، دریافت مجوز پیش از انتشار را برای نشریات کشور الزامی می‌دانست. پس از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و عزل دکتر مصدق از نخست‌وزیری، به موجب قانون الغای کلیه لوایح مصوب دکتر مصدق، قانون دوم نسخ شد. در ۱۰ مرداد ۱۳۳۴، مجلس هجدهم قانون جدید مطبوعات را با همان سرفصل-های قبلی و با اندکی تغییر در ۴۲ ماده تصویب کرد که این قانون تا پیروزی انقلاب اسلامی اجرا می‌شد.

پس از پیروزی انقلاب و استقرار نظام جمهوری اسلامی ایران، چهارمین قانون مطبوعات ایران در ۲۰ مردادماه ۱۳۵۸ (شش ماه پس از پیروزی انقلاب) با نام «لایحه قانونی مطبوعات» تدوین و تصویب شد.

بر همین اساس، دو اصل از قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران به مطبوعات اختصاص داده شد. اصل بیست و چهارم قانون اساسی به آزادی مطبوعات اشاره می-کند و می‌گوید: «نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند مگر آنکه مخل به مبانی اسلام یا حقوق مردمی باشند. تفصیل آن را قانون تعیین می-کند.»

همچنین در اصل یکصد و بیست و هشتم چنین آمده است: «رسیدگی به جرایم سیاسی و مطبوعات علنی است و با حضور هیأت منصفه در محاکم دادگستری صورت می-گیرد. نحوه انتخاب، شرایط، اختیارات هیأت منصفه و تعریف جرم سیاسی را قانون بر اساس موازین اسلامی معین می‌کند.»

پس از آن شورای انقلاب، قانون مصوب ۱۳۳۴ را لغو و لایحه ۴۱ ماده-ای قانونی مطبوعات را در ۲۰ مرداد ۱۳۵۸ تصویب و برای اجرا به دولت موقت ابلاغ کرد

سرانجام و برای آخرین بار در اسفندماه سال ۱۳۶۴، قانون مطبوعات جدیدی توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید و به این ترتیب، قانون مصوب شورای انقلاب جای خود را به قانون مطبوعات مصوب مجلس داد.

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۲۲/۱۲/۱۳۶۴ قانون مذکور را در ۶ فصل تعریف مطبوعات، رسالت مطبوعات، حقوق مطبوعات، حدود مطبوعات، شرایط متقاضی و مراحل صدور پروانه و جرایم و در ۳۶ ماده و ۲۳ تبصره، تصویب کرد. ۴ روز پس از تصویب مجلس، با تأیید شورای نگهبان، قانون مطبوعات به دولت ابلاغ شد.

با پایان دوران دفاع مقدس و آغاز دوره جدید توسعه فعالیت‌های مطبوعاتی، ضرورت تجدیدنظر در این قانون، دوباره مورد توجه قرار گرفت که علاوه بر چند مورد قوانین الحاقی یا اصلاحی، در اردیبهشت‌ماه سال ۱۳۷۴، پیش‌نویس «طرح قانون مطبوعات» به مجلس شورای اسلامی تقدیم شد، اما این طرح که قانون مطبوعات را به کلی دگرگون می‌کرد، با مخالفت روزنامه‌نگاران و افکار عمومی روبه‌رو و سرانجام نیز از دستور، خارج شد.

قانون مطبوعات ۱۳۶۴ در دوره‌های مختلف اصلاحاتی پذیرفته است؛ چهار سال بعد و در آخرین سال فعالیت مجلس پنجم، بار دیگر بحث اصلاح قانون مطبوعات مطرح شد و با وجود واکنش‌های مخالف، بالاخره در تاریخ ۳۰ فروردین‌ماه ۷۹ توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب نهایی رسید و پس از تأیید شورای نگهبان، از سوی رئیس‌جمهور وقت برای اجرا ابلاغ شد.

البته این قانون نیز مانند قوانین قبلی، موافقان و مخالفانی داشته و دارد، اما آنچه هر دو گروه بر آن اتفاق نظر دارند، نیاز این قانون به بازنگری، اصلاح و تکمیل است.

در حال حاضر قانون مطبوعات مورد اجرا در کشور ۴۸ ماده‌ای است و دو فصل هیأت منصفه مطبوعات و موارد متفرقه نیز به آن اضافه شده است.

شرایط اشخاص حقیقی جهت اخذ امتیاز نشریه در ایران :

- ۱- تابعیت ایرانی
- ۲- دارا بودن حداقل ۲۵ سال سن
- ۳- عدم حجر
- ۴- عدم ورشکستگی به تقلب و تقصیر
- ۵- عدم اشتها به فساد اخلاقی
- ۶- عدم سابقه کیفری
- ۷- داشتن صلاحیت علمی
- ۸- پایبندی و التزام علمی به قانون اساسی

تمام اشخاص ایرانی که بدون رعایت تشریفات قانونی به خیال خود اقدام به ترک تابعیت ایرانی کرده و تابعیت کشور دیگری را اخذ کرده اند، از نظر قوانین ایران همچنان ایرانی هستند منتها از برخی حقوق قبلی خود در ایران از جمله حقوق اشتغال در مشاغل دولتی محروم می شوند.

اما چنانچه هیات وزیران تابعیت خارجی شخصی را که بدون رعایت تشریفات قانونی به ترک تابعیت ایرانی کرده است و تابعیت کشور دیگری را اخذ کرده است به رسمیت بشناسد، این شخص تبعه ایرانی شناخته نمی شود و در نتیجه از حقوق ایرانیان نیز برخوردار نخواهد بود.

نکته: مطبوعاتی که از طرف سازمانهای آزادی بخش اسلامی کشورهای دیگر منتشر شود، با سرمایه و مسئولیت اشخاص غیر ایرانی در چارچوب قوانین مربوط به خارجیان مقیم ایران و موافقت وزیران ارشاد و امور خارجه اجازه انتشار دارند.

طبق قانون سن ۲۵ سالگی را سن اهلیت گویند و شخص می تواند در خصوص همه امور مالی و غیر مالی زندگی خود شخصا تصمیم بگیرد و در قبال نتایج اعمال و اقدامات خویش نیز مسئول است.

اهلیت (در اشخاص حقیقی) به دو صورت است:

۱- اهلیت تمتع: آن دسته از حقوقی که از زمان جنین بودن به شخص تعلق می‌گیرد و خود به خود به شخص می‌رسد.

۲- اهلیت استیفاء: حق استفاده و بهره برداری از حقوق و اختیارات

شخصی که فاقد اهلیت باشد محجور نامیده می‌شود.

منظور از شخص دارای اهلیت، شخصی است که بالغ، عاقل و رشید باشد. به عبارت دیگر صغیر، مجنون یا سفیه نباشد.

عاقل کسی است که مجنون نباشد.

رشید کسی است که لزوماً دیوانه نیست ولی باید این قابلیت را داشته باشد که در امور، دخل و تصرف صحیح داشته باشد.

گاهی بعضی افراد که بالغ، عاقل و رشید هم هستند به دلیل ممنوعیت از پرداختن به اعمال خاص، محجور می‌نامند، مثل تاجر ورشکسته، از انجام دادن برخی معاملات ممنوع است.

اعاده حیثیت: اخذ گواهی است که شخص را به زندگی عادی باز می‌گرداند.

اعاده اعتبار: اخذ گواهی است که شخص را مجدد معتبر می‌نماید.

ادعای اعسار: ادعای ناتوانی فرد را گویند.

شرط عدم ورشکستگی به تقلب و تقصیر برای متقاضی پروانه انتشار بدین سبب است که وی در زمان ورشکستگی در حبس به سر می‌برده و لذا نمی‌تواند امور نشریه را آن طور که باید و شاید اداره کند.

متقاضی نشریه لازم نیست از حسن شهرت برخوردار باشد، کافی است سوء شهرت نداشته باشد.

سابقه محکومیت کیفری موجب سلب حقوق اجتماعی می‌شود.

حقوق اجتماعی عبارت است از حقوقی که قانون‌گذار برای اتباع کشور ایران و سایر افراد مقیم در قلمرو آن منظور نموده و سلب آن به موجب قانون یا حکم دادگاه صالح صورت می‌گیرد.

عضویت در هیات‌های منصفه، اشتغال به روزنامه‌نگاری از مصادیق حقوق اجتماعی می‌باشد.

شرایط اشخاص حقوقی جهت اخذ امتیاز نشریه در ایران :

- ۱- مراحل قانونی ثبت شخصیت حقوقی طی شده باشد.
- ۲- در اساسنامه یا قانون تشکیل خود به انتشار نشریه مجاز باشد.
- ۳- زمینه فعالیت نشریه با زمینه فعالیت شخص حقوقی مرتبط باشد.
- ۴- محدوده انتشار نشریه همان محدوده جغرافیایی شخص حقوقی باشد.

تقسیم بندی اشخاص حقوقی به شرح ذیل است :

- ۱- اشخاص حقوقی حقوق عمومی مثل وزارتخانه ها، سازمانهای دولتی
 - ۲- اشخاص حقوقی حقوق خصوصی مثل شرکتهای تجاری ، انجمن های خصوصی سازمانهای دولتی (ngo)
- طبق ماده ۵۸۷ قانون تجارت ، اشخاص حقوقی عمومی به محض ایجاد و بدون نیاز به ثبت دارای شخصیت حقوقی می شوند.
- طبق ماده ۵۸۴ قانون تجارت ، از تاریخ ثبت در دفتر مخصوصی که قوه قضائیه معین کرده است ، شخصیت حقوقی ایجاد می شود.
- در مورد سازمانهای غیر دولتی (ngos)، ایجاد شخصیت حقوقی به ثبت در اداره ثبت شرکتهای منوط است.
- اصولاً همه اشخاص حقوقی حقوق خصوصی ، دارای اساسنامه هستند.
- اساسنامه یک شخص حقوقی حقوق خصوصی سند اهلیت آن شخص است. از این رو ، هر زمان که در خصوص اهلیت یا عدم اهلیت یک شخص حقوقی نسبت به انجام امری تردید پیش آید باید به اساسنامه مراجعه نمود.
- طبقه اصول حقوقی ، در مورد اشخاص حقوقی خصوصی اصل بر اهلیت است و عدم اهلیت به ثابت نیاز دارد.

در مورد اشخاص حقوقی حقوق عمومی با توجه به اینکه اصل بر عدم صلاحیت است و امکانات، اعتبارات و نیروهای انسانی دستگاههای دولتی باید برای ارائه خدمت عمومی، که برایشان تعریف شده است به کار گرفته شوند، انتشار نشریه زمانی مجاز خواهد بود که جزئی از شرح وظائف آن دستگاه در ارائه خدمت عمومی تعریف شده برای آن دستگاه باشد.

برای اخذ پروانه از هیات نظارت بر مطبوعات، مدارک را باید در تهران به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در شهرستانها به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی مربوط تحویل دهند.

چنانچه متقاضی پروانه انتشار نشریه، شخص حقوقی باشد، تقاضای صدور پروانه همراه با معرفی فرد واجد شرایط به عنوان مسئول باید از سوی بالاترین مقام مسئول صورت پذیرد، در صورت موافقت، پروانه انتشار به نام مرکز درخواست کننده صادر خواهد شد.

هیات نظارت بر مطبوعات از هفت عضو تشکیل شده است.

برای عضویت در هیات نظارت بر مطبوعات داشتن چهار شرط زیر ضروری است:

- ۱- مسلمان بودن
- ۲- داشتن صلاحیت علمی لازم
- ۳- داشتن صلاحیت اخلاقی لازم
- ۴- مومن بودن به انقلاب اسلامی

اعضای هیات نظارت بر مطبوعات به صورت زیر انتخاب می شوند:

- ۱- یکی از قضات به انتخاب رئیس قوه قضائیه
- ۲- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا نماینده تام الاختیار وی
- ۳- یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس
- ۴- یکی از اساتید دانشگاه به انتخاب وزیر علوم، تحقیقات و فناوری

- ۵- یکی از مدیران مسئول مطبوعات به انتخاب آنان
 - ۶- یکی از اساتید حوزه علمیه به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم
 - ۷- یکی از اعضای شورای عالی انقلاب فرهنگی به انتخاب شورا
- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ریاست هیات نظارت بر مطبوعات را برعهده دارد و دبیرخانه هیات نیز در وزارت فرهنگ و ارشاد تشکیل شده است و این هیات برای مدت دو سال تشکیل می شود.

تکالیف هیات نظارت بر مطبوعات :

- ۱- با حضور دو سوم اعضاء رسمیت می یابد
 - ۲- تصمیمات متخذه با اکثریت مطلق اعضاء یعنی اکثریت نصف به اضافه یک معتبر خواهد بود
 - ۳- هیات نظارت مکلف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ دریافت تقاضا درباره صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول رسیدگی بازم را انجام دهد و مراتب رد یا قبول تقاضا را با ذکر دلایل و شواهد جهت اجرا به وزیر ارشاد گزارش کند
 - ۴- تصمیمات هیات نظارت قطعی و اجرای آنها به عهده وزیر ارشاد اسلامی است
- در صورت موافقت هیات نظارت با انتشار یک نشریه، وزارت ارشاد اسلامی موظف است حداکثر دو ماه از تاریخ موافقت هیات نظارت برای متقاضی، پروانه انتشار صادر کند.

تکالیف صاحب امتیاز نشریه :

- ۱- ظرف مدت شش ماه پس از صدور پروانه، نشریه مربوط را منتشر کند و در غیر این صورت با یک اخطار کتبی و دادن پانزده روز و در صورت عدم عذر موجه، اعتبار پروانه از بین می رود
- ۲- عدم انتشار منظم نشریه در یکسال، اگر بدون عذر موجه (به تشخیص هیات نظارت) باشد موجب لغو پروانه خواهد بود.

۳- در مورد نشریه هایی که سالانه منتشر می شوند (سالنامه ها) در صورت عدم نشر ظرف یکسال ، بدون عذر موجه پروانه صاحب امتیاز لغو خواهد شد.

۴- صاحب پروانه انتشار ، با یک پروانه نمی تواند بیش از یک نشریه منتشر کند.

وظایف کلی هیات نظارت بر مطبوعات عبارتند از :

۱- اقدامات پیش از انتشار

۲- اقدامات پس از انتشار

وظیفه هیات نظارت بر مطبوعات پیش از انتشار یک نشریه

مهمترین وظیفه هیات نظارت بر مطبوعات پیش از انتشار یک نشریه : این است که به درخواست صدور پروانه رسیدگی کرده و صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول آن را احراز کند.

منظور از رسیدگی به درخواست صدور پروانه : بررسی مشخصات و ویژگیهای نشریه پیشنهادی و احراز عدم مغایرت آنها با قانون مطبوعات و دیگر قوانین کشور است.

وظیفه هیات نظارت بر مطبوعات پس از انتشار یک نشریه

قانون مطبوعات به هیات نظارت اجازه داده است پس از صدور پروانه انتشار نیز بر بقای شرایط متقاضی نشریه و نیز مغایرت نداشتن شیوه انتشار نشریه با برخی از مواد قانون مطبوعات نظارت داشته باشد.

نظارت بر بقای شرایط متقاضی نشریه

تمام شرایطی که برای انتشار نشریه لازم است ، برای ادامه فعالیت آن نشریه نیز لازم است.

ممکن است بدون وجود شرایطی که فقدان آنها در مرحله پیش از انتشار سبب عدم صدور پروانه انتشار می شد پروانه ابطال نشود و در صورت قابل جبران بودن شرط ابتدا تذکر و سپس اخطار داده شود و در صورت عدم جبران آن شرط ، پروانه لغو گردد.

نظارت بر مغایرت نداشتن شیوه انتشار نشریه با برخی مواد قانون مطبوعات

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است تخلفات نشرات را راساً یا با تقاضای حداقل دو نفر از اعضای هیات نظارت ظرف مدت یک ماه مورد بررسی قرار داده و در صورت لزوم به طور مستقیم و یا از طریق هیات نظارت، مراتب را جهت پیگرد قانونی به دادگاه صالح تقدیم نماید.

در مورد تخلفات: هیات نظارت می تواند نشریه را توقیف نماید و در صورت توقیف موظف است ظرف مدت یک هفته پرونده را جهت رسیدگی به دادگاه ارسال نماید.

قانون و آیین نامه اجرایی ممنوعیت نهادهای دولتی از انتشار

نشریات غیر ضرور

ماده واحده:

اختصاص و پرداخت هرگونه وجه از محل اعتبارات جاری و عمرانی منظور در قانون بودجه سالیانه کل کشور و اموال و ثروتهای عمومی از سوی وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت‌های دولتی و مؤسساتی که شمول قانون بر آنها مستلزم ذکر نام است و نهادهای انقلاب اسلامی و استفاده کردن از امکانات دولتی و کارکنان برای جمع آوری مطالب، تحریر، تنظیم، چاپ و انتشار هرگونه کتاب، روزنامه، مجله، نشریات مشابه و هر نوع اوراق و پارچه‌های تبلیغاتی، جزوه، بروشور، تراکت، پوستر (به استثنای پوستر و بروشورهای آموزشی) سفارش چاپ هرگونه آگهی تبریک، تسلیت و تشکر و اطلاعیه‌های غیرضروری که مستقیماً با وظایف آنها ارتباط نداشته باشد در روزنامه و نشریات کشور ممنوع می‌باشد.

این ممنوعیت شامل تمامی اعتبارات دستگاه‌های مذکور حتی اعتباراتی که مستثنی از قانون محاسبات عمومی و یا سایر مقررات عمومی دولت هستند نیز می‌باشد.

تبصره ۱: موارد ذیل از شمول ممنوعیت این قانون مستثنی می‌باشند:

۱- وزارت ارشاد اسلامی.

۲- وزارت امور خارجه در کشورهایی که وزارت ارشاد اسلامی در آنها فاقد نمایندگی فرهنگی است. به تشخیص و تأیید وزارت امور خارجه.

۳- سازمان تبلیغات اسلامی

۴- وزارت فرهنگ و آموزش عالی و وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی و مؤسسات وابسته به آن و مرکز نشر دانشگاهی در رابطه با چاپ کتاب و نشریه جزوه های علمی، فنی و درسی و تحقیقاتی

۵- سازمان پژوهشی و برنامه ریزی آموزشی وزارت آموزش و پرورش (در رابطه با کتب و نشریات علمی و آموزشی).

۶- تبلیغات مربوط به جبهه و جنگ در چهارچوب آیین نامه آن که حداکثر ظرف دو ماه پس از ابلاغ این قانون به پیشنهاد وزارت ارشاد اسلامی و همکاری وزارتخانه های سپاه- دفاع- جهاد و سازمان تبلیغات اسلامی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

۷- بنیاد شهید به جز در انتشار کتاب، نشریه و مجله.

۸- بولتن-های داخلی ضروری و بروشورها که در وزارتخانه-ها و مؤسسات دولتی و شرکتهای دولتی و نهادهای انقلاب اسلامی با تعیین ضوابط توسط وزارت ارشاد اسلامی در رابطه با وظایف قانونی خود منتشر می-نمایند.

۹- وزارت اطلاعات در رابطه با نشر مسایل امنیتی.

تبصره ۲: وزارت ارشاد اسلامی مجاز است در زمینه های علمی و فنی (با تأیید وزارت فرهنگ و آموزش عالی) و در زمینه های فرهنگی در صورت تشخیص اجازه انتشار یک نشریه در هر رشته و در صورت ضرورت بیش از یک نشریه از محل اعتبارات مربوط به دستگاه ذیربط را بدهد.

تبصره ۳: بهای نشریات و جزوات فوق با جلب نظر وزارتخانه ها و مؤسسات مذکور با احتساب هزینه های مربوط به مواد اولیه، دستمزد، پرسنل شاغل و هزینه های چاپ پس از وصول به حساب درآمد عمومی کشور واریز خواهد شد.

تبصره ۴: وزارت ارشاد اسلامی موظف است نسبت به عملکرد وزارتخانه ها، سازمانها، نهادهای مذکور در این قانون نظارت کامل داشته با مشاهده تخلف جهت تعقیب قانونی مورد یا موارد را به مراجع صالحه قضایی احاله داده و نتیجه را از طریق کمیسیون ارشاد اسلامی مجلس به اطلاع نمایندگان مجلس برساند.

تبصره ۵: هرگونه هزینه و تخلف از این قانون در حکم تصرف غیرمجاز در اموال دولتی می باشد.

تبصره ۶: وزارت ارشاد اسلامی مکلف است آیین نامه اجرایی این قانون را ظرف ۴ ماه پس از ابلاغ تهیه و به تصویب هیأت وزیران برساند.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده و شش تبصره در جلسه روز سه شنبه بیست و نهم مهرماه یکهزار و سیصد و شصت و پنج مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۵/۸/۱۳ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

آیین نامه اجرایی قانون ممنوعیت وزارتخانه ها و مؤسسات و شرکت های دولتی

از چاپ و انتشار نشریات غیر ضرور مصوب ۱۳۶۵

تعاریف

ماده ۱ - بولتن عبارتست از نشریه‌ای که توسط دستگاه‌های دولتی در زمینه‌های خبری، آموزشی، فنی، تخصصی، سیاسی و نظایر اینها که مرتبط با وظایف قانونی و در محدوده فعالیت آنهاست به منظور ارتقاء سطح آگاهی کارکنان همان دستگاه و مسئولان دیگر دستگاه‌ها با تیراژ محدود و در فواصل زمانی معین با چاپ یک‌رنگ و به طور رایگان منتشر و توزیع می‌شود و دارای انواع زیر است:

۱ - بولتن خبری - این نشریه فقط در سطح دستگاه‌های دولتی منتشر می‌شود و حاوی آخرین اخبار داخلی از قبیل دستورالعمل‌های اداری، انتصابات، رویدادها، بازدیدها و تشویق کارکنان می‌باشد.

این بولتن با تیراژ حداکثر یک هشتم تعداد کل پرسنل دستگاه مورد نظر و حداکثر در ۲۴ صفحه منتشر می‌شود و تا ۵ درصد آن را می‌توان برای ارگان-های دولتی دیگر ارسال نمود.

۲- بولتن سیاسی - نشریه‌ای است حاوی اخبار و نیز تحلیل رویدادهای داخلی و خراجی اعم از عادی یا طبقه‌بندی شده شریه مذکور توسط دستگاه‌هایی منتشر می‌شود که قانوناً مجاز به انتشار این گونه نشریات هستند.

ماده ۲ - جزوه آموزشی، فنی و تخصص نشریه‌ای است با محتوای صرفاً آموزشی، علمی و تخصصی. این نشریه مختص واحدهایی است - که دارای وظایف فنی و تخصصی هستند و به علت عدم امکان آموزش حضوری حداکثر تا ۶۰ صفحه منتشر می‌شود و تا ۵ درصد آن را می‌توان برای دستگاه‌های دولتی دیگر ارسال نمود.

ماده ۳ - بروشور نشریه‌ای است موردی که به منظور انتقال اطلاعات مفید و مختصر در یکی از زمینه‌های فرهنگی، فنی، صنعتی، خدماتی، بهداشتی و آموزشی که دستگاه‌ها در ارتباط با وظایف قانونی خود آن را برای اطلاع عموم منتشر می‌نمایند.

ماده ۴ - تشخیص ضرورت انتشار نشریات موضوع قانون مذکور در این آیین‌نامه و لغو اجازه انتشار و اعلام موارد تخلف با کمیسیون انتشارات دولتی است که با ترکیب زیر در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌شود.

۱ - معاونت امور فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا نماینده تام‌الاختیار وی.

۲ - معاونت امور مجلس و روابط عمومی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی یا نماینده تام‌الاختیار وی.

۳ - نماینده تام‌الاختیار وزارت امور اقتصادی و دارایی.

تبصره - مدیرکل مطبوعات و نشریات به عنوان دبیر جلسه در کمیسیون شرکت می‌کند.

ماده ۵ - تقاضای دستگاه های توسط بالاترین مقام آن دستگاه به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی ارسال می گردد. کلیه دستگاه ها باید دو نسخه از بولتن، نشریه و بروشور را که بر اساس اجازه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منتشر می نمایند به طور مرتب و رایگان به اداره کل مطبوعات و نشریات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بفرستند. هر گونه تغییر و تبدیل در نحوه انتشار نیز باید به اطلاع وزارت مذکور برسد.

ماده ۶ - کلیه دستگاه های دولتی که تاکنون مبادرت به چاپ و انتشار بولتن های داخلی، بروشور و نشریات نموده اند مکلفند ظرف مدت ۲ ماه نسبت به تطبیق وضع خود با مقررات این آیین نامه اقدام نمایند، در غیر این صورت طبق تبصره ۴ قانون مذکور اقدام خواهد شد.

ماده ۷ - نشریات باید به طور منظم و با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف در زمینه های علمی، فرهنگی و فنی به صورت منظم از محل اعتبارات دستگاه ذیربط منتشر شود.

تبصره ۱ - به هر دستگاه دولتی فقط اجازه انتشار یک بولتن داخلی داده می شود.

تبصره ۲ - بهای حاصل از فروش نشریات طبق تبصره ۳ قانون مذکور در این آیین نامه پس از وصول و احتساب هزینه به حساب درآمد عمومی کشور واریز خواهد شد.

ماده ۸ - مجوز انتشار بولتن، بروشور و نشریه دستگاه های دولتی در صورت تخلف از ضوابط مندرج در ماده ۲ قانون مطبوعات و همچنین خودداری از ارسال سه شماره از نشریه متوالیاً و یا ۵ شماره متناوباً به اداره کل مطبوعات و نشریات پس از تذکر کتبی و تکرار تخلف به موجب تصمیم کمیسیون انتشارات دولتی لغو خواهد شد.

ماده ۹ - انتشار غیر مجاز بولتن، بروشور و نشریه در حکم تصرف غیر مجاز در اموال دولتی است و دستگاه های ذیربط موظفند از منظور نمودن هزینه های چاپ و انتشار آنها از محل اعتبارات خود پرهیز نمایند.

ماده ۱۰ - اداره کل مطبوعات و نشریات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است بر انتشار نشریات دولتی نظارت مستمر و کامل نماید و در صورت مشاهده تخلف مورد یا موارد را به انضمام

مدارک لازم جهت اتخاذ تصمیم به کمیسیون انتشارات دولتی ارجاع کند. کمیسیون پس از بررسی مقدماتی و احراز تخلف طبق این آیین نامه تصمیم گیری خواهد نمود.

ماده ۱۱ - موارد مندرج در بند ۶ تبصره ۱ قانون ممنوعیت وزارتخانه‌ها و مؤسسات و شرکت های دولتی از چاپ و انتشار نشریات غیر ضرور از شمول این آیین نامه مستثنی است.

متن قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات مشتمل بر ۲۳ ماده و هفت تبصره، در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ششم بهمن ماه ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۳۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با الحاق یک تبصره ذیل ماده (۱۰) موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

متن کامل این قانون به شرح زیر است:

قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

بند اول - تعاریف:

ماده ۱- در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می رود:

الف- اطلاعات: هر نوع داده که در اسناد مندرج باشد یا به صورت نرم افزاری ذخیره گردیده و یا با هر وسیله دیگری ضبط شده باشد.

ب- اطلاعات شخصی: اطلاعات فردی نظیر نام و نام خانوادگی: نشانی های محل سکونت و محل کار، وضعیت زندگی خانوادگی عادت های فردی، ناراحتی های جمعی، شماره حساب بانکی و رمز عبور است.

ج- اطلاعات عمومی: اطلاعات غیرشخصی نظیر ضوابط و آیین نامه‌ها، آمار و ارقام ملی و رسمی، اسناد و مکاتبات اداری که از مصادیق مستثنیات فصل چهارم این قانون نباشد.

د- موسسات عمومی، سازمان‌ها و نهادهای وابسته به حکومت به معنای عام کلمه شامل تمام ارکان و اجزای آن که در مجموعه قوانین جمهوری اسلامی ایران آمده است:

ه- موسسات خصوصی: از نظر این قانون، موسسه خصوصی شامل هر موسسه انتفاعی و غیرانتفاعی به استثناء موسسات عمومی است.

بند دوم - آزادی اطلاعات:

ماده ۲- هر شخص ایرانی حق دسترسی به اطلاعات عمومی را دارد، مگر آنکه قانون منع کرده باشد. استفاه از اطلاعات عمومی یا انتشار آنها تابع قوانین و مقررات مربوط خواهد بود.

ماده ۳- هر شخصی حق دارد از انتشار یا پخش اطلاعاتی که به وسیله او تهیه شده ولی در جریان آماده‌سازی آن برای انتشار تغییر یافته است، جلوگیری کند، مشروط به آنکه اطلاعات مزبور به سفارش دیگری تهیه نشده باشد که در این صورت تابع قرارداد بین آنها خواهد بود.

ماده ۴- اجبار تهیه کنندگان و اشاعه‌دهندگان به افشاء منابع اطلاعات خود ممنوع است مگر به حکم مقام صالح قضایی و البته این امر نافی مسوولیت تهیه کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات نمی‌باشد.

بند سوم - حق دسترسی به اطلاعات:

ماده ۵- موسسات عمومی مکلفند اطلاعات موضوع این قانون را در حداقل زمان ممکن و بدون تبعیض در دسترس مردم قرار دهند.

تبصره- اطلاعاتی که متضمن حق و تکلیف برای مردم است باید علاوه بر موارد قانونی موجود از طریق انتشار و اعلان عمومی و رسانه‌های همگانی به آگاهی مردم برسد.

فصل دوم - آیین دسترسی به اطلاعات

بند اول - درخواست دسترسی به اطلاعات و مهلت پاسخگویی به آن

ماده ۶- درخواست دسترسی به اطلاعات شخصی تنها از اشخاص حقیقی که اطلاعات به آنها مربوط می‌گردد یا نماینده قانونی آنان پذیرفته می‌شود.

ماده ۷- موسسه عمومی نمی‌تواند از متقاضی دسترسی به اطلاعات هیچ‌گونه دلیل یا توجیهی جهت تقاضایش مطالبه کند.

ماده ۸- موسسه عمومی یا خصوصی باید به درخواست دسترسی به اطلاعات در سریع‌ترین زمان ممکن پاسخ دهد و در هر صورت زمان پاسخ نمی‌تواند حداکثر بیش از ۱۰ روز از زمان دریافت درخواست باشد. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون بنا به پیشنهاد کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

بند دوم - نحوه پاسخ به درخواست‌ها:

ماده ۹- پاسخی که توسط موسسات خصوصی به درخواست‌های دسترسی به اطلاعات داده می‌شود باید به صورت کتبی یا الکترونیکی باشد.

فصل سوم - ترویج شفافیت

بند اول - تکلیف به انتشار

ماده ۱۰- هریک از موسسات عمومی باید جز در مواردی که اطلاعات دارای طبقه‌بندی می‌باشد، در راستای نفع عمومی و حقوق شهروندی دست کم به‌طور سالانه اطلاعات عمومی شامل عملکرد و ترازنامه (بیلان) خود را با استفاده از امکانات رایانه‌ای و حتی‌الامکان در یک کتاب راهنما که از جمله می‌تواند شامل موارد زیر باشد منتشر سازد و در صورت درخواست شهروند با اخذ هزینه تحویل دهد:

الف- اهداف، وظایف، سیاست‌ها و خط‌مشی‌ها و ساختار.

ب- روش‌ها و مراحل اتمام خدماتی که مستقیماً به اعضای جامعه ارائه می‌دهد.

ج- سازوکارهای شکایت شهروندان از تصمیمات یا اقدامات آن موسسه.

د- انواع و اشکال اطلاعاتی که در آن موسسه نگهداری می‌شود و آیین دسترسی به آنها

ه- اختیارات و وظایف ماموران ارشد خود.

و- تمام سازوکارها یا آیین‌هایی که به وسیله آنها اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمان‌های غیردولتی می‌توانند در اجرای اختیارات آن واحد مشارکت داشته یا به نحو دیگری موثر واقع شوند.

تبصره- حکم این ماده در مورد دستگاه‌هایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری است، منوط به عدم مخالفت معظم‌له می‌باشد.

ماده ۱۱- مصوبه و تصمیمی که موجد حق یا تکلیف عمومی است قابل طبقه‌بندی به عنوان اسرار دولتی نمی‌باشد و انتشار آنها الزامی خواهد بود.

بند دوم - گزارش واحد اطلاع‌رسانی به کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

ماده ۱۲- موسسات عمومی موظفند از طریق واحد اطلاع‌رسانی سالانه گزارشی درباره فعالیت‌های آن موسسه در اجرای این قانون به کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات ارائه دهند.

فصل چهارم - استثنائات دسترسی به اطلاعات

بنداول - اسرار دولتی

ماده ۱۳- در صورتی که درخواست متقاضی به اسناد و اطلاعات طبقه‌بندی شده (اسرار دولتی) مربوط باشد، موسسات عمومی باید از در اختیار قرار دادن آنها امتناع کنند. دسترسی به اطلاعات طبقه‌بندی شده تابع قوانین و مقررات خاص خود خواهد بود.

بند دوم - حمایت از حریم خصوصی:

ماده ۱۴- چنانچه اطلاعات درخواست شده مربوط به حریم خصوصی اشخاص باشد و یا در زمره اطلاعاتی باشد که با نقض احکام مربوط به حریم خصوصی تحصیل شده است، درخواست دسترسی باید رد شود.

ماده ۱۵- موسسات مشمول این قانون در صورتی که پذیرش درخواست متقاضی متضمن افشای غیرقانونی اطلاعات شخصی درباره یک شخص حقیقی ثابت باشد باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده خودداری کنند، مگر آنکه:

الف- شخص ثالث به نحو صریح و مکتوب به افشای اطلاعات راجع به خود رضایت داده باشد.

ب- شخص متقاضی، ولی یا قیم یا وکیل شخص ثالث، در حدود اختیارات خود باشد.

ج- متقاضی یکی از موسسات عمومی باشد و اطلاعات درخواست شده در چارچوب قانون مستقیماً به وظایف آن به عنوان یک موسسه عمومی مرتبط باشد.

بند سوم - حمایت از سلامتی و اطلاعات تجاری:

ماده ۱۶- در صورتی که برای موسسات مشمول این قانون با مستندات قانونی محرز باشد که در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده، جان یا سلامت افراد را به مخاطره می‌اندازد یا متضمن ورود خسارت مالی یا تجاری برای آنها باشد، باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات امتناع کنند.

بند چهارم - سایر موارد:

ماده ۱۷- موسسات مشمول این قانون مکلفند در مواردی که ارائه اطلاعات درخواست شده به امور زیر لطمه وارد می‌نماید از دادن آنها خودداری کنند.

الف- امنیت و آسایش عمومی.

ب- پیشگیری از جرائم یا کشف آنها بازداشت یا تعقیب مجرمان.

ج- ممیزی مالیات یا عوارض قانونی یا وصول آنها.

د- اعمال نظارت بر مهاجرت به کشور.

تبصره ۱- موضوع مواد (۱۳) الی (۱۷) شامل اطلاعات راجع به وجود یا بروز خطرات زیست‌محیطی و تهدید سلامت عمومی نمی‌گردد.

تبصره ۲- موضوع مواد (۱۵) و (۱۶) شامل اطلاعاتی که موجب هتک عرض و حیثیت افراد یا مغایر عفت عمومی و یا اشاعه فحشاء می‌شود، نمی‌گردد.

فصل پنجم - کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

بند اول - تشکیل کمیسیون:

ماده ۱۸- به منظور حمایت از آزادی اطلاعات و دسترسی همگانی به اطلاعات موجود در مؤسسات عمومی و مؤسسات خصوصی که خدمات عمومی ارائه می دهند، تدوین برنامه های اجرایی لازم در عرصه اطلاع رسانی، نظارت کلی بر حسن اجرا، رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات موضوع این قانون از طریق ایجاد وحدت رویه، فرهنگسازی، ارشاد و ارائه نظرات مشورتی، کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات به دستور رییس جمهور با ترکیب زیر تشکیل می شود:

الف- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رییس کمیسیون).

ب- وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات یا معاون ذی ربط.

ج- وزیر اطلاعات یا معاون ذی ربط.

د- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح یا معاون ذی ربط.

ه- رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا معاون ذی ربط.

و- رییس دیوان عدالت اداری.

ز- رییس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی.

ح- دبیر شورای عالی فناوری اطلاعات کشور.

تبصره ۱- دبیرخانه کمیسیون یاد شده در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می گردد. نحوه تشکیل جلسات و اداره آن و وظایف دبیرخانه به پیشنهاد کمیسیون مذکور به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- مصوبات کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات پس از تایید رییس جمهور لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۱۹- مؤسسات ذی ربط ملزم به همکاری با کمیسیون می باشند.

بند دوم - گزارش کمیسیون:

ماده ۲۰- کمیسیون باید هر ساله گزارشی درباره رعایت این قانون در موسسات مشمول این قانون و فعالیت‌های خود را به مجلس شورای اسلامی و رییس جمهور تقدیم کند.

فصل ششم - مسوولیت‌های مدنی و کیفری

ماده ۲۱- هر شخصی اعم از حقیقی یا حقوقی که در نتیجه انتشار اطلاعات غیرواقعی درباره او به منافع مادی و معنوی وی صدمه وارد شده است حق دارد تا اطلاعات مذکور را تکذیب کند یا توضیحاتی درباره آنها ارائه دهد و مطابق با قواعد عمومی مسوولیت مدنی جبران خسارت‌های وارد شده را مطالبه نماید.

تبصره- در صورت انتشار اطلاعات واقعی برخلاف مفاد این قانون، اشخاص حقیقی و حقوقی حق دارند که مطابق قواعد عمومی مسوولیت‌های مدنی، جبران خسارت‌های وارد شده را مطالبه نمایند.

ماده ۲۲- ارتکاب عمدی اعمال زیر جرم می‌باشد و مرتکب به پرداخت جزای نقدی از ۳۰۰ هزار (۳۰۰,۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال با توجه به میزان تاثیر، دفعات ارتکاب جرم و وضعیت وی محکوم خواهد شد:

الف- ممانعت از دسترسی به اطلاعات برخلاف مقررات این قانون.

ب- هر فعل یا ترک فعلی که مانع انجام وظیفه کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات یا وظیفه اطلاع‌رسانی موسسات عمومی برخلاف مقررات این قانون شود.

ج- امحاء جزئی یا کلی اطلاعات بدون داشتن اختیار قانونی.

د- عدم رعایت مقررات این قانون در خصوص مهلت‌های مقرر.

چنانچه هریک از جرایم یاد شده در قوانین دیگر مستلزم مجازات بیشتری باشد، همان مجازات اعمال می شود.

ماده ۲۳- آیین نامه اجرایی این قانون حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب، توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری دستگاه‌های ذی ربط تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

قانون استفساریه از موسسات و واحدها و مراکز فرهنگی

قانون استفساریه از موسسات و واحدها و مراکز فرهنگی مندرج در قانون اهداف و وظایف وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصوب ۱۳۶۵ و تبصره (۶) ماده (۳۵) قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم مصوب ۱۳۷۱

موضوع استفسار:

منظور از موسسات و واحدهای فرهنگی مندرج در قانون تعطیل موسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می شود - مصوب ۱۳۷۲ - کلیه موسسات و مراکز فرهنگی است که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به قانون اهداف و وظایف خود و سایر قوانین و مقررات مجاز به صدور اجازه تاسیس، انحلال و نظارت بر فعالیت آنها است؟
مراکز فرهنگی مذکور در تبصره (۶) ماده (۳۵) قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم - مصوب ۱۳۷۱ - ناظر به موسسات انتشاراتی و مطبوعاتی نیز می باشد؟

نظر مجلس:

ماده واحده -

۱- منظور از موسسات و واحدهای فرهنگی مندرج در قانون تعطیل موسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانونی دایر شده و می شود (مصوب ۱۳۷۲) کلیه موسسات و مراکز فرهنگی می باشد که وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به قانون اهداف و وظایف خود و سایر قوانین و مقررات مجاز به صدور اجازه تاسیس، انحلال و نظارت بر فعالیت آنها است.

۲ - مراکز فرهنگی مذکور در تبصره (۶) ماده (۳۵) قانون اصلاح موادی از قانون مالیاتهای مستقیم (مصوب ۱۳۷۱) ناظر به موسسات انتشاراتی و مطبوعاتی نیز می باشد.

تاریخ تصویب ۱۳۷۶،۱،۳۱

تاریخ تایید شورای نگهبان ۱۳۷۶،۲،۱۰

قانون مطبوعات

"ن" والقلم و مایسترون... سوگند به قلم و آنچه می نویسند.

"قرآن کریم"

نشریات و مطبوعات در بیان مطالب آزادند، مگر آنکه محل به مبانی اسلام یا حقوق عمومی باشند. تفصیل آنرا قانون معین می کند.

"قانون اساسی اصل ۲۴"

فصل اول: تعاریف (۱۳۸۸/۰۹/۰۸)

ماده ۱ - مطبوعات در این قانون عبارتند از نشریاتی که به طور منظم با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف در زمینه های گوناگون خبری، انتقادی، اجتماعی، سیاسی، اقتصادی، کشاورزی، فرهنگی، دینی، علمی، فنی، نظامی، هنری، ورزشی و نظایر اینها منتشر می شوند.

نشریه الکترونیکی، رسانه ای است که به طور مستمر در محیط رقمی (دیجیتال)، انواع خبر، تحلیل، مصاحبه و گزارش را در قالب نوشتار، صدا و تصویر منتشر می نماید.

خبرگزاری داخلی، مؤسسه ای خبری است که در زمینه جمع آوری، پردازش و انتشار خبر، تحلیل، مصاحبه و گزارش در قالب نوشتار، صدا و تصویر در محیط رقمی (دیجیتال) و یا غیر آن فعالیت می نماید.

تبصره ۱ - انتشار فوق العاده اختصاص به نشریه ای دارد که به طور مرتب انتشار می یابد.

تبصره ۲ - نشریه‌ای که بدون اخذ پروانه از هیأت نظارت بر مطبوعات منتشر گردد از شمول قانون مطبوعات خارج بوده و تابع قوانین عمومی است. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۳ - کلیه نشریات الکترونیکی مشمول مواد این قانون است. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۴ - خبرگزاریهای داخلی از حیث حقوق، وظایف، حمایت‌های قانونی و جرائم و مجازات‌ها و مرجع و نحوه دادرسی مشمول احکام مقرر در این قانون و اصلاحات آن می‌باشند.

مدیرعامل و نویسندگان و تهیه‌کنندگان مطالب خبرگزاریها حسب مورد دارای همان مسؤولیتهایی هستند که برای مدیر مسؤول و نویسنده مطبوعات منظور شده است.

هیأت نظارت بر خبرگزاریها، همان هیأت نظارت بر مطبوعات خواهد بود.

آئین‌نامه اجرائی این تبصره ظرف سه ماه با پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید (۱۳۸۸/۰۹/۰۸)

فصل دوم: رسالت مطبوعات

ماده ۲ - رسالتی که مطبوعات در نظام جمهوری اسلامی بر عهده دارد عبارت است از:

الف - روشن ساختن افکار عمومی و بالا بردن سطح معلومات و دانش مردم در یک یا چند زمینه مورد اشاره در ماده ۱.

ب - پیشبرد اهدافی که در قانون اساسی جمهوری اسلامی بیان شده است.

ج - تلاش برای نفی مرزبندیهای کاذب و تفرقه‌انگیز و قرار ندادن اقشار مختلف جامعه در مقابل یکدیگر، مانند دسته بندی مردم بر اساس نژاد، زبان، رسوم، سنن محلی و...

د - مبارزه با مظاهر فرهنگ استعماری (اسراف، تبذیر، لغو، تجمل پرستی، اشاعه فحشاء و...) و ترویج و تبلیغ فرهنگ اصیل اسلامی و گسترش فضائل اخلاقی.

ه - حفظ و تحکیم سیاست نه شرقی و نه غربی.

تبصره - هر یک از مطبوعات باید حداقل در تحقق یکی از موارد فوق‌الذکر سهمیم و با موارد دیگر به هیچ وجه در تضاد نبوده و در مسیر جمهوری اسلامی باشد.

فصل سوم: حقوق مطبوعات

ماده ۳ - مطبوعات حق دارند نظرات، انتقادات سازنده، پیشنهادها، توضیحات مردم و مسئولین را با رعایت موازین اسلامی و مصالح جامعه درج و به اطلاع عموم برسانند.

تبصره - انتقاد سازنده مشروط به دارا بودن منطق و استدلال و پرهیز از توهین، تحقیر و تخریب می‌باشد.

ماده ۴ - هیچ مقام دولتی و غیر دولتی حق ندارد برای چاپ مطلب یا مقاله‌ای در صدد اعمال فشار بر مطبوعات بر آید و یا به سانسور و کنترل نشریات مبادرت کند.

ماده ۵ - کسب و انتشار اخبار داخلی و خارجی که به منظور افزایش آگاهی عمومی و حفظ مصالح جامعه باشد با رعایت این قانون حق قانونی مطبوعات است.

تبصره ۱ - متخلف از مواد (۴) و (۵) به شرط داشتن شاکی به حکم دادگاه به انفصال خدمت از شش ماه تا دو سال و در صورت تکرار به انفصال دائم از خدمات دولتی محکوم خواهد شد.
(۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۲ - مصوبات شورای عالی امنیت ملی برای مطبوعات لازم‌الاتباع است. در صورت تخلف، دادگاه می‌تواند نشریه متخلف را موقتاً تا دو ماه توقیف و پرونده را خارج از نوبت رسیدگی نماید.
(۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۳ - مطالب اختصاصی نشریات اگر به نام پدید آورنده اثر (به نام اصلی یا مستعار) منتشر شود به نام او و در غیر این صورت به نام نشریه، مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان می‌باشد. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

فصل چهارم: حدود مطبوعات

ماده ۶ - نشریات جز در موارد اخلاص به مبانی و احکام اسلام و حقوق عمومی و خصوصی که در این فصل مشخص می‌شوند آزادند. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

- ۱- نشر مطالب الحادی و مخالف موازین اسلامی و ترویج مطالبی که به اساس جمهوری اسلامی لطمه وارد کند.
- ۲- اشاعه فحشاء و منکرات و انتشار عکسها و تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی.
- ۳- تبلیغ و ترویج اسراف و تبذیر.
- ۴- ایجاد اختلاف ما بین اقشار جامعه، به ویژه از طریق طرح مسائل نژادی و قومی.
- ۵- تحریص و تشویق افراد و گروهها به ارتکاب اعمالی علیه امنیت، حیثیت و منافع جمهوری اسلامی ایران در داخل یا خارج. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)
- ۶- فاش نمودن و انتشار اسناد و دستورها و مسائل محرمانه، اسرار نیروهای مسلح جمهوری اسلامی، نقشه و استحکامات نظامی، انتشار مذاکرات غیر علنی مجلس شورای اسلامی و محاکم غیر علنی دادگستری و تحقیقات مراجع قضایی بدون مجوز قانونی.
- ۷- اهانت به دین مبین اسلام و مقدسات آن و همچنین اهانت به مقام معظم رهبری و مراجع مسلم تقلید.
- ۸- افترا به مقامات، نهادها، ارگانها و هر یک از افراد کشور و توهین به اشخاص حقیقی و حقوقی که حرمت شرعی دارند، اگر چه از طریق انتشار عکس یا کاریکاتور باشد.
- ۹- سرقتهای ادبی و همچنین نقل مطالب از مطبوعات و احزاب و گروههای منحرف و مخالف اسلام (داخلی و خارجی) به نحوی که تبلیغ از آنها باشد (حدود موارد فوق را آیین نامه مشخص می کند).
- ۱۰- استفاده ابزاری از افراد (اعم از زن و مرد) در تصاویر و محتوی، تحقیر و توهین به جنس زن، تبلیغ تشریفات و تجملات نامشروع و غیرقانونی (۱۳۷۷/۰۵/۲۱)
- ۱۱- پخش شایعات و مطالب خلاف واقع و یا تحریف مطالب دیگران. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)
- ۱۲- انتشار مطلب علیه اصول قانون اساسی. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۱- سرقت ادبی عبارت است از نسبت دادن عمدی تمام یا بخش قابل توجهی از آثار و نوشته‌های دیگران به خود یا غیر ولو به صورت ترجمه.

تبصره ۲ - متخلف از موارد مندرج در این ماده مستوجب مجازاتهای مقرر در ماده (۶۹۸) قانون مجازات اسلامی خواهد بود و در صورت اصرار مستوجب تشدید مجازات و لغو پروانه می‌باشد. (۱۳۷۷/۰۵/۲۱)

ماده ۷ - موارد ذیل ممنوع و جرم محسوب می‌شود: (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

الف - چاپ و انتشار نشریه‌ای که پروانه برای آن صادر نشده و یا پروانه آن لغو گردیده است و یا به دستور دادگاه به طور موقت یا دائم تعطیل گردیده است.

ب - انتشار نشریه به گونه‌ای که اکثر مطالب آن مغایر باشد آنچه که متقاضی به نوع آن متعهد شده است.

ج - انتشار نشریه به نحوی که با نشریات موجود یا نشریاتی که به طور موقت یا دائم تعطیل شده‌اند از نظر نام، علامت و شکل اشتباه شود.

د - انتشار نشریه بدون ذکر نام صاحب امتیاز و مدیر مسئول و نشانی اداره نشریه و چاپخانه آن.

تبصره - مراکز نشر، چاپ، توزیع و فروش نشریات، مجاز به چاپ و انتشار و عرضه مطبوعات و نشریاتی که از سوی دادگاه صالح یا هیأت نظارت مغایر با اصول مندرج در این قانون تشخیص داده شود، نمی‌باشند. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

فصل پنجم: شرایط متقاضی و مراحل صدور پروانه

ماده ۸ - انتشار نشریه توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی با سرمایه ایرانی و اخذ پروانه از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی آزاد است. استفاده نشریات از کمک خارجی مستقیم یا غیرمستقیم ممنوع و جرم محسوب می‌شود. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۱- مطبوعاتی که از طرف سازمانهای آزادیبخش اسلامی کشورهای دیگر منتشر می شود می تواند با سرمایه و مسئولیت اشخاص غیر ایرانی در چهار چوب قوانین مربوطه به خارجیان مقیم ایران و موافقت وزارتین ارشاد و امور خارجه منتشر شوند.

تبصره ۲- کمکهای اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی غیر دولتی که با نظارت وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و وزارت امور خارجه دریافت گردد مشمول این ماده نخواهد بود. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۳- واگذاری امتیاز نشریه به غیر اعم از قطعی، شرطی، اجاره و امثال آن ممنوع است و جرم محسوب می شود مگر در صورت درخواست کتبی صاحب امتیاز و تصویب هیأت نظارت. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۹- شخص حقیقی متقاضی صاحب امتیاز باید دارای شرایط زیر باشد:

الف - شخص حقیقی متقاضی امتیاز باید دارای شرایط زیر باشد:

۱- تابعیت ایران.

۲- دارا بودن حداقل ۲۵ سال سن.

۳- عدم حجر و ورشکستگی به تقلب و تقصیر.

۴- عدم اشتها به فساد اخلاق و سابقه محکومیت کیفری براساس موازین اسلامی که موجب محرومیت از حقوق اجتماعی باشد.

۵- داشتن صلاحیت علمی در حد لیسانس و یا پایان سطح در علوم حوزه‌ای به تشخیص هیأت نظارت موضوع ماده (۱۰) این قانون.

۶- پابندی و التزام عملی به قانون اساسی.

ب - اشخاص حقوقی متقاضی امتیاز باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱- مراحل قانونی ثبت شخصیت حقوقی طی شده باشد و در اساسنامه و یا قانون تشکیل خود مجاز به انتشار نشریه باشد.

۲- زمینه فعالیت نشریه مرتبط با زمینه فعالیت شخص حقوقی بوده و محدوده جغرافیائی انتشار آن همان محدوده جغرافیائی شخصیت حقوقی باشد. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۱ - متقاضی امتیاز نشریه موظف است خود یا شخص دیگری را به عنوان مدیر مسئول واجد شرایط مندرج در این ماده معرفی نماید.

تبصره ۲ - برای نشریات داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی که فقط برای استفاده کارکنان منتشر و رایگان در اختیار آنان قرار می گیرد تنها اجازه وزارت ارشاد اسلامی با رعایت ماده ۲ این قانون کافی است.

تبصره ۳ - با یک پروانه نمی توان بیش از یک نشریه منتشر کرد.

تبصره ۴ - صاحب امتیاز در قبال خط مشی کلی نشریه مسئول است و مسئولیت یکایک مطالبی که در نشریه به چاپ می رسد و دیگر امور در رابطه با نشریه به عهده مدیر مسئول خواهد بود.

تبصره ۵ - نخست وزیران، وزیران، استانداران، امرای ارتش و شهربانی، ژاندارمری رؤسای سازمانهای دولتی، مدیران عامل و رؤسای هیأت مدیره شرکتها و بانکهای دولتی و کلیه شرکتها و مؤسساتی که شمول حکم در مورد آن مستلزم ذکر نام است، نمایندگان مجلسین، سفرا، فرمانداران، شهرداران، رؤسای انجمنهای شهر و شهرستان تهران و مراکز استانها، اعضای ساواک، رؤسای دفاتر رستخیز در تهران و مراکز استانها و شهرستانها و وابستگان به رژیم سابق که در فاصله زمانی پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ در مشاغل مذکور بوده و همچنین کسانی که در این مدت از طریق مطبوعات، رادیو تلویزیون با سخنرانی در اجتماعات خدمتگزار تبلیغاتی رژیم گذشته بوده اند، از انتشار نشریه و هر گونه فعالیت مطبوعاتی محرومند. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۶ - هیأت نظارت موظف است جهت بررسی صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول از مراجع ذی صلاح (وزارت اطلاعات و دادگستری و نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران) استعلام نمایند. مراجع مذکور موظفند حداکثر تا دو ماه نظر خود را همراه مستندات و مدارک معتبر به هیأت نظارت اعلام نمایند. در صورت عدم پاسخ از سوی مراجع مذکور و فقدان دلیل دیگر صلاحیت آنان تأیید شده تلقی می گردد. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۷ - مسئولیت مقالات و مطالبی که در نشریه منتشر می‌شود به عهده مدیر مسئول است ولی این مسئولیت نافی مسئولیت نویسنده و سایر اشخاصی که در ارتکاب جرم دخالت داشته باشند نخواهد بود. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۸ - اعضاء و هواداران گروه‌های ضد انقلاب و یا گروه‌های غیرقانونی و محکومین دادگاه‌های انقلاب اسلامی که به جرم اعمال ضد انقلابی و یا علیه امنیت داخلی و خارجی محکومیت یافته‌اند و همچنین کسانی که علیه نظام جمهوری اسلامی ایران فعالیت و یا تبلیغ می‌کنند حق هیچگونه فعالیت مطبوعاتی و قبول سمت در نشریات را ندارند. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۱۰ - اعضاء هیأت نظارت بر مطبوعات که از افراد مسلمان و صاحب صلاحیت علمی و اخلاقی لازم و مؤمن به انقلاب اسلامی می‌باشند عبارتند از:

الف - یکی از قضات به انتخاب رئیس قوه قضائیه.

ب - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا نماینده تام‌الاختیار وی.

ج - یکی از نمایندگان مجلس شورای اسلامی به انتخاب مجلس.

د - یکی از اساتید دانشگاه به انتخاب وزیر فرهنگ و آموزش عالی.

ه - یکی از مدیران مسئول مطبوعات به انتخاب آنان.

و - یکی از اساتید حوزه علمیه به انتخاب شورای عالی حوزه علمیه قم.

ز - یکی از اعضاء شورای عالی انقلاب فرهنگی به انتخاب آن شورا. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۱ - این هیأت ظرف دو ماه پس از تصویب این قانون در دوره اول و در دوره‌های بعد ظرف یک ماه قبل از اتمام مقررات برای مدت دو سال به دعوت وزیر ارشاد اسلامی تشکیل می‌شود.

تبصره ۲ - تصمیمات هیأت نظارت قطعی است، این امر مانع شکایت و اقامه دعوی افراد ذی نفع در محاکم نخواهد بود. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۳ - دبیرخانه هیأت نظارت با امکانات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می شود و زیر نظر آن هیأت انجام وظیفه می نماید. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

تبصره ۴ - وزارت ارشاد اسلامی مسئولیت دعوت و برگزاری جلسه انتخابات موضوع بند "ه" این ماده است و مرجع تشخیص صلاحیت نامزدهای انتخابات مزبور بر اساس شرایط مندرج در صدر این ماده هیأت سه نفری مرکب از افراد بندهای الف و ب و ج می باشند، این قانون از تاریخ تصویب لازم الاجرا خواهد بود. (۱۳۶۵/۰۴/۰۱)

تبصره ۵ - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی ریاست هیأت نظارت بر مطبوعات را بر عهده خواهد داشت و پاسخگویی عملکرد هیأت مذکور در مجلس و دیگر مراجع ذی صلاح خواهد بود. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۱۱ - رسیدگی به درخواست صدور پروانه و تشخیص صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول به عهده هیأت نظارت بر مطبوعات است.

تبصره - در صورتی که صاحب پروانه یکی از شرایط مقرر در ماده (۹) این قانون را فاقد شود، به تشخیص هیأت نظارت مقرر در ماده (۱۰) و با رعایت تبصره های آن پروانه نشریه لغو می شود. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۱۲ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است تخلف نشریات را رأساً یا به تقاضای حداقل دو نفر از اعضای هیأت نظارت ظرف مدت یک ماه مورد بررسی قرار داده و در صورت لزوم به طور مستقیم و یا از طریق هیأت نظارت، مراتب را جهت پیگرد قانونی به دادگاه صالح تقدیم نماید.

تبصره - در مورد تخلفات موضوع ماده (۶) به جز بند (۳) و (۴) و بند (ب)، (ج) و (د) ماده (۷) هیأت نظارت می تواند نشریه را توقیف نماید و در صورت توقیف موظف است ظرف یک هفته پرونده را جهت رسیدگی به دادگاه ارسال نماید. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۱۳ - هیأت نظارت مکلف است ظرف مدت سه ماه از تاریخ دریافت تقاضا جهت امتیاز به یک نشریه درباره صلاحیت متقاضی و مدیر مسئول با رعایت شرایط مقرر در این قانون

رسیدگیهای لازم را انجام داده و مراتب رد یا قبول تقاضا را با ذکر دلایل و شواهد جهت اجراء به وزیر ارشاد گزارش نماید، و وزارت ارشاد اسلامی موظف است حداکثر ظرف دو ماه از تاریخ موافقت هیأت نظارت برای متقاضی پروانه انتشار صادر کند.

ماده ۱۴ - در صورتی که مدیر مسئول شرایط مندرج در ماده ۹ را فاقد گردد، یا فوت شود و یا استعفا دهد، صاحب امتیاز موظف است حداکثر ظرف سه ماه شخص دیگری را که واجد شرایط باشد به وزارت ارشاد اسلامی معرفی کند، در غیر این صورت از انتشار نشریه او جلوگیری می شود، تا زمانی که صلاحیت مدیر به تأیید نرسیده است، مسئولیتهای مدیر به عهده صاحب امتیاز است.

ماده ۱۵ - اعلام نظر هیأت نظارت مبنی بر تأیید یا عدم تأیید مدیر مسئول جدید، حداکثر سه ماه از تاریخ معرفی توسط وزارت ارشاد اسلامی خواهد بود.

ماده ۱۶ - صاحب امتیاز موظف است ظرف شش ماه پس از صدور پروانه، نشریه مربوطه را منتشر کند و در غیر این صورت با یک بار اخطار کتبی و دادن فرصت پانزده روز دیگر در صورت عدم عذر موجه اعتبار پروانه از بین می رود، عدم انتشار منظم نشریه در یک سال نیز اگر بدون عذر موجه (به تشخیص هیأت نظارت) باشد، موجب لغو پروانه خواهد بود.

تبصره - نشریه ای که سالانه منتشر می شود (سالنامه) از ماده فوق مستثنی بوده و در صورت عدم نشر ظرف یک سال بدون عذر موجه پروانه صاحب امتیاز لغو خواهد شد.

ماده ۱۷ - پروانه هایی که بر طبق مقررات سابق برای نشریات کنونی صادر شده است به اعتبار خود باقی است، مشروط بر این که ظرف سه ماه از تاریخ اجراء این قانون، صاحب امتیاز برای تطبیق وضع خود، با این قانون اقدام نماید.

ماده ۱۸ - در هر شماره باید نام صاحب امتیاز، مدیر مسئول، نشانی اداره و چاپخانه ای که نشریه در آن به چاپ می رسد و نیز زمینه فعالیت و ترتیب انتشار نوع نشریه (دینی، علمی، سیاسی، اقتصادی، ادبی، هنری و غیره) در صفحه معین و محل ثابت اعلان شود، چاپخانه ها نیز مکلف به رعایت مفاد این ماده می باشند.

ماده ۱۹ - نشریات در چاپ آگهی‌های تجارتي که مشتمل بر تعريف و تمجيد کالا يا خدماتي که از طرف يکي از مراکز تحقيقاتي کشور که بر حسب قوانين رسميت داشته باشند، تأييد گردد با رعايت ماده ۱۲ آيين‌نامه تأسيس و نظارت بر نحوه کار و فعاليت کانونهاي آگهي تبليغاتي و بندهاي مربوطه مجاز مي‌باشند.

تبصره - در مواردی که طبق این ماده، مطبوعات مجاز به درج آگهی‌های مشتمل بر تعريف و تشويق از کالا و خدمات هستند، متن این تعريف و تشويق نمی‌تواند از متن تقدیرنامه رسمي مراکز قانونی مذکور در این ماده فراتر رود.

ماده ۲۰ - هر روزنامه يا مجله بايد دفاتر محاسباتي پلمب شده بر طبق قانون تهيه و کليه مخارج و درآمد خود را در آن ثبت کند و بيلان سالانه درآمد و مخارج را به وزارت ارشاد اسلامي بفرستد، وزارت ارشاد اسلامي هر وقت لازم بداند، دفاتر مالي مؤسسات را بازرسي مي‌نمايد.

تبصره - کليه مطبوعات مکلفند همه‌ماهه تيراژ فروش ماهيانه خود را کتباً به وزارت ارشاد اسلامي اطلاع دهند.

ماده ۲۱ - مديران مسؤوول نشریات موظفند از هر شماره نشریه، دو نسخه به هریک از مراجع زیر به طور مرتب و رایگان ارسال نمایند:

الف - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامي.

ب - مجلس شورای اسلامي.

ج - دادگستری مرکز استان محل نشر. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۲۲ - ورود مطبوعات به کشور و نیز خروج آن بر اساس موازين شرعی و قانون اساسی و نظام جمهوری اسلامي است

فصل ششم: جرائم

ماده ۲۳ - هر گاه در مطبوعات مطالبی مشتمل بر توهين يا افترا، يا خلاف واقع و يا انتقاد نسبت به شخص (اعم از حقيقي يا حقوقی) مشاهده شود، ذينفع حق دارد پاسخ آن را ظرف يک ماه کتباً برای همان نشریه بفرستد. و نشریه مزبور موظف است آن گونه توضيحات و پاسخها را در يکي از

دوشماره‌ای که پس از وصول پاسخ منتشر می‌شود، در همان صفحه و ستون و یا همان حروف که اصل مطلب منتشر شده است، مجانی به چاپ برساند، به شرط آنکه جواب از دو برابر اصل تجاوز نکند و متضمن توهین و افترا به کسی نباشد.

تبصره ۱ - اگر نشریه علاوه بر پاسخ مذکور مطالب یا توضیحات مجددی چاپ کند، حق پاسخگویی مجدد برای معترض باقی است. درج قسمتی از پاسخ به صورتی که آنرا ناقص یا نامفهوم سازد و همچنین افزودن مطالبی به آن در حکم عدم درج است و متن پاسخ باید در یک شماره درج شود.

تبصره ۲ - پاسخ نامزدهای انتخاباتی در جریان انتخابات باید در اولین شماره نشریه درج گردد. به شرط آنکه حداقل شش ساعت پیش از زیر چاپ رفتن نشریه پاسخ به دفتر نشریه تسلیم و رسید دریافت شده باشد.

تبصره ۳ در صورتی که نشریه از درج پاسخ امتناع ورزد یا پاسخ را منتشر نسازد، شاکی می‌تواند به دادگستری شکایت کند و رئیس دادگستری در صورت احراز صحت شکایت جهت نشر پاسخ به نشریه اخطار می‌کند و هرگاه این اخطار مؤثر واقع نشود، پرونده را پس از دستور توقیف موقت نشریه که مدت آن حداکثر از ده روز تجاوز نخواهد کرد به دادگاه ارسال می‌کند.

تبصره ۴ - اقدامات موضوع این ماده و تبصره‌های آن نافی اختیارات شاکی در جهت شکایت به مراجع قضائی نمی‌باشد. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۲۴ - اشخاصی که اسناد و دستوره‌های محرمانه نظامی و اسرار ارتش و سپاه و یا نقشه‌های قلاع و استحکامات نظامی را در زمان جنگ یا صلح به وسیله یکی از مطبوعات فاش و منتشر کنند به دادگاه تحویل تا برابر مقررات رسیدگی شود.

ماده ۲۵ - هر کس به وسیله مطبوعات، مردم را صریحاً به ارتکاب جرم یا جنایتی بر ضد امنیت داخلی یا سیاست خارجی کشور که در قانون مجازات عمومی پیش‌بینی شده است، تحریص و تشویق نماید در صورتی که اثری بر آن مترتب شود، به مجازات معاونت همان جرم محکوم و در صورتی که اثری بر آن مترتب نشود، طبق نظر حاکم شرع بر اساس قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۲۶ - هر کس به وسیله مطبوعات به دین مبین اسلام و مقدسات آن اهانت کند، در صورتی که به ارتداد منجر شود حکم ارتداد در حق وی صادر و اجرا و اگر به ارتداد نیانجامد طبق نظر حاکم شرع بر اساس قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۲۷ - هر گاه در نشریه‌ای به رهبر جمهوری اسلامی ایران و یا مراجع مسلم تقلید اهانت شود، پروانه آن نشریه لغو و مدیرمسئول و نویسنده مطلب به محاکم صالحه معرفی و مجازات خواهند شد.

تبصره - رسیدگی به جرائم موضوع مواد ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، تابع شکایت مدعی خصوصی نیست. ماده ۲۸ - انتشار عکسها و تصاویر و مطالب خلاف عفت عمومی ممنوع و موجب تعزیر شرعی است و اصرار بر آن موجب تشدید تعزیر و لغو پروانه خواهد بود.

ماده ۲۹ - انتشار مذاکرات غیر علنی مجلس شورای اسلامی و مذاکرات غیر علنی محاکم دادگستری یا تحقیقات مراجع اطلاعاتی و قضایی که طبق قانون افشاء آن مجاز نیست ممنوع است و در صورت تخلف طبق نظر حاکم شرع قانون تعزیرات با وی رفتار خواهد شد.

ماده ۳۰ - انتشار هر نوع مطلب مشتمل بر تهمت یا افتراء یا فحش و الفاظ رکیک یا نسبتهای توهین آمیز و نظایر آن نسبت به اشخاص ممنوع است. مدیرمسئول جهت مجازات به محاکم قضایی معرفی می‌گردد، و تعقیب جرائم مزبور موکول به شکایت شاکی خصوصی است و در صورت استرداد شکایت تعقیب در هر مرحله‌ای که باشد متوقف خواهد شد.

تبصره ۱ - در موارد فوق شاکی (اعم از حقیقی و حقوقی) می‌تواند برای مطالبه خسارتی که از نشر مطالب مزبور بر او وارد آمده به دادگاه صالحه شکایت نموده و دادگاه نیز مکلف است نسبت به آن رسیدگی و حکم متناسب صادر نماید.

تبصره ۲ - هر گاه انتشار مطالب مذکور در ماده فوق راجع به شخص متوفی بوده ولی عرفاً هتاک به بازماندگان وی به حساب آید، هر یک از ورثه قانونی می‌تواند از نظر جزایی یا حقوقی طبق ماده و تبصره فوق اقامه دعوی نماید.

ماده ۳۱ - انتشار مطالبی که مشتمل بر تهدید به هتک شرف و یا حیثیت و یا افشای اسرار شخصی باشد ممنوع است و مدیر مسئول به محاکم قضایی معرفی و با وی طبق قانون تعزیرات رفتار خواهد شد.

تبصره - در مواد ۳۰، ۳۱ تا زمانی که پرونده در مرحله تحقیق و رسیدگی است، نشریه مورد شکایت حق ندارد نسبت به مورد رسیدگی مطلبی نشر دهد، در صورت تخلف رئیس دادگاه باید قبل از ختم تحقیقات حکم توقیف نشریه را صادر کند، این توقیف شامل اولین شماره بعد از ابلاغ می شود و در صورت تکرار تا موقع صدور رأی دادگاه از انتشار نشریه جلوگیری می شود. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۳۲ - هر کس در نشریه ای خود را بر خلاف واقع صاحب پروانه انتشار یا مدیر مسئول معرفی کند، یا بدون داشتن پروانه به انتشار نشریه مبادرت نماید، طبق نظر حاکم شرع با وی رفتار خواهد شد.

مقررات این ماده شامل دارندگان پروانه و مدیران مسئولی که سمتهای مزبور را طبق قانون از دست داده اند نیز می شود.

ماده ۳۳ - الف - هرگاه در انتشار نشریه، نام یا علامت نشریه دیگری ولو با تغییرات جزئی تقلید شود به طوری که برای خوانندگان امکان اشتباه باشد، از انتشار آن جلوگیری و مرتکب به حبس تعزیری شصت و یک روز تا سه ماه و جزای نقدی از یک میلیون (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم می شود. تعقیب جرم و مجازات منوط به شکایت شاکی خصوصی است.

ب - پس از توقیف یک نشریه، انتشار هر نوع نشریه دیگر به جای نشریه توقیف شده به نحوی که با نشریه مذکور از نظر نام، علامت و شکل مشتبه شود ممنوع است و نشریه جدید بلافاصله توقیف می گردد. مرتکب به مجازات حبس تعزیری از سه ماه تا شش ماه و جزای نقدی از دو میلیون (۲ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم می شود. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۳۴ - رسیدگی به جرائم مطبوعاتی با توجه به قوانین مربوط به صلاحیت ذاتی می تواند در محاکم عمومی یا انقلاب یا سایر مراجع قضائی باشد. در هر صورت علنی بودن و حضور هیأت منصفه الزامی است.

تبصره - به جرائم مطبوعاتی در محاکم صالح مراکز استانها رسیدگی می شود. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۳۵ - تخلف از مقررات این قانون جرم است و چنانچه در قانون مجازات اسلامی و این قانون برای آن مجازات تعیین نشده باشد متخلف به یکی از مجازاتهای ذیل محکوم می شود:

الف - جزای نقدی از یک میلیون (۱ ۰۰۰ ۰۰۰) تا بیست میلیون (۲۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال.

ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه‌ها و حداکثر تا یک سال در مورد سایر نشریات.

تبصره - دادگاه می تواند در جرائم مطبوعاتی مجازات حبس و شلاق را به یکی از مجازاتهای ذیل تبدیل نماید:

الف - جزای نقدی از دو میلیون (۲ ۰۰۰ ۰۰۰) تا پنجاه میلیون (۵۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال.

ب - تعطیل نشریه حداکثر تا شش ماه در مورد روزنامه‌ها و تا یک سال در مورد سایر نشریات.

ج - محرومیت از مسئولیتهای مطبوعاتی حداکثر تا پنج سال. (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

فصل هفتم - هیأت منصفه مطبوعات (۱۳۷۹/۰۱/۳۰)

ماده ۳۶ - انتخاب هیأت منصفه به طریق ذیل خواهد بود:

هر دو سال یک بار در مهرماه جهت تعیین اعضاء هیأت منصفه در تهران به دعوت وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و با حضور وی و رئیس کل دادگستری استان، رئیس شورای شهر، رئیس سازمان تبلیغات و نماینده شورای سیاست گذاری ائمه جمعه سراسر کشور و در مراکز استان به دعوت مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان و با حضور وی و رئیس کل دادگستری استان، رئیس شورای شهر مرکز استان، رئیس سازمان تبلیغات و امام جمعه مرکز استان یا نماینده وی تشکیل می شود.

هیأت مذکور در تهران (۲۱) نفر و در سایر استانها (۱۴) نفر از افراد مورد اعتماد عمومی را از بین گروههای مختلف اجتماعی (روحانیون، اساتید دانشگاه، پزشکان، مهندسان، نویسندگان و روزنامه‌نگاران، وکلای دادگستری، دبیران و آموزگاران، اصناف، کارمندان، کارگران، کشاورزان، هنرمندان و بسیجیان) به عنوان اعضاء هیأت منصفه انتخاب می‌کند.

تبصره ۱ - چنانچه مفاد موضوع این ماده در مهلت مقرر انجام نشود، رئیس کل دادگستری مکلف می‌باشد نسبت به دعوت از افراد یاد شده و انتخاب هیأت منصفه اقدام نماید.

تبصره ۲ - چنانچه به هر دلیلی اعضای هیأت منصفه به ده نفر یا کمتر برسد، هیأت مذکور در این ماده موظف است ظرف یک ماه تشکیل جلسه داده و نسبت به تکمیل اعضای هیأت منصفه اقدام نماید.

ماده ۳۷ - اعضاء هیأت منصفه باید دارای شرایط زیر باشند:

۱- داشتن حداقل سی سال سن و تأهل.

۲- نداشتن سابقه محکومیت مؤثر کیفری.

۳- اشتهار به امانت، صداقت و حسن شهرت.

۴- صلاحیت علمی و آشنائی با مسائل فرهنگی و مطبوعاتی

ماده ۳۸ - پس از انتخاب اعضاء هیأت منصفه، موضوع ماده (۳۶) این قانون، مراتب توسط رئیس کل دادگستری استان به اعضاء ابلاغ می‌گردد. دادگاه رسیدگی کننده به جرائم مطبوعاتی، حداقل یک هفته قبل از زمان رسیدگی از تمامی اعضاء هیأت منصفه دعوت می‌کند تا در جلسه محاکمه حضور یابند. دادگاه با حضور حداقل هفت نفر از اعضاء هیأت منصفه رسمیت خواهد یافت. اکثریت آراء حاضران ملاک تصمیم‌گیری هیأت منصفه خواهد بود، اعضاء هیأت موظفند تا پایان جلسات دادگاه حضور داشته باشند.

تبصره ۱ - تصمیمات هیأت‌های نظارت و منصفه با اکثریت مطلق عده حاضر معتبر خواهد بود.

تبصره ۲ - چنانچه در دو جلسه رسیدگی به یک پرونده جرم مطبوعاتی، هیأت منصفه به حد نصاب نرسد، دادگاه در جلسه سوم با حضور افراد حاضر حداقل به تعداد پنج نفر رسیدگی می نماید.

تبصره ۳ - دبیرخانه هیأت منصفه با بودجه و امکانات قوه قضائیه تشکیل و زیر نظر هیأت منصفه انجام وظیفه می نماید.

ماده ۳۹ - هر یک از اعضای هیأت منصفه چنانچه بدون عذر موجه در دو جلسه متوالی یا پنج جلسه متناوب دادگاه حاضر نشود یا از شرکت در اتخاذتصمیم خودداری کند با حکم دادگاه رسیدگی کننده به دو سال محرومیت از عضویت در هیأت منصفه محکوم می شود. رأی دادگاه قطعی است.

تبصره - هر یک از اعضای هیأت منصفه به علت وجود عذر موجه نتواند در جلسه دادگاه حضور یابد موظف است دو روز قبل از جلسه دادرسی عذر خود را کتباً و به طور مستدل به استحضار دادگاه برساند، در غیر این صورت عذر وی غیرموجه محسوب می گردد مگر عذرهایی که در این فاصله تاجلسه دادگاه حادث شده باشد در هر حال موظف است عذر خود را به دادگاه اعلام نماید.

عذر موجه همان است که در آیین دادرسی احصاء گردیده است.

ماده ۴۰ - اعضای هیأت منصفه در ابتدای اولین جلسه حضور خود در دادگاه، به خداوند متعال و در برابر قرآن کریم سوگند یاد می کنند بدون در نظر گرفتن گرایش های شخصی یا گروهی و با رعایت صداقت، تقوی و امانت داری، در راه احقاق حق و ابطال باطل انجام وظیفه نمایند.

ماده ۴۱ - موارد رد اعضای هیأت منصفه همان است که طبق قانون در مورد رد قضات پیش بینی شده است.

ماده ۴۲ - هرگاه در حین محاکمه، اعضای هیأت منصفه سئوالاتی داشته باشند، مراتب را کتباً جهت طرح، تسلیم رئیس دادگاه می نمایند.

ماده ۴۳ - پس از اعلام ختم رسیدگی بلافاصله اعضاء هیأت منصفه به شور پرداخته و نظر کتبی خود را در دو مورد زیر به دادگاه اعلام می‌دارند:

الف - متهم بزهکار است یا خیر؟

ب - در صورت بزهکاری آیا مستحق تخفیف است یا خیر؟

تبصره ۱ - پس از اعلام نظر هیأت منصفه دادگاه در خصوص مجرمیت یا براءت متهم اتخاذ تصمیم نموده و طبق قانون مبادرت به صدور رأی می‌نماید.

تبصره ۲ - در صورتی که تصمیم هیأت منصفه بر بزهکاری باشد دادگاه می‌تواند پس از رسیدگی رأی بر براءت صادر کند.

تبصره ۳ - در صورتی که رأی دادگاه مبنی بر مجرمیت باشد، رأی صادره طبق مقررات قانونی قابل تجدید نظر خواهی است. در رسیدگی مرحله تجدیدنظر حضور هیأت منصفه لازم نیست.

تبصره ۴ - حضور هیأت منصفه در تحقیقات مقدماتی و صدور قرارهای قانونی لازم نیست.

ماده ۴۴ - هرگاه حکم دادگاه مبنی بر براءت یا محکومیتی باشد که مستلزم سلب حقوق اجتماعی نباشد، از نشریه در صورتی که قبلاً توقیف شده باشد بی‌درنگ رفع توقیف خواهد شد و انتشار مجدد آن بلامانع می‌باشد.

فصل هشتم - موارد متفرقه

ماده ۴۵ - نظارت دقیق بر عملکرد جرائد و انجام رسالت مطبوعاتی آنان بر عهده وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است. این امر مانع از انجام وظیفه مستقیم هیأت نظارت نخواهد بود.

ماده ۴۶ - صاحب امتیاز و مدیر مسئول موظفند کلیه کارکنان نشریه را بیمه نمایند تا در صورتی که به حکم دادگاه یا رأی هیأت نظارت یا به هر دلیل دیگر نشریه تعطیل گردید، تا زمان اشتغال مجدد طبق مقررات قانون کار حقوق قانونی آنان پرداخت شود.

ماده ۴۷ - آیین نامه اجرایی این قانون ظرف حداکثر شش ماه توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و بتصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۴۸ - این قانون از جمله در مورد نحوه تشکیل هیأت نظارت و هیأت منصفه از تاریخ تصویب لازم الاجراء است و نیز از تاریخ تصویب، کلیه قوانین مغایر با آن از جمله لایحه قانونی مطبوعات مصوب ۱۳۵۸،۵،۲۵ شورای انقلاب لغو می گردد.

تاریخ تصویب ۱۳۷۹،۱،۳۰

تاریخ تایید شورای نگهبان ۱۳۷۹،۲،۷

آیین نامه اجرایی قانون مطبوعات، مصوب ۱۳۶۴ و اصلاحات بعدی آن

فصل اول - تعریف و مشخصات مطبوعات

ماده ۱ - مطبوعات به لحاظ زمان انتشار منظم می توانند با یکی از فواصل زمانی زیر منتشر شوند:
روزی یکبار (روزنامه) - هفته ای یکبار (هفته نامه) - دو هفته یکبار - ماهی یکبار (ماهنامه) - دو ماه یکبار - سه ماه یکبار (فصلنامه) - شش ماه یکبار - سالی یکبار (سالنامه).
تبصره ۱ - نشریه الکترونیکی، نشریه ای است که در محیط دیجی تال با همان صورت، شرایط و ظواهر یک نشریه چاپی و طی فرآیند فعالیت مرسوم روزنامه نگاری و تحریریه ای تولید و به طور منظم و با نام ثابت و تاریخ و شماره ردیف معینی در یک یا چند زمینه سیاسی، اقتصادی و فرهنگی تولید و منتشر می شود.

تبصره ۲ - نسخه دیجی تال نشریات چاپی دارای مجوز نیاز به اخذ مجوز جداگانه ندارد.

ماده ۲ - در نامگذاری نشریه باید از کلماتی استفاده شود که با نشریات موجود و یا با نشریاتی که به طور موقت یا دائم تعطیل شده اند اشتباه نشود و موجب تداعی نام آنها نباشد.

همچنین نام نشریه نباید از کلمات نامأنوس باشد و یا ایجاد شبهه وابستگی به سازمانهای دولتی بنماید.

در صورت بروز هرگونه اختلاف مرجع تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خواهد بود.

ماده ۳- انتخاب روشهایی غیر از موارد ذکر شده در ماده (۱) قانون مطبوعات باید متناسب با رسالت مطبوعات باشد.

ماده ۴- انتشار فوق العاده - ویژه نامه و دیگر ضمایم با همان نام نشریه و منطبق با سایر مشخصات مندرج در پروانه انتشار با رعایت سایر ضوابط قانون مطبوعات مجاز می باشد.

تبصره ۱- چاپ هرگونه آگهی نامه به شکل نشریه توسط کانونهای تبلیغاتی ممنوع است.

تبصره ۲- چاپ و انتشار ویژه نامه های محلی توسط روزنامه های سراسری در صورتی مجاز است که حجم آگهی های آن از سی درصد (۳۰٪) صفحات ویژه نامه بیشتر نباشد.

ماده ۵- ترجمه تمام یا قسمتی از مطالب مطبوعات دارای پروانه انتشار و انتشار منظم آن به طور جداگانه با رعایت سایر مشخصات مندرج در پروانه انتشار از جانب صاحب نشریه بلامانع می باشد.

ماده ۶- تکثیر مطبوعات موجود به همان زبان و شکلی که چاپ شده، از طریق چاپ افست یا عکسبرداری یا طرق مشابه بدون اجازه صاحب امتیاز ممنوع می باشد.

ماده ۷- مطالب نشریه باید مطابق و متناسب با روشهای مندرج در پروانه انتشار باشد و نشریه مجاز به درج مطالب و مقالات خارج از روشهای مذکور که بر خط مشی کلی نشریه تأثیر بگذارد، نمی باشد.

ماده ۸- روزنامه ها و هفته نامه های محلی موظفند ضمن رعایت ماده (۲) قانون مطبوعات و متناسب با روش درخواستی، مطالبی پیرامون مسائل اجتماعی و فرهنگی محل انتشار نشریه جهت بالابردن سطح آگاهیهای مردم درج نمایند.

ماده ۹- نقل مطالب از مطبوعات و احزاب و گروههای منحرف و مخالف اسلام (داخلی و خارجی) به منظور تحقیق، نقد و رد مطالب در صورتی که تبلیغ محسوب نشود، بلامانع است.

تبصره ۱- درج شایعات به نحوی که اصل مطلب کذب باشد ممنوع است. (۱۳۸۳/۰۱/۲۲)

تبصره ۲- نقدهای علمی جز در مواردی که انتشار مطلب علیه قانون اساسی باشد از شمول بند (۱۲) الحاقی ماده (۶) قانون مطبوعات مستثنا است. (۱۳۸۳/۰۱/۲۲)

ماده ۱۰- تغییر نام، روش و ترتیب انتشار نشریه بدون اطلاع و تصویب هیأت نظارت بر مطبوعات ممنوع می‌باشد، تغییر در سایر موارد جز در موارد مصرح در قانون و مواردی که در حوزه اختیارات و مسؤولیتهای هیأت نظارت باشد با تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بلامانع است. (۱۳۸۳/۰۱/۲۲)

تبصره - ابطال شده به موجب رای مورخ ۱۳۸۴/۰۳/۲۲ دیوان عدالت اداری

ماده ۱۱- نشریه اجاره‌ای به نشریه‌ای اطلاق می‌شود که با درخواست کتبی صاحب امتیاز و تصویب هیأت نظارت به موجب اجاره‌نامه‌ای اختیارات قانونی خود را در قبال دریافت وجه به فرد یا مؤسسه‌ای واگذار می‌نماید. (۱۳۸۳/۱۱/۰۱)

فصل دوم - شرایط صدور پروانه و مجوز انتشار نشریه

ماده ۱۲ - متقاضیان پروانه انتشار نشریه می‌بایست تقاضا نامه خود را به همراه نمونه تکمیل شده پرسشنامه که حاوی مشخصات فردی، سوابق اجتماعی - سیاسی - فرهنگی و شغلی و تعهدات قانونی باشد، به انضمام مدارک به شرح زیر در تهران به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در شهرستانها به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط تحویل نمایند.

۱- چهار قطعه عکس ۴×۶

۲- دو برگ فتوکپی شناسنامه از تمام صفحات

۳- یک برگ گواهی عدم سابقه محکومیت کیفری براساس موازین اسلامی که موجب سلب حقوق اجتماعی باشد.

۴- یک برگ فتوکپی آخرین مدرک تحصیلی که به تأیید مراکز ذیصلاح رسیده باشد.

تبصره - تشخیص صلاحیت متقاضیان بر عهده هیأت نظارت بر مطبوعات است.

ماده ۱۳ - چنانچه متقاضی پروانه انتشار نشریه شخص حقوقی باشد، تقاضای صدور پروانه همراه با معرفی فرد واجد شرایط به عنوان مدیر مسؤول باید از سوی بالاترین مقام مسؤول باشد.

در صورت موافقت، پروانه انتشار به نام مرکز درخواست کننده صادر خواهد شد.

ماده ۱۴ - احزاب، سازمانها، و جمعیت‌های سیاسی و اقلیتهای دینی ایرانی در صورتی می‌توانند تقاضای صدور پروانه انتشار نشریه نمایند که اجازه فعالیت قانونی را دارا باشند.

تبصره - منظور از گروه‌های غیرقانونی، گروه‌هایی هستند که از طریق وزارت کشور رسماً غیرقانونی اعلام شده‌باشند.

ماده ۱۵ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی جهت صدور مجوز انتشار مطبوعات سازمانهای آزادیبخش اسلامی کشورهای دیگر در چارچوب مقررات مربوط به خارجی‌ان مقیم ایران با استعلام از مراکز ذی‌ربط و اخذ مدارک لازم و نیز موافقت وزارت امور خارجه بررسی لازم را به عمل آورده و پس از موافقت رأساً اقدام می‌نماید.

ماده ۱۶ - انتشار نشریه داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی منوط به کسب مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با رعایت ضوابط به شرح زیر می‌باشد:

۱- درخواست انتشار نشریه و معرفی مدیر مسؤول پیشنهادی از سوی بالاترین مقام مسؤول آن مرکز باشد.

۲- مطالب و اخبار عمدتاً در ارتباط با اهداف و شرح وظایف مرکز درخواست کننده و فقط برای استفاده کارکنان باشد.

۳- از درج هر گونه آگهی بازرگانی پرهیز نمایند.

۴- تعداد صفحات از ۴۸ صفحه تجاوز ننماید.

۵- رایگان باشد.

تبصره ۱ - به یک مرکز و واحدهای تابعه آن فقط اجازه انتشار یک نشریه داخلی داده می‌شود.

تبصره ۲ - صدور مجوز انتشار نشریات داخلی سازمانهای دولتی با رعایت سایر قوانین مربوطه خواهد بود.

ماده ۱۷ - عدم رعایت ضوابط مندرج در ماده (۲) قانون مطبوعات و این آیین نامه از سوی نشریات داخلی یک سازمان، مؤسسه و شرکت دولتی یا خصوصی منجر به صدور تذکر کتبی و در صورت تکرار تخلف موجب ابطال مجوز خواهد شد.

ماده ۱۸ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای صاحب امتیاز، پروانه انتشار و برای مدیر مسئول، کارت مدیر مسئولی صادر می نماید.

ماده ۱۹ - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می تواند جهت اجرای ماده (۱۱) قانون مطبوعات، تحقیقات لازم را به عمل آورده و در اختیار هیأت نظارت بر مطبوعات قرار دهد. وزارتخانه ها و سازمانهای ذی ربط موظفند همکاریهای لازم را به عمل آورند.

ماده ۲۰ - متقاضیانی که صلاحیت انتشار نشریه توسط آنان براساس بند (۴) و یا تبصره (۵) ماده (۹) قانون مطبوعات مورد تأیید هیأت نظارت بر مطبوعات قرار نگرفته است، نمی توانند مجدداً تقاضای انتشار نشریه نمایند.

ماده ۲۱ - تاریخ رسمی ثبت تقاضای پروانه انتشار نشریه زمانی است که کلیه مدارک مورد نیاز، از سوی متقاضی ارائه شده باشد.

ماده ۲۲ - در صورت فوت صاحب امتیاز وارث قانونی واجد شرایط وی در تقاضای صدور امتیاز نشریه مورث خود حق تقدم دارند، مگر اینکه فاقد شرایط لازم باشند. چنانچه ورثه در مهلت قانونی مذکور در ماده (۱۶) قانون مطبوعات از تقاضای انتقال امتیاز خودداری کنند و یا پس از صدور امتیاز اقدام به انتشار نشریه ننمایند پروانه انتشار لغو می گردد.

فصل سوم - تکالیف صاحبان پروانه و مدیران مسئول مطبوعات

ماده ۲۳ - مطبوعاتی که به شکل روزنامه منتشر می شوند مکلف به درج نام به طور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل و شماره صفحه در بالای تمام صفحات و نیز قیمت در صفحه اول می باشند.

همچنین مطبوعاتی که به شکل مجله منتشر می‌شوند موظف به درج نام بطور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل، تعداد صفحات و قیمت بر روی جلد و نیز قید شماره هر صفحه در تمام صفحات می‌باشند.

تبصره - اضافه کردن هر گونه کلمه و یا عبارت به نام و یا آرم نشریه به جز آنچه که در پروانه انتشار و یا مجوز چاپ نشریه ذکر شده است ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۴- هر یک از مطبوعات موظف به داشتن محلی به عنوان دفتر نشریه می‌باشند.

صاحب پروانه نشریه موظف است نشانی محل دفتر نشریه را پس از اخذ پروانه انتشار کتباً به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اعلام نماید.

تبصره ۱ - صاحب امتیاز نشریه موظف است در صورت تغییر نشانی محل دفتر نشریه، مراتب را کتباً به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و در شهرستانها به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوط اطلاع دهد

تبصره ۲- به موجب رای مورخ ۱۳۸۴/۳/۲۲ دیوان عدالت ابطال گردیده.

ماده ۳۴- در کلیه مواردی که هیأت نظارت بر مطبوعات، اختیار توقیف موقت یا لغو پروانه نشریات را دارد، باید قبل از هر گونه اتخاذ تصمیم موارد تخلف را کتباً به مدیر مسؤول نشریه با قید حداقل یک هفته مهلت پاسخگویی ابلاغ نماید.

ماده ۳۵ - جلسات شور و اتخاذ تصمیم هیأت منصفه، بدون حضور رییس دادگاه برگزار خواهد شد.

تبصره - در صورتی که رییس دادگاه حضور در برخی از موارد را ضروری بداند با تصمیم اکثریت اعضای هیأت منصفه رییس دادگاه صرفاً برای همان موضوع در جلسه حاضر خواهد شد. (۱۳۸۳/۰۱/۲۲)

ماده ۳۶- این آیین نامه جایگزین آیین نامه اجرایی قانون مطبوعات مصوب اسفند ماه ۱۳۶۴، موضوع تصویب نامه شماره ۱۱۱۶۴۸، ۴۹ مورخ ۱۳۶۶، ۲، ۵ و کلیه اصلاحات و الحاقات بعدی آن می‌گردد.

محمد رضا عارف - معاون اول رییس جمهور

قانون استفساریه نسبت به کلمه اهانت، توهین و یا هتک حرمت

قانون استفساریه نسبت به کلمه اهانت، توهین و یا هتک حرمت مندرج در مقررات جزائی مواد (۵۱۳)، (۵۱۴)، (۶۰۸) و (۶۰۹) قانون مجازات اسلامی و بندهای (۷) و (۸) ماده (۶) و مواد (۲۶) و (۲۷) قانون مطبوعات

موضوع استفسار :

آیا منظور از عبارت (اهانت، توهین و یا هتک حرمت) مندرج در مقررات جزائی از جمله مواد (۵۱۳)، (۵۱۴)، (۶۰۸) و (۶۰۹) قانون مجازات اسلامی و بندهای (۷) و (۸) ماده (۶) و مواد (۲۶) و (۲۷) قانون مطبوعات عبارت است از بکار بردن الفاظی که دلالت صریح بر فحاشی و سب و لعن دارد یا خیر؟ و در صورت عدم صراحت مطلب و انکار متهم بر قصد اهانت و هتک حرمت آیا موضوع از مصادیق مواد مورد ذکر می باشد یا خیر؟

نظر مجلس :

ماده واحده - از نظر مقررات کیفری اهانت و توهین و ... عبارت است از بکار بردن الفاظی که صریح یا ظاهر باشد و یا ارتکاب اعمال و انجام حرکاتی که با لحاظ عرفیات جامعه و با در نظر گرفتن شرایط زمانی و مکانی و موقعیت اشخاص موجب تخفیف و تحقیر آنان شود و با عدم ظهور الفاظ توهین تلقی نمی گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ چهارم دی ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۰، ۱۰، ۱۳۷۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - مهدی کروبی

مقررات خبرگزاری ها

هیأت وزیران بنا به پیشنهاد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و به استناد ماده (۴۷) اصلاحی قانون مطبوعات - مصوب ۱۳۷۹ - تصویب کرد: مقررات مربوط به خبرگزاری ها به عنوان فصل پنجم به آیین نام اجرایی قانون مطبوعات الحاق می شود.

متن کامل مصوبه دولت به شرح زیر است:

فصل پنجم - مقررات مربوط به خبرگزاری ها

ماده (۳۵) خبرگزاری ها مشمول مقررات این فصل و سایر مقررات این آیین نامه به جز مواد (۱)، (۴)، (۶) و (۸) از فصل اول، مواد (۱۶) و (۱۷) از فصل دوم و مواد (۲۳)، (۲۶)، (۲۷) و (۲۸) از فصل سوم هستند.

ماده (۳۶) اضافه کردن هرگونه کلمه یا عبارت به نام یا آرم نشریه و خبرگزاری و یا عدم رعایت تناسب در اجزای آن مطابق با آنچه در پروانه خبرگزاری ذکر شده، ممنوع است.

ماده (۳۷) در تارنمای هر خبرگزاری باید نام صاحب امتیاز، مدیر مسئول و نیز زمینه فعالیت در بخشی با عنوان «شناسنامه» یا «درباره ما» در محل ثابت درج شود.

ماده ۳۸ - خبرگزاری ها موظفند مطالب خود را به طور مستمر و با درج شماره و زمان جداگانه منتشر کنند. درج منابع اخبار در خبرگزاری الزامی است.

ماده (۳۹) ترجمه تمام یا قسمتی از مطالب نشریه و خبرگزاری و انتشار منظم آن به طور جداگانه و با رعایت مندرجات پروانه انتشار بلامانع است.

ماده (۴۰) نقل آن قسمت از اخبار، مطالب یا تصاویر نشریات و خبرگزاری ها که موجب توقیف، لغو پروانه یا پالایش (فیلتر) شده، توسط خبرگزاری ممنوع است.

ماده ۴۱) خبرگزاری‌ها موظفند پاسخ‌ها و توضیحات موضوع ماده (۲۳) قانون مطبوعات را پس از وصول در همان روز منتشر کنند. (ماده ۲۳ - مطبوعاتی که به شکل روزنامه منتشر می‌شوند، مکلف به درج نام به طور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل و شماره صفحه در بالای تمام صفحات و نیز قیمت در صفحه اول هستند. همچنین مطبوعاتی که به شکل مجله منتشر می‌شوند موظف به درج نام بطور کامل، ترتیب و تاریخ انتشار، شماره ردیف مسلسل، تعداد صفحات و قیمت بر روی جلد و نیز قید شماره هر صفحه در تمام صفحات هستند).

ماده ۴۲) مدیر مسئول خبرگزاری موظف است؛ مشخصات فنی تارنما و نام مراکزی که خدمات میزبانی و پشتیبانی خود را از آن‌ها اخذ می‌کند، اعلام کند.

ماده ۴۳) مدیرمسئول خبرگزاری موظف است؛ مجموعه کامل تولیدات رسانه‌ای خود را ماهانه در چهار نسخه در قالب لوح فشرده به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تحویل کند.

ماده ۴۴) وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات مکلف است؛ در صورت اعلام هیأت نظارت بر مطبوعات مبنی بر توقیف لغو پروانه یا دستور پالایش (فیلتر) موقت، بلافاصله خبرگزاری را پالایش (فیلتر) کند.

ماده ۴۵) مراکز ارائه خدمات دیجیتال و میزبانی، مجاز به ثبت دامنه و میزبانی خبرگزاری‌ها با نشریات الکترونیکی که فعالیت آن‌ها از سوی دادگاه صالح یا هیأت نظارت بر مطبوعات مغایر با اصول مندرج در قانون مطبوعات و این آیین‌نامه تشخیص داده شوند، نیست.

ماده ۴۶) مدیران مسئول خبرگزاری‌ها می‌توانند در انتخابات مدیران مسئول شرکت کنند، مشروط به این که خبرگزاری حداقل شش ماه در محدوده یک سال باقی مانده به انتخابات فعالیت مستمر داشته باشند.

ماده ۴۷) نشریات الکترونیکی نیز مشمول مقررات این فصل هستند.

این مصوبه از سوی محمدرضا رحیمی؛ معاون اول رییس جمهور برای اجرا ابلاغ شد.

ضوابط، مقررات و آیین نامه‌های اجرایی

تأسیس مراکز، مؤسسات، کانون ها و انجمن های فرهنگی

و نظارت بر فعالیت آنها

مصوبه جلسه مورخ ۲۷/۶/۷۵ شورای مشترک کمیسیونهای شورای عالی انقلاب فرهنگی

به استناد «اهداف و وظایف شورای عالی انقلاب فرهنگی» به ویژه بندهای ۲ و ۳ و ۴ و تبصره بند ۳ از قسمت (ب) مصوبه مورخ ۶۴/۱۲/۵ شورای عالی به منظور تحقق اهداف و اجرای وظایف قانونی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مصوب ۶۵/۱۲/۱۲ خصوصاً ۱۶-۱۷-۱۹-۲۲-۲۳-۲۴- ماده ۲ قانون، ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها بدین شرح تصویب می شود:

فصل اول: کلیات و تعاریف

ماده ۱- مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی، تشکیلاتی است که با اهداف و مقاصد فرهنگی اعم از انتفاعی یا غیر انتفاعی (برطبق ماده ۵۸۴ قانون تجارت و آیین نامه اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیر تجاری مصوب ۱۳۳۷) و بر اساس شرایط مندرج در این ضوابط به مسئولیت اشخاص حقیقی یا حقوقی اعم از دولتی، عمومی و خصوصی، افراد واجد شرایط برای فعالیت در یک یا چند قلمرو فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی با سرمایه ایرانی تشکیل می دهند و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مجوز تأسیس، نظارت بر فعالیتها و انحلال آنها را صادر می کند.

ماده ۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر طبق مقررات و شرایط مندرج در این ضوابط پس از بررسی صلاحیت مؤسس یا مؤسسان و مدیر یا مدیران مسئول و با توجه به اهداف و موضوعات

فرهنگی مندرج در اساسنامه آنها که مصادیق و قلمرو آن حسب مورد از سوی وزارتخانه مشخص خواهد شد، نسبت به صدور مجوز تأسیس تصمیم خواهد گرفت.

ماده ۳- تأسیس مراکز فرهنگی اقلیتهای دینی رسمی کشور در محدوده امور فرهنگی آن اقلیت نیز منوط به اخذ مجوز طبق این ضوابط است.

ماده ۴- تأسیس مراکز فرهنگی موضوع این ضوابط از طرف سفارتخانه های کشورهای خارجی و سازمانهای آزادیبخش یا اشخاص غیر ایرانی با رعایت قوانین راجع به خارجیان مقیم ایران و تأیید وزارت امور خارجه طبق آیین نامه ای خواهد بود که به تصویب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی می رسد.

ماده ۵- اهداف فرهنگی مصرح در اصول سیاست فرهنگی جمهوری اسلامی ایران الهام بخش فعالیتها و هدفهای

پیش بینی شده در اساسنامه مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی است و این قبیل مراکز باید در اساسنامه تنظیمی به رعایت کامل قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی ایران و ضوابط فرهنگی ملزم شوند و فعالیت آنها منافاتی با مبانی فرهنگ عمومی نداشته باشد.

فصل دوم: شرایط مؤسسان و مدیر مسئول

ماده ۶- مؤسس یا مؤسسان و مدیر مسئول تشکیلات فرهنگی موضوع ماده ۱ باید واجد این شرایط باشند:

- ۱- تابعیت جمهوری اسلامی ایران
- ۲- نداشتن سوء پیشینه کیفری مؤثر به تأیید مراجع ذی ربط و برخورداری از حسن شهرت
- ۳- محجور نبودن و عدم ورشکستگی به تقلب و تقصیر
- ۴- دارا بودن ۲۷ سال سن.
- ۵- انجام خدمت و وظیفه عمومی و یا ارائه برگ معافیت دائم
- ۶- داشتن امکانات کافی مناسب به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۷- داشتن مدرک کارشناسی یا معادل آن به تشخیص مراجع ذی‌ربط

۸- صلاحیت علمی و تخصصی یا تجارب کافی متناسب با موضوع (برای تقاضای مراکز تک منظوره)

۹- داشتن ۶ ماه سابقه مؤثر فعالیت در مؤسسات و مراکز فرهنگی چند منظوره (برای متقاضی مراکز چند منظوره)

ماده ۷- کارگزاران نظام گذشته اعم از: نخست وزیران، وزیران، استانداران، امرای ارتش و شهربانی و ژاندارمری، رؤسای سازمانهای دولتی، نمایندگان مجلسین، سفرا، فرمانداران، شهرداران، رؤسای انجمنهای شهر و شهرستان تهران و مراکز استانها، اعضا ساواک، رؤسای حزب رستاخیز در تهران و مراکز شهرستانها و استانها و وابستگان رژیم سابق که در فاصله زمانی ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ در آن مشاغل بوده و همچنین کسانی که در این مدت از طریق مطبوعات، رادیو، تلویزیون یا سخنرانی در اجتماعات، خدمتگزاران تبلیغاتی نظام گذشته بوده‌اند و همچنین توطئه‌گران و اقدام کنندگان علیه اسلام و جمهوری اسلامی ایران از تأسیس مراکز فرهنگی موضوع این ضوابط محرومند.

ماده ۸- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با مصاحبه‌ها و بررسیهای لازم و کافی ظرف مدت یک ماه درباره تأیید صلاحیت یا عدم پذیرش تقاضا اعلام نظر خواهد نمود و در صورت اعلام موافقت اصولی با تقاضا، مؤسس یا مؤسسان موظفند در مدت یک ماه از تاریخ اعلام نسبت به ارائه اساسنامه و تحقق شرایط مندرج در آن که در این ضوابط به آن تصریح شده اقدام نمایند.

ماده ۹- مؤسس یا مؤسسان در قبال سیاستهای فرهنگی و خط مشی کلی و مدیر مسئول در قبال فعالیتها و امور اجرایی مرکز فرهنگی مسئولند و وظایف و مسئولیتهای هر یک باید به تفکیک اساسنامه پیشنهادی منظور شود.

فصل سوم: شرایط و ضوابط مندرج در اساسنامه

ماده ۱۰- اساسنامه مرکز فرهنگی موضوع این آیین نامه باید واجد این نکات باشد:

- ۱- ذکر اهداف فرهنگی و مصادیق فعالیتها و انطباق آنها با شرایط مندرج در این ضوابط و شیوه نامه‌های صادر شده در محدوده وظایف و اختیارات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
 - ۲- ذکر نام و نوع فعالیت (غیر تجاری انتفاعی یا غیر انتفاعی) تابعیت و سرمایه و مدت فعالیت و التزامات قانونی مرکز فرهنگی
 - ۳- ارکان و تشکیلات مرکز (مؤسس یا مؤسسان، هیأت مدیره و مدیر عامل یا مدیر مسئول، مجامع عمومی و نحوه تشکیل جلسات و رسمیت آنها و نصاب مقرر برای تصمیم‌گیری با تعیین حدود و وظایف اختیارات و مسئولیتهای هر یک به تفکیک)
 - ۴- سرمایه اولیه و منابع تأمین درآمد و دارائی و وضع امور مالی و محاسباتی و نحوه تقسیم سود (در مورد مراکز انتفاعی) یا تخصیص درآمدها (در مورد مراکز غیر انتفاعی) و چگونگی تأمین هزینه‌ها و زیانهای احتمالی
 - ۵- چگونگی اداره و عضوپذیری مراکز فرهنگی در آینده
 - ۶- شرایط انحلال و تعیین سرنوشت اموال مرکز فرهنگی پس از انحلال
 - ۷- سایر شرایط و ضوابط با توجه به ضوابط و اهداف فرهنگی و براساس مقررات حاکم بر مؤسسات غیر تجاری که با مقاصد فرهنگی و در قلمرو یک یا چند فعالیت پیش‌بینی شده در ماده یک فعالیت می‌کنند.
- تبصره ۱- اساسنامه پیشنهادی متضمن موارد یاد شده در ماده ۱۰ باید در دونسخه تنظیم و به همراه صورتجلسات پس از امضا به تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برسد.
- تبصره ۲- در انجمنهای فرهنگی (ادبی، هنری) که نوع فعالیت آنها غیرانتفاعی است، تعداد مؤسسان نباید از ۳ نفر کمتر باشد؛ ولی در مؤسسات فرهنگی که در قلمرو یک فعالیت فرهنگی تأسیس می‌شوند، رعایت این شرط الزامی نیست و مؤسسات و مراکز فرهنگی که در قلمرو دو فعالیت موضوع این ضوابط تأسیس می‌شوند، تعداد مؤسسان نباید از تعداد فعالیت‌های فرهنگی پیش‌بینی شده در اساسنامه آنها کمتر باشد.

فصل چهارم: نحوه بررسی تقاضای تأسیس و نظارت بر مراکز فرهنگی و چگونگی رسیدگی به تخلفات

ماده ۱۱- به منظور بررسی تقاضاهای دریافتی و تحقیق و رسیدگی به صلاحیت متقاضیان و مدیران مسئول و صدور موافقت اصولی تأسیس مراکز فرهنگی و نظارت بر عملکرد آنها و نیز رسیدگی به موارد تخلف و تعلیق یا لغو جواز صادر شده، هیأتی به تشخیص و تعیین وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی متشکل از افراد و مسئولان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تحت عنوان « هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی » تشکیل می شود:

وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی یا نماینده تام الاختیار وزیر (رئیس هیأت)

۲- معاونان امور فرهنگی، هنری، مطبوعاتی، سینمایی و سمعی و بصری و پژوهشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۳- سه نفر از صاحب نظران امور فرهنگی، هنری و سینمایی به انتخاب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

ماده ۱۲- اعضای هیأت با حکم وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، منصوب می شوند و مدت عضویت افراد منتخب ۲ سال و تجدید انتخاب آنان برای دوره های بعدی بلامانع است.

ماده ۱۳- جلسات هر ۱۵ روز یکبار تشکیل خواهد شد؛ دعوت از اعضاء و تنظیم دستور جلسه و تهیه صورت جلسات و امور اجرایی هیأت نسبت به پذیرش تقاضاها و بررسی مدارک و طرح شکایات را دبیر هیأت که وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به این سمت منصوب می کند، انجام خواهد داد و دبیرخانه هیأت به تعداد کافی کارمند دفتری و کارشناس امور حقوقی و فرهنگی خواهد داشت.

تبصره - مصوبات با امضای رئیس هیأت ابلاغ می شود.

ماده ۱۴- دبیر هیأت تقاضاهای دریافتی را پس از تکمیل مدارک در جلسات هیأت مطرح و نتایج را در صورت جلسات منعکس می کند و پس از امضای اعضاء و تصویب و تأیید وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس هیأت تصمیمات را ابلاغ خواهد کرد. پروانه فعالیت مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی با امضای وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی صادر می شود.

ماده ۱۵- به تخلفها در هیأت رسیدگی می شود و در صورت اثبات تخلف، حسب مورد مجازاتهای اخطار شفاهی یا کتبی، تعلیق جواز یا تعطیل موقت مرکز فرهنگی از ۳ ماه تا یک سال، تعطیل دائم و لغو مجوز، اعمال و توسط دبیر هیأت ابلاغ خواهد شد.

تبصره- متقاضیانی که صلاحیتشان از سوی هیأت تأیید نشده یا مؤسسات فرهنگی که به علت ارتکاب تخلف به یکی از مجازاتهای پیش بینی شده در ماده ۱۶ (تعلیق و یا تعطیل موقت یا دائم مرکز فرهنگی) محکوم می شوند، می توانند از تاریخ رؤیت تصمیم هیأت در مدت ۲۰ روز اعتراض خود را با ذکر دلایل و ارائه مدارک به وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی تسلیم کنند. رأی وزیر در ردّ اعتراض یا قبول آن قطعی و لازم الاجرا است.

ماده ۱۶- هرگاه عمل ارتكابی مرکز فرهنگی، عناوین تخلف و جرائم پیش بینی شده در قوانین مجازات اسلامی و سایر مقررات و قوانین جزائی کوری را توأمأ دارا باشد، پس از بررسی پرونده موضوع به مراجع صالح قضایی احاله و تا صدور حکم قطعی از فعالیت مرکز فرهنگی جلوگیری خواهد شد.

ماده ۱۷- مراجع انتظامی ذی صلاح مکلفند به تقاضای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از ادامه فعالیت مراکز فرهنگی مذکور در موارد ۱۵ و ۱۶ بدون مجوز یا مراکز که جواز آنها لغو شده جلوگیری کنند.

فصل پنجم: مقررات عمومی

ماده ۱۸- هرگاه مدیر مسئول شرایط مندرج در ماده ۸ را از دست بدهد یا استعفا دهد یا فوت شود، مؤسس یا هیأت مؤسسان موظفند موضوع را به دبیرخانه هیأت گزارش دهند و در مدت ۲ ماه فرد واجد شرایطی را به هیأت معرفی کنند. در غیر این صورت هیأت می تواند جواز صادر شده را معلق یا لغو کند.

تبصره ۱- تا زمانی که صلاحیت مدیر مسئول جدید به تأیید نرسیده مسئولیتهاى او به عهده مؤسسان یا مؤسس خواهد بود.

تبصره ۲- اعلام نظر هیأت مبنی بر تأیید یا رد مدیر جدید باید در مدت یک ماه از تاریخ معرفی مدیر مسئول جدید به مرکز فرهنگی ذی ربط ابلاغ شود.

ماده ۱۹- مراکز فرهنگی موظفند با به کارگیری نامها و نشانهای مناسبی که مرکز فرهنگی دیگری ثبت نکرده باشد، در تولیدات و انتشارات خود، نام مرکز، شماره ثبت و مجوز تأسیس و نشانی مرکز را در محل مناسبی درج کنند.

ماده ۲۰- مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای در حال فعالیت و فاقد مجوز، موظفند از تاریخ تصویب این ضوابط در مدت ۶ ماه وضع خود را با این مقررات تطبیق دهند و مدارک لازم را همراه اساسنامه جدید طبق ضوابط و شرایط مندرج در ماده ۶ ارائه دهند و پس از تأیید و صدور مجوز جدید نسبت به ثبت آن اقدام کنند، در غیر این صورت با آنها طبق ماده ۱۷ رفتار خواهد شد.

تبصره- مؤسساتی که تا تصویب این ضوابط با امها و نشانهای معینی فعالیت داشته اند، در ثبت اسامی و مشخصات خود اولویت دارند، مشروط بر اینکه طبق مفاد ماده ۲۰ عمل کنند.

ماده ۲۱- هر مرکز فرهنگی باید دفاتر محاسباتی مهر و موم شده برطبق قانون تهیه و مخارج و درآمدهای خود را در آن ثبت کند. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هر وقت لازم بداند می تواند دفاتر مالی مراکز فرهنگی را بازرسی کند.

ماده ۲۲- مراکز فرهنگی پس از تأیید صلاحیت مؤسسان و مدیر مسئول و تصویب اساسنامه و صدور مجوز باید نسبت به ثبت آن بر طبق اساسنامه‌ای که به تأیید هیأت رسیده اقدام و نسخه‌ای از اساسنامه ممه‌ور به مهر اداره کل ثبت شرکتها و مؤسسات غیر تجاری را با ذکر شماره ثبت به دبیرخانه هیأت تسلیم کنند و سازمان ثبت نیز موظف است نسبت به ثبت مراکز فرهنگی موضوع این ضوابط بر طبق اساسنامه مورد تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اقدام نماید.

تبصره ۱- سازمان ثبت اسناد باید از ثبت مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی فاقد مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خودداری نماید.

تبصره ۲- هرگاه پس از صدور مجوز در مدت ۶ ماه نسبت به ثبت مراکز فرهنگی اقدامی نشود، مجوز مرکز فرهنگی بی اعتبار می شود و با این قبیل مراکز ثبت نشده به عنوان فاقد مجوز برخورد قانونی خواهد شد.

ماده ۲۳- آیین نامه و روشهای اجرایی این ضوابط نسبت به چگونگی تحقیقات و بررسی صلاحیت متقاضیان و وظایف دبیرخانه و نحوه عمل هیأت، حسب مورد از سوی معاونتهای ذی ربط تهیه و پس از تنقیح و تدوین در هیأت موضوع ماده ۱۱ و تصویب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی اجرایی می شود.

ماده ۲۴- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مأمور اجرای این ضوابط و مقررات بوده و از تاریخ تصویب آن، مقررات مغایر ملغی است و درباره سایر مسائلی که در این ضوابط پیش بینی نشده با توجه به وظایف و اختیارات و مسئولیتهای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به شرح مندرج در قانون اهداف و وظایف این وزارتخانه مصوب ۶۵/۱۲/۱۲ مجلس شورای اسلامی رفتار خواهد شد.

ماده ۲۵- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی می تواند اجرای تمام یا قسمتی از این ضوابط را نسبت به مراکز فرهنگی که در قلمرو یک فعالیت فرهنگی تأسیس می شوند، حسب مورد به معاونتهای ذی ربط یا ادارات کل ستادی یا اجرایی در تهران یا مراکز استانها محول و قسمتی از وظایف و اختیارات هیأت و دبیرخانه هیأت را به آنها تفویض کند.

ماده ۲۶- این ضوابط مشتمل بر ۵ فصل و ۲۶ ماده در جلسه مورخ ۷۵/۸/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تایید رسید و جایگزین ضوابط عام مصوب جلسات مورخ ۱/۲۲ و ۱۳ و ۱۳۶۷/۲/۲۰ شورای مشترک کمیسیونهای شورای عالی و مصوبه دویست و شصت و دومین جلسه مورخ ۷۰/۸/۷ شورای عالی درباره نحوه تشکیل و صدور مجوز تأسیس انجمنهای فرهنگی (ادبی، هنری) شد و هرگونه تغییری در آن منوط به پیشنهاد وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی و تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی است.

اصلاح بند ۴ ماده ۶ «ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، موسسات، کانون ها

و انجمن های فرهنگی و نظارت بر آنها»

(مصوب جلسه ۵۳۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۳۴ مورخ ۱۳۸۲/۱۲/۵ اصلاحیه بند ۴ ماده ۶ ضوابط و مقررات تاسیس مراکز، موسسات، کانون ها و انجمن های فرهنگی و نظارت بر آنها» (مصوب جلسه ۳۸۳ مورخ ۱۳۸۲/۲/۱۸ شورای فرهنگ عمومی را به این شرح تصویب کرد:

بند ۴: دارا بودن ۲۷ سال سن.

الحاق ماده واحد به مصوبه ضوابط تاسیس مراکز ، موسسات، کانون ها و انجمن

های فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها

(مصوب جلسه ۵۲۰ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۵۲۰ مورخ ۱۳۸۲/۴/۱۰ ، موضوع الحاق ماده واحد به مصوبه ((ضوابط و مقررات تاسیس مراکز ، موسسات ، کانونها وانجمن های فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها)) (مصوبه جلسه ۳۸۵ مورخ ۱۳۷۵/۸/۸) را به این شرح تصویب کرد :

ماده واحد : مراکری که بر اساس این ضوابط توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی تاسیس شده اند و نوع فعالیت آنها مشابه یکدیگر می باشد می توانند اقدام به تاسیس مجموعه تشکیلات مرکزی با عنوان اتحادیه ، مجمع ، جامعه ، انجمن و سایر عناوین مشابه در سطح استانی ، منطقه ای یا کشوری نموده و براساس ضوابط از هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی مجوز فعالیت دریافت نمایند.

تبصره ۱: تاسیس هر یک از تشکیلات موضوع این ماده با درخواست مشترک حداقل یک پنجم مراکز دارای شرایط عضویت در آن صورت پذیرد .

تبصره ۲: نام تشکیلات بابد بیانگر حوزه جغرافیایی و خصوصیات مشترک اعضا باشد .

تبصره ۳: تشکیلات موضوع این ماده مجاز به فعالیت اقتصادی غیر مرتبط با امور فرهنگی و هنری نمی باشند.

تبصره ۴: هر گونه فعالیت سیاسی مراکز و یا تشکیلات مرکزی آنها منوط به اخذ مجوز رسمی از کمیسیون احزاب وزارت کشور می باشد.

آیین نامه اجرایی ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات، کانون ها و

انجمن های فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها

به استناد ماده ۲۳ ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها مصوب ۷۵/۸/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی، شیوه نامه «چگونگی دریافت و بررسی تقاضاها و مدارک و نحوه بررسی صلاحیت متقاضیان و مدیران مسئول و صدور موافقت اصولی تأسیس و پروانه فعالیت مراکز و مؤسسات فرهنگی» به شرح زیر تصویب می شود:

مدارک لازم:

متقاضیان تأسیس (مؤسسان و مدیران مسئول) مراکز فرهنگی اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی که واجد شرایط پیش بینی شده در ضوابط و مقررات مصوب باشند، به ضمیمه درخواست کتبی خود، این مدارک را به ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استانها تسلیم خواهند نمود:

تصویر شناسنامه (از تمام صفحات) یک نسخه

عکس ۴*۳ جدید ۴ قطعه

تصویر گواهی پایان خدمت و وظیفه عمومی یا ارائه برگ معافیت دائم

تصویر آخرین مدرک تحصیلی یا معادل آن (مدرک کارشناسی یا بالاتر)

اصل گواهی عدم سوء پیشینه کیفری مؤثر

تکمیل پرسشنامه مشخصات انفرادی

تکمیل پرسشنامه درخواست تأسیس

اساسنامه پیشنهادی منضم به صورتجلسات انتخاب ارکان اصلی مؤسسه در ۳ نسخه

تبصره - درخواست مراکز، مؤسسات و سازمانهای دولتی یا وابسته به دولت بایستی با امضای بالاترین مقام اجرایی مؤسسه یا سازمان مربوطه ارائه شود و در مورد اشخاص حقوقی نماینده شخصیت حقوقی از سوی تصمیم گیرنده شخص حقوقی معرفی خواهد شد.

۲- شرایط و ضوابط مندرج در اساسنامه پیشنهادی مراکز فرهنگی

الف - ذکر اهداف فرهنگی و مصادیق فعالیتها در محدوده وظایف هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی.

ب - ذکر نام و نوع فعالیت (غیر تجاری: انتفاعی یا غیر انتفاعی)، تابعیت، سرمایه و مدت فعالیت و تصریح التزام آنها به رعایت کامل قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی ایران و ضوابط فرهنگی و تعیین مرکز اصلی و نشانی دقیق مؤسسه یا مرکز فرهنگی.

ج - ارکان و تشکیلات مرکز (مؤسس یا مؤسسان، هیأت مدیره و مدیرعامل یا مدیر مسئول، مجامع عمومی و نحوه تشکیل جلسات و رسمیت آنها و حدنصاب مقرر برای تصمیم گیری با تعیین حدود وظایف و مسئولیت هر یک به تفکیک)

د - سرمایه اولیه، منابع تأمین درآمد، دارایی، وضع امور مالی و محاسباتی و نحوه تقسیم سود (در مورد مراکز انتفاعی) یا تخصیص درآمدها (در مورد مراکز غیر انتفاعی) و چگونگی تأمین هزینهها و زیانهای احتمالی.

ه - چگونگی اداره و عضو پذیری در انجمنهای فرهنگی، ادبی، هنری.

و - شرایط انحلال و تعیین تکلیف اموال مراکز فرهنگی پس از انحلال.

ز - سایر شرایط با توجه به ضوابط و اهداف فرهنگی و براساس مقررات حاکم بر مؤسسات غیرتجاری که با مقاصد فرهنگی و در قلمرو یک یا چند فعالیت پیش بینی شده در ماده یک ضوابط فعالیت می کنند.

تبصره - با توجه به قلمرو فعالیت مراکز و مؤسسات فرهنگی که به تصویب هیأت می رسد، این گونه مؤسسات می توانند حسب مورد با تایید دبیرخانه هیأت و با رعایت ضوابط در راستای فعالیتهای فرهنگی، هنری، سینمایی و سمعی و بصری و مطبوعاتی و تبلیغاتی به ایجاد و برگزاری دوره های کوتاه مدت آزاد فرهنگی، هنری در زمینه های مختلف آموزشی از قبیل آموزش زبان، کامپیوتر و رشته های گوناگون فرهنگ و هنر و انجام مشاوره های فرهنگی و هنری و برگزاری آزمونهای آزمایشی با اهداف کاربردی و توسعه و گسترش سطح فرهنگ و ارتقای دانش و بینش عمومی و اعتلای فرهنگ و هنر کشور اقدام نمایند.

۳- چگونگی رسیدگی به تقاضاها

پس از تسلیم تقاضا و مدارک منضم به آن اقدامات لازم را اداره کل استان بدین شرح انجام خواهد داد:

بررسی مدارک و تطبیق تصاویر آنها با اصل مدارک.

تحقیق درباره حسن شهرت و صلاحیت متقاضیان به طرق مقتضی.

رسیدگی و تحقیق درباره صلاحیت علمی و فرهنگی با تجارب کافی متناسب با موضوع فعالیت.

تحقیق درباره امکانات مرکز فرهنگی از لحاظ محل فعالیت و امکانات مالی.

بررسی سوابق کار متقاضیان درباره امور فرهنگی، هنری، سینمایی، مطبوعاتی و تبلیغاتی.

ارزیابی توانایی متقاضیان برای اداره امور فرهنگی با اهداف و فعالیتهای ارائه شده در اساسنامه پیشنهادی از طریق مصاحبه، تحقیق، بررسی مدارک و اعلام نظر صریح در این خصوص.

تکمیل پرونده با رعایت موارد یاد شده و ارسال آن به دبیرخانه هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی.

چگونگی طرح پرونده در هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی

دبیرخانه هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی پس از وصول پرونده و حصول اطمینان از کامل بودن آن به نوبت و با رعایت ضوابط قانونی (بررسی حقوقی) به مطرح کردن در هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی می‌پردازد و در صورت تائید و تصویب، برای متقاضیان تأسیس موافقت اصولی صادر و ابلاغ می‌کند.

مؤسسان موظفند در مدت یک ماه از تاریخ اعلام موافقت اصولی سه نسخه اساسنامه را که با رعایت ضوابط و مقررات قانونی و نظریات ارائه شده، به امضای هیأت مؤسس رسیده و تصویب شده است، به دبیرخانه تسلیم نمایند و در مدت ۶ ماه از تاریخ دریافت موافقت اصولی مرکز فرهنگی را ثبت نمایند؛ در غیر این صورت مجوز صادر شده فاقد اعتبار تلقی می‌شود.

پروانه فعالیت مراکز فرهنگی پس از دریافت گزارشهای فعالیت و بررسی عملکرد آنها به طور موقت از سوی دبیر هیأت صادر و به مهر دبیرخانه ممهور خواهد شد و مدت اعتبار آن یک سال است.

درباره مؤسسات و مراکز فرهنگی که در قلمرو یک فعالیت تأسیس می‌شوند، ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استانها پرونده‌های تکمیل شده را حسب مورد برای معاونتهای ذی‌ربط (امور فرهنگی، هنری، سینمایی، مطبوعاتی) خواهند فرستاد و همزمان نسخه‌ای از اساسنامه و پرسشنامه تکمیل شده متقاضیان تأسیس را به دبیرخانه هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی برای ضبط در سوابق ارسال می‌دارند.

پروانه دائم برای مؤسسات و مراکز فرهنگی که اعتبار آن در هر ۴ سال یکبار قابل تمدید است، پس از بررسی پرونده و عملکرد مؤسسه یا مرکز فرهنگی و رعایت ضوابط و مقررات مربوط از سوی مؤسسه و رضایت از نحوه فعالیتها و عدم تخلف و نبود شکایت از عملکرد آن پس از انجام بررسیهای لازم در اداره بررسی عملکرد مؤسسات و مراکز فرهنگی، به امضای دبیر هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی صادر و به مهر دبیرخانه ممهور خواهد شد.

ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استانها ضمن رعایت موارد یاد شده چنانچه نسبت به تشکیل مؤسسات و مراکز فرهنگی نیاز به اعلام نظر حقوقی و استعلام نظریه داشته باشند، برای دریافت پاسخ و هماهنگی مقتضی مراتب را به دبیرخانه هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی منعکس خواهند نمود.

این آیین نامه پس از طرح در چهارمین جلسه هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی، در تاریخ ۱۳۷۵/۱۱/۲۹ به تصویب رسید.

آیین نامه نظارت و ارزشیابی مراکز، مؤسسات،

کانون ها و انجمن های فرهنگی و هنری

فصل اول: کلیات و تعاریف

ماده ۱ - به استناد ماده ۲۳ «ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها» مصوب ۱۳۷۵/۸/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی و به منظور اعمال نظارت بر عملکرد و ارزشیابی فعالیت مراکز فرهنگی و هنری موضوع مواد ۱، ۲۳ و ۲۴ ضوابط و مقررات یاد شده «آیین نامه نظارت و ارزشیابی مراکز فرهنگی» به شرح زیر به تصویب می رسد.

ماده ۲- در این آیین نامه اختصارات زیر در مقابل عبارات مورد نظر در متن، عبارت است از:
ضوابط: ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، مؤسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها مصوب جلسه مورخ ۷۵/۸/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی

مراکز فرهنگی: مراکز، مؤسسا، کانونها و انجمنهای فرهنگی، هنری، سینمایی و مطبوعاتی

وزیر: وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی

وزارت: وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

هیأت: هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی

دبیرخانه: دبیرخانه هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی

دبیر: دبیر هیأت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی

اداره کل: اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان

ماده ۳- نظارت در آیین نامه عبارت است از: کلیه اقداماتی که به منظور اطلاع گیری، بررسی و تهیه گزارش از فعالیت و عملکرد مراکز فرهنگی و انطباق آن با ضوابط و سیاستهای فرهنگی، قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی و دستورالعملهای ابلاغی وزارت و نیز اجرای تصمیمات متخذه هیأت بر اساس مواد ۱۱ و ۱۵ ضوابط.

ماده ۴- ارزشیابی در این آیین نامه عبارت است از: بررسی اطلاعات و گزارشهای مربوط به فعالیتهای و عملکرد مراکز فرهنگی و اتخاذ تصمیم درخصوص تایید یا اصلاح و تکمیل سیاستها و فعالیتهای گزارش شده و نیز تصویب تشویق یا مجازاتهای پیش بینی شده در ضوابط.

تبصره- دستورالعمل ارزشیابی مراکز فرهنگی توسط دبیرخانه تهیه و به تصویب هیأت می‌رسد.

فصل دوم: ضوابط نظارتی

ماده ۵- در انجام امر نظارت موضوع این آیین نامه، محورهای زیر مد نظر قرار می‌گیرند:

بررسی فعالیتهای مراکز فرهنگی از جهت انطباق با سیاستهای فرهنگی و خط مشی‌های مندرج در اساسنامه موضوع ماده ۹ ضوابط

بررسی میزان رعایت قوانین و مقررات و ضوابط ناظر بر فعالیتهای فرهنگی موضوع ماده ۵ ضوابط

بررسی دفاتر محاسباتی و مهر و موم شده بر طبق قانون و نیز دفاتر و اسناد و مدارک مالی مراکز فرهنگی موضوع ماده ۲۱ ضوابط

بررسی مدارک و اسناد مرکز از نظر اجرای تکالیف مندرج در ماده ۲۲ ضوابط

بررسی مدارک و اسناد درخصوص انطباق با شرایط موضوع ماده ۲۰ ضوابط

بررسی تکالیف مندرج در ماده ۱۹ ضوابط درخصوص درج نام کامل مرکز، شماره ثبت و مجوز تأسیس و نشانی مرکز در محل مناسب روی تولیدات و انتشارات

بررسی تکالیف مراکز فرهنگی درخصوص فوت یا استعفای مدیر مسئول موضوع ماده ۱۸ ضوابط

ماده ۶- نظارت و ارزشیابی موضوع این آیین نامه به طور عام بر فعالیتهای و عملکرد مراکز فرهنگی اعمال می شود و نظارت حوزه های تخصصی وزارتخانه در زمینه فعالیتهای انتشاراتی، مطبوعاتی، سینمایی و امور هنری را در برنمی گیرد. نظارتهای و ارزشیابیهای خاص مربوط به فعالیتهای فرهنگی یاد شده براساس ضوابط و مقررات مربوطه توسط مراجع پیش بینی شده به طور مستقل انجام می شود و در موارد فعالیتهایی که در حوزه فعالیتهای معاونتها و سازمانهای وابسته نیست، به طور خاص مورد بررسی قرار می گیرد.

ماده ۷- دبیرخانه و اداره های کل موظف هستند در زمان ارائه مجوز فعالیت به مراکز فرهنگی، کلیه ضوابط و مقررات نظارتی و روشهای بررسی و اطلاع گیری و اعزام کاشناسان را به اطلاع آنان برساند.

تبصره: دبیرخانه موظف است تغییرات و اصلاحات احتمالی ضوابط و دستورالعملها را به صورت کتبی و یا آگهی در جراید به اطلاع مراکز فرهنگی برساند.

ماده ۸- روشهای بررسی و تهیه اطلاعات در اجرای این آیین نامه به شرح زیر است:

الف _ بررسی و مطالعه عام و سراسری درخصوص مراکز فرهنگی.

ب _ بررسی و مطالعه ویژه و یا انتخابی.

ج _ جمع آوری اطلاعات از طریق مکاتبه.

د _ اعزام هیأت های بازرسی و کارشناسی و انجام مصاحبه و اخذ مدارک و اسناد.

تبصره: همه انواع روشهای جمع آوری اطلاعات و مطالعه می تواند به صورت ادواری یا موردی صورت گیرد.

فصل سوم: ارکان و ساختار

ماده ۹- ارکان سازمان نظارتی این آیین نامه عبارتند از: هیأت، دبیرخانه، اداره‌های کل.

ماده ۱۰- در اجرای این آیین نامه اداره‌های کل موظف هستند:

با اعزام کارشناس یا کارشناسان نسبت به مطالعه و بررسی، انجام مصاحبه، تهیه گزارش، اخذ اسناد و مدارک از وضع مراکز فرهنگی و فعالیتهای و عملکرد آنها به صورت منظم و ادواری و نیز به صورت موردی اقدام کنند.

تحقیق و بررسی و تهیه گزارش از وضع مراکز فرهنگی براساس درخواست دبیرخانه و یا دریافت شکایت شاکیان دولتی و غیر دولتی که در جهت تایید صحت و یا رد اطلاعات واصله انجام می‌گیرد. یک نسخه از گزارش بررسیها را به همراه مدارک و مستندات مربوطه و نیز گزارش تحقیقات و مطالعات آماری جاری خود را به دبیرخانه ارسال کنند.

حسب مورد براساس تصمیمات هیأت که توسط دبیرخانه ابلاغ می‌شود، اقدام لازم را انجام دهند (ابلاغ حکم به مرکز فرهنگی و عنداللزوم به مراجع انتظامی و قضایی) و نسخه‌ای از اقدامات را به دبیرخانه ارسال کنند.

اعتراضات مراکز فرهنگی نسبت به تصمیمات هیأت را اخذ و بلافاصله برای دبیرخانه ارسال کنند.

ماده ۱۱- در اجرای این آیین نامه دبیرخانه موظف است:

پس از تصویب و ابلاغ تأسیس مراکز فرهنگی مراتب را به اداره کل ذی‌ربط اطلاع دهد.

دستورالعملها و کاربرگهای لازم و در صورت نیاز برنامه زمان بندی نظارت و بررسی را برای اداره‌های کل ارسال کنند.

گزارشهای نظارتی و بررسی رسیده را برای بحث و تصمیم گیری حسب مورد در جلسه هیأت مطرح کند.

نتایج اقدامات دبیرخانه و مصوبات هیأت درخصوص گزارشهای نظارت و بررسی را برای اطلاع و اقدام به اداره‌های کل ارسال کند.

به شکایات از مراکز فرهنگی رسیدگی نماید و در صورت لزوم به اداره‌های کل برای بررسی و تهیه گزارش ارسال کند.

اعتراض مراکز فرهنگی نسبت به تصمیمات هیأت را رسیدگی و گزارش تکمیلی را تهیه و مجدداً در جریان اقدام قرار دهد.

دستورالعملها و روشهای نظارت و ارزشیابی مراکز فرهنگی را پس از تصویب و ابلاغ مجوز تأسیس به اطلاع مراکز از طریق اداره‌های کل و یا رأساً برساند.

ماده ۱۲- در اجرای این آیین نامه، هیأت پس از بررسی گزارش دریافتی از دبیرخانه، تصمیمات لازم را براساس مفاد مواد ۱۱ و ۱۵ (اخطار شفاهی - اخطار کتبی - تعلیق جواز و تعطیل موقت مرکز به مدت ۳ ماه تا یک سال - لغو جواز و تعطیل دائمی مرکز) حسب مورد اتخاذ و برای اجرا به دبیرخانه ابلاغ می‌نماید. همچنین پس از استماع اعتراض هر شخص حقیقی و یا حقوقی ذی نفع، نسبت به بررسی مجدد تصمیمات گذشته اقدام و تصمیم لازم را اتخاذ خواهد نمود.

ماده ۱۳- در اجرای این آیین نامه اداره‌های کل و دبیرخانه موظف هستند امکانات و نیروی انسانی لازم برای انجام مأموریت‌های محوله را تأمین کنند.

فصل چهارم: سایر موارد

ماده ۱۴- مراکز فرهنگی موظف هستند در اجرای امر نظارت و ارزشیابی با کارشناسان اعزامی همکاری و اطلاعات لازم را به همراه مدارک و مستندات مربوطه در اختیار آنان قرار دهند.

ماده ۱۵- در صورت درخواست اطلاعات به صورت کتبی، مراکز فرهنگی موظف هستند ظرف مدت ۱۵ روز اطلاعات، گزارشها و مدارک مورد نظر را حسب مورد به اداره‌های کل و یا دبیرخانه ارسال کنند.

ماده ۱۶- مراکز فرهنگی موظفند موارد زیر را ظرف ۱۵ روز به اداره‌های کل استان ذی ربط اعلام نمایند:

- گزارش تغییر و یا اصلاح اساسنامه

- گزارش تغییر، استعفاء و یا فوت مدیرمسئول، مؤسس و یا مؤسسان (بدیهی است در صورتی که به هر دلیلی از جمله محکومیت و یا حجر مؤسس یا مؤسسان و مدیر مسئول که قادر به ادامه همکاری و عضویت و انجام وظیفه در مرکز نباشد، سایر اعضاء و یا مدیران و یا اشخاص ذی نفع موظفند مراتب را به اداره‌های کل اطلاع دهند).

- تغییر محل و نشانی محل استقرار مؤسسه و شعبه‌های آن.

ماده ۱۷- مراکز فرهنگی موظف هستند تابلوی مناسبی که نشان دهنده عنوان کامل و شماره ثبت مرکز در اداره کل ثبت شرکتها است، در محل کار خود نصب کنند.

ماده ۱۸- کلیه گزارشهای رسمی، ابلاغیه‌ها، کارت شناسایی و معرفی نامه‌های کارشناسان حسب مورد توسط مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان ذی ربط امضاء می‌شود. همچنین ابلاغ تصمیمات هیأت، معرفی نامه‌ها، کارت شناسایی کارشناسان اعزامی از سوی دبیرخانه و ارسال دستورالعملها، درخواست اطلاعات، مدارک و مستندات از اداره‌های کل و یا از مراکز فرهنگی با امضای دبیر هیأت انجام می‌شود.

ماده ۱۹- دستورالعملهای لازم درخصوص نحوه ارزشیابی و تشویق مراکز فرهنگی توسط دبیرخانه تهیه و ابلاغ خواهد شد.

ماده ۲۰- این آیین نامه در ۴ فصل، ۲۰ ماده و ۲ تبصره در تاریخ ۱۳۸۰/۵/۱۵ به تصویب هیأت و تأیید وزیر رسید و از آن تاریخ قابل اجراست.

آئین نامه چگونگی نظارت بر عملکرد مراکز،

موسسات ، کانونها و انجمنهای فرهنگی

به استناد ماده ۲۳ ضوابط و مقررات تاسیس مراکز، موسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی ۱۳۷۵/۸/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی و به منظور اعمال نظارت بر عملکرد آنها، آئین نامه "چگونگی نظارت بر عملکرد مراکز، موسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی" بشرح زیر تصویب می شود.

ماده ۱: در این آئین نامه، ضوابط و مقررات تاسیس مراکز، موسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها مصوب ۱۳۷۵/۸/۸ شورای عالی انقلاب فرهنگی - هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی - مراکز، موسسات، کانونها و انجمنهای فرهنگی هنری، سینمایی و مطبوعاتی - دبیرخانه هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی - ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی - به ترتیب و به اختصار، ضوابط - هیات موسسات فرهنگی - دبیرخانه - ادارات کل - و نامیده میشوند.

ماده ۲: کلیه موسسات فرهنگی که به استناد ضوابط یادشده از دبیرخانه مجوز فعالیت دریافت نموده و یا وضع خود را ضوابط مذکور تطبیق داده و پس از صدور مجوز نیز بر طبق تبصره ۲ ماده ۲۲ ضوابط ثبت شده باشند در این آئین نامه "موسسه فرهنگی" نامیده میشوند.

ماده ۳: به منظور نظارت مستمر بر فعالیتهای فرهنگی و هنری، کلیه موسسات فرهنگی ملزم به تعامل و هماهنگی با دبیرخانه و ادارات کل استانها می باشند و موظفند در همایشها، گردهماییها، دورهها و جلسات متشکله حضور یافته و گزارشهای عملکرد نوبه ای یا دوره ای موسسه فرهنگی را در مقاطع زمانی تعیین شده که از سوی دبیرخانه اعلام می شود به دبیرخانه مذکور ارائه و تسلیم نمایند. تبصره - مدیران مسئول کلیه موسسات فرهنگی نیز موظفند گزارشات مورد نیاز زیر را به دبیرخانه ارسال نمایند.

الف - گزارش مربوط به آغاز فعالیت موسسه پس از صدور مجوز (تا شش ماه)

ب - گزارش مربوط به ثبت موسسه در اداره ثبت شرکتها و موسسات غیر تجاری

ج - گزارش ادواری بر طبق مقاطع تعیین شده از سوی دبیرخانه

د: گزارش جایگزینی اعضا هیات امناء (یا موسس) و نیز مدیر مسئول به انضمام صورتجلسات مربوط

ر: گزارش تغییر مکان موسسه به ضمیمه صورتجلسات مربوط

ماده ۴: دبیرخانه موظف است بر اساس برنامه زمان بندی شده موسسات یاد شده را مورد بازرسی و ارزشیابی قرار دهد و در صورتیکه این گونه موسسات فرهنگی که تحت عنوان یکی از عناوین مذکور در ماده ۲ بدون داشتن مجوز فعالیت نمایند و یا پس از صدور مجوز در مدت ۶ ماه نسبت به ثبت آن اقدام ننموده و یا حداکثر ظرف مدت یک سال پس از صدور مجوز فعالیت موسسه را آغاز نمایند بر طبق گزارش دبیرخانه و رای هیات از فعالیت آنها جلوگیری بعمل خواهد آمد .

ماده ۵: دبیرخانه بر حسب مورد ، گروههای تحقیق ویژه ای را تشکیل می دهد که هر گروه متشکل از حداقل دو نفر کارشناس مربوط در موضوع فعالیت موسسه بوده نسبت به بررسی و ارزیابی فعالیتهای موسسات فرهنگی اقدام و گزارش لازم را به همراه کلیه مستندات و مدارک به دبیرخانه تحویل خواهند داد.

ماده ۶: دبیرخانه موظف است:

الف) در سال ۲ بار گزارش عملکرد موسسات فرهنگی دارای مجوز اعم از فعال و غیر فعال را به هیات ارائه دهد.

ب) در زمینه اخذ گزارش های تحلیلی و سالانه ادارت کل استانهای در مورد موسسات فرهنگی جهت ارائه به هیات بررسی و پیگیری های لازم را به عمل آورد .

ج) بر اساس اعلام وضعیت کمی و کیفی ادارات کل استانها درباره موسسات فرهنگی و یا گزارش گروههای ویژه تحقیق موضوع ماده ۵ این آئین نامه ، گزارش تخلفات احتمالی این موسسات را تنظیم کند و به هیات ارائه دهد.

د) مصوبات هیات در خصوص تخلفات این موسسات را به ادارات کل ذیربط و حسب مورد به مراجع انتظامی یا قضایی اقدام مقتضی اعلام دارد .

ه) در خصوص چگونگی اجرای مجازات ناشی از تخلفات موسسات فرهنگی پیگیری نموده و نتایج را به هیات گزارش نماید.

و) دبیرخانه هیات موظف است نسبت به شناسائی موسسات و واحدهای غیر مجاز به طرق متقاضی و با استفاده از نیروهای ذیصلاح اقدام و گزارش مربوط به فعالیت اینگونه موسسات را به هیات ارائه نموده و حسب مورد تصمیمات متخذه را با رعایت قانون موسسات و واحدهای آموزشی و تحقیقاتی و فرهنگی که بدون مجوز قانونی دایر شده و می شوند و همچنین ماده ۱۷ ضوابط اعمال و به مورد اجرا گذاشته و به عنوان شاکی خصوصی و نماینده قانونی هیات با رعایت مقررات، دایر کنندگان اینگونه موسسات را در مراجع ذیصلاح تحت پیگیری قانونی قرار دهد و عندالزوم ضمن تعلیق یا لغو جواز صادره تقاضای توقف و جلوگیری از فعالیت آنها را از مراجع ذیصلاح ذیر بط بنماید.

ماده ۷: ماموران اعزای (گروههای تحقیق ویژه) به موسسات فرهنگی بایستی دارای کارت بازاری عکس دار که در روی آن مشخصات مامور و تاریخ اعتبار آن به مدت یکسال تصریح شده باشد و به مهر دبیرخانه ممهور گردیده به همراه داشته باشند و در صورت لزوم آن را ارائه نمایند.

ماده ۸: گزارش ماموران اعزای متضمن نتایج بررسی و تحقیق و بازرسی از مرکز فرهنگی مورد نظر بایستی مستدل و با اظهار نظر صریح به دبیرخانه هیات یا ادارات کل ذیر بط ارائه و تسلیم شود و در گزارش تسلیمی بایستی وضعیت موسسه و نحوه عملکرد آن و نیز تخلفات احتمالی آن دقیقاً مشخص و در باره آن اعلام نظر شده باشد.

ماده ۹: تشخیص وقوع تخلف و اعمال مجازاتهای مندرج در ضوابط با هیات است و گزارش های واصله دبیرخانه به نوبت در هیات مطرح و مورد بررسی قرار خواهد گرفت و در صورت اثبات تخلف حسب مورد مجازاتهای زیر در باره موسسه فرهنگی متخلف تعیین و اعمال و توسط دبیرخانه به مورد اجرا گذارده خواهد شد.

الف) تذکر و اخطار شفاهی

ب) اخطار کتبی

ج) تعلیق جواز یا تعطیل موقت از ۳ ماه تا یکسال

د) لغو مجوز و تعطیل دائم مرکز فرهنگی

ماده ۱۰ - موسسات فرهنگی که به علت ارتکاب تخلف، به یکی از مجازاتهای پیش بینی شده ماده ۹ این آئین نامه محکوم می شوند و میتوانند از تاریخ رویت تصمیم هیات در مدت ۲۰ روز اعتراض خود را با ذکر دلایل و ارائه مدارک به دبیرخانه تسلیم کنند.

تبصره: دبیرخانه موظف است حداکثر ظرف مدت یک هفته موضوع اعتراض را به وزیر گزارش نماید. در صورت موافقت وزیر اعتراض مذکور در هیات مطرح و اتخاذ تصمیم خواهد شد. تصمیم هیات در این زمینه قطعی است.

ماده ۱۱: اعمال و اجرای مجازات تعلیق جواز یا تعطیل موقت و نزاخذ مجوز و تعطیل دائم موکول به قطعیت مجازات می باشد و در صورتیکه تصمیم متخذه (موضوع ماده ۴) ظرف ۲۰ روز مورد اعتراض قرار نگیرد و یا اعتراض مورد قبول واقع نشود رای صادر قطعی و لازم الاجرا خواهد بود. تبصره - تشخیص تخلف و اعمال هر یک از مجازاتهای یاد شده و انطباق آن با هر یک عناوین مذکور در باره ماده ۹ حسب مورد با هیات می باشد.

ماده ۱۲: در صورتیکه پس از قطعیت و ابلاغ تصمیم (موضوع ماده ۱۱) موسسه فرهنگی به فعالیت خود ادامه دهد با توجه به ماده واحده (قانون تعطیل موسسات و واحدهای آموزشی، تحقیقاتی و فرهنگی که بدون اخذ مجوز قانون دائر شده و میشود مصوب ۷/۱۰/۷۲) موسسان و مدیران عامل و هیات مدیره یا بالاترین مقام اجرایی موسسه از طریق دبیرخانه تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

این آئین نامه در ۱۲ ماده و ۲ تبصره که در جلسه مورخ ۲۷/۵/۷۵ به تصویب هیات و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رسید و هر گونه اصلاح و تغییر مجدد در آن موکول به تصویب هیات یاد شده و تایید وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی می باشد.

آئین نامه اجرائی تاسیس مراکز، موسسات،

کانون ها و انجمن های فرهنگی خارجیان مقیم ایران

موضوع ماده ۴ ضوابط مصوب ۸/۸/۷۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی

به استناد ماده ۴ ضوابط و مقررات تاسیس مراکز، موسسات، کانونها و انجمن های فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها مصوب جلسه مورخ ۷۸/۵/۸ رای عالی انقلاب فرهنگی، آئین نامه نحوه پذیرش و بررسی تقاضاها و مدارک و چگونگی رسیدگی به صلاحیت متقاضیان تاسیس موسسات و مرکز یادشده که از سوی سفارتخانه های کشورهای خارجی خارج از روابط دیپلماتیک معرفی میشوند و سازمانهای آزادی بخش یا اشخاص ایرانی با تابعیت خارجی درخواست صدور مجوز میشود به شرح زیر تصویب گردید.

۱: تشکیل و تاسیس موسسات مذکور در ماده یک ضوابط توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی که اقامت آنها بر اساس قوانین راجع به تابعیت خارجیان در ایران از سوی وزارت امور خارجه و وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران مجاز شناخته شده و کارت اقامت معتبر یا تأییدیه از وزارتخانه یاد شده داشته باشند بلامانع است.

تبصره - وزارت امور خارجه و وزارت کشور جمهوری اسلامی ایران حسب مورد مرجع تایید اقامت قانونی متقاضیان و وزارت اطلاعات مرجع برای بررسی صلاحیت متقاضیان می باشد.

۲: متقاضیان تاسیس (موسسات و مدیران مسئول) مراکز فرهنگی اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی که واجد شرایط پیش بین شده در ضوابط مقررات مصوب باشند بایستی بدو درخواست کتبی خود را که متضمن خلاصه ای اهداف و موضوع فعالیت و برنامه های مورد نظر است با ذکر چگونگی اشتغال و نشانه کامل خود تسلیم دبیرخانه هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نمایند.

تبصره - درخواست واصله از سوی مراکز، موسسات و سازمانهای حقوقی خارجی می بایستی منضم به نسخه ای از اساسنامه ثبت شده موسسه یا تأییدیه رسمی که مورد تایید قوه قضائیه و مقامات مندرج در تبصره ذیل ماده ۱ باشد با امضای بالاترین مقام مسئول شخصیت حقوقی به دبیرخانه هیئت رسیدگی به امور مراکز فرهنگی ارائه گردد.

ماده ۳: دبیرخانه هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی پس از اخذ تقاضا بدو مراتب را از مراجع ذیربط (تبصره ماده یک) استعلام خواهد نمود و پس از وصول پاسخ مدارک لازم را از متقاضی دریافت خواهند نمود.

ماده ۴: موسس یا موسسان و مدیر مسئول تشکیلات فرهنگی مورد تقاضای (موضوع ماده یک آیین نامه) باید واجد شرایط زیر باشند:

- ۱- داشتن مدرک کارشناسی یا معادل آن به تشخیص وزارت علوم و تحقیقات و فن آوری
 - ۲- صلاحیت علمی و تخصصی یا تجارب کافی متناسب با موضوع فعالیت .
 - ۳- داشتن شش ماه سابقه موثر فعالیت در موسسات و مراکز فرهنگی داخل یا خارج از کشور
 - ۴- داشتن امکان کافی مناسب به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی .
 - ۵- دارا بودن ۲۵ سال سن و متاهل بودن
 - ۶- محجور نبودن و عدم ورشکستگی به تقلب و تقصیر حسب اعلام مراجع ذیصلاح کشور متبوع و تایید سفارت جمهوری اسلامی ایران
 - ۷- نداشتن سوی پیشینه کیفری موثر و بر خورداری از حسن شهرت حسب اعلام مقامات ذیصلاح کشور متبوعه و تایید سفارت جمهوری اسلامی ایران
 - ۸- داشتن جواز اقامت یا تائیدیه از سوی مراجعه مذکور در تبصره ماده یک آیین نامه با قید تأیید صلاحیت متقاضی یا متقاضیان و مدت فعالیت موسسه
- تبصره - کلیه متقاضیان باید از سوی قوه قضائیه مبنی بر نداشتن سو پیشینه کیفری در ایران مورد تایید قرار گیرند.

ماده ۵: مراکز فرهنگی موضوع آئین نامه بایستی پس از تایید صلاحیت و صدور موافقت اصولی از طرف هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی مدارک لازم را مبنی بر دارا بدون شرایط مذکور در ماده ۴ به ضمیمه سه نسخه اساسنامه و صورتجلسات انتخاب ارکان اصلی موسسه ، به دبیرخانه ارائه نمایند و در اساسنامه تسلیمی صریحاً به رعایت کامل قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی

ایران و ضوابط فرهنگی ملتزم شوند و فعالیت آنها باید با رعایت شئونات جمهوری اسلامی ایران بودن و مغایرتی با مصالح عمومی و مبانی فرهنگ عمومی نداشته باشد.

تبصره ۱: موسسات و مراکز یاد شده صرفاً به منظور آشنا ساختن ایرانیان با زبان و فرهنگ و هنر آن کشور معرفی مظاهر و علائق مشترک فرهنگی اتباع دو کشور با تصویب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی بر اساس ضوابط و مقررات جمهوری اسلامی ایران را تاسیس میشوند.

تبصره ۲: در صورتیکه اساسنامه و صورتجلسات به یکی از زبانهای خارجی نوشته شده باشد ترجمه رسمی آن در سه نسخه بایستی ضمیمه شود.

ماده ۶ - پس از تکمیل پرونده و تایید مدارک تسلیمی و صدور مجوز، موسسه یا مرکز فرهنگی بایستی با رعایت مقررات در اداره کل ثبت شرکتهای و موسسات غیر تجاری به ثبت برسد و نسخه ای از اساسنامه ثبت شده ممهور به مهر اداره کل ثبت شرکتهای و موسسات غیر تجاری به دبیرخانه فرهنگی و هنری خارجیان مقیم ایران صرفاً از طریق اینگونه مراکز فرهنگی رسمی ثبت شده ممکن خواهد بود.

ماده ۷: نظارت بر فعالیت اینگونه مراکز براساس آئین نامه نظارت و ارزشیابی مراکز و موسسات فرهنگی که به تایید وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رسیده است خواهد بود.

ماده ۸: اشتغال کارکنان خارجی و ایرانی در اینگونه مراکز براساس قوانین و مقررات اشتغال اتباع بیگانه و قانون کار جمهوری اسلامی ایران و سایر مقررات مربوطه خواهد بود.

ماده ۹: سایر مواردی که در این آئین نامه پیش بینی نشده بر طبق ضوابط و مقررات تاسیس موسسات و مراکز فرهنگی مصوب ۷۵/۸/۸ و رای علی انقلاب فرهنگی و با رعایت قوانین و مقررات راجع به خارجیان مقیم ایران رفتار خواهد د.

این آئین نامه که در ۷ ماده و ۵ تبصره در جلسه مورخ ۷۵/۱۱/۲۸ هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی و وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی رسیده است و هرگونه تغییر مجدد در آن موکول به تصویب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی می باشد.

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی - وزارت امور خارجه

هیأت وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۱/۳/۲۲ بنا به پیشنهاد شماره ۱/۳۲۳۹۷ مورخ ۱۳۸۰/۱۱/۲۲ وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به استناد اصل ۱۳۸ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران آیین نامه اجرائی تأسیس مراکز انجمنها و کانونهای فرهنگی و هنری خارجیان مقیم ایران را به شرح زیر تصویب نمود:

آیین نامه اجرائی تأسیس مراکز انجمن ها و کانون های فرهنگی و هنری

خارجیان مقیم ایران

ماده ۱: مجوز تأسیس مراکز و موسسات فرهنگی و هنری برای اشخاص حقوقی یا حقیقی موضوع ماده (۴) ضوابط و مقررات تأسیس مراکز، موسسات، کانونها و انجمن های فرهنگی و نظارت بر فعالیت آنها مصوب ۱۳۷۵ شورای انقلاب فرهنگی با رعایت مقررات این آیین نامه صادر خواهد شد.

ماده ۲: مراکز و موسسات یاد شده صرفاً به منظور آشنا ساختن ایرانیان با زبان و فرهنگ و هنر آن کشور و معرفی مظاهر و علائق مشترک فرهنگی اتباع دو کشور در حوزه تمرکز تحقیقات پیرامون مطالعات مربوط به فرهنگ و تاریخ ایران با تصویب وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی براساس ضوابط و مقررات جمهوری اسلامی ایران فعالیت می نمایند.

ماده ۳: تشکیل و تأسیس مراکز و موسسات مذکور در ماده یک توسط اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی که اقامت آنها براساس قوانین اقامت خارجیان در ایران از سوی وزارتخانه های امور خارجه و کشور مجاز شناخته شده و کارت اقامت معتبر یا تأییدیه از سوی وزارتخانه های یاد شده داشته باشند، مشروط به عمل متقابل بلا مانع است.

تبصره - وزارتخانه های امور خارجه و کشور حسب مورد مرجع تائید مصلحت سیاسی و اقامت قانونی متقاضیان و وزارت اطلاعات مرجع بررسی صلاحیت متقاضیان می باشند.

ماده ۴: متقاضیان تاسیس اعم از اشخاص حقیقی یا حقوقی که واجد شرایط پیش بینی شده در ضوابط و مقررات مصوب باشند، بایستی درخواست کتبی خود را که متضمن خلاصه ای از اهداف و موضوع فعالیت و برنامه های مورد نظر است با ذکر چگونگی اشتغال و نشانی کامل خود تسلیم دبیرخانه هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی نمایند.

تبصره - درخواست واصل شده از سوی مراکز، موسسات و سازمانهای خارجی می بایستی منضم به نسخه ای از اساسنامه ثبت شده موسسه یاد شده باشد که صحت آن به تائید وزارت امور خارجه رسیده است.

ماده ۵: دبیرخانه هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی پس از اخذ تقاضا، مراتب را از مراجع ذی ربط (مندرج در تبصره ذیل ماده ۳) استعلام می کند و پس از وصول پاسخ، مدارک لازم را از متقاضی یا متقاضیان دریافت خواهد کرد.

ماده ۶: موسس یا موسسان و مدیر مسئول تشکیلات فرهنگی مورد تقاضا باید واجد شرایط زیر باشند:

۱: داشتن مدرک کارشناسی یا معادل آن به تشخیص وزارتخانه های بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و علوم تحقیقات و فناوری حسب مورد.

۲: صلاحیت علمی، فرهنگی، هنری و تخصصی یا تجربه کافی متناسب با موضوع فعالیت.

۳: داشتن ۶ ماه سابقه موثر فعالیت در موسسات و مراکز فرهنگی داخل یا خارج از کشور

۴: داشتن امکانات کافی مناسب با تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۵: دارا بودن ۲۵ سال سن و متاهل بودن

۶: محجور نبودن و عدم ورشکستگی به تقلب و تقصیر حسب اعلام مراجع ذی صلاح کشور متبوع و تائید سفارت جمهوری اسلامی ایران

۸: داشتن جواز اقامت یا تأییدیه از سوی مراجع مذکور در تبصره ماده یک آیین نامه با قید تأیید صلاحیت متقاضی یا متقاضیان و مدت فعالیت موسسه

ماده ۷: مراکز فرهنگی موضوع آیین نامه بایستی پس از تأیید صلاحیت و صدور موافقت اصولی از طرف هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی مدارک لازم مبنی بر دارا بودن شرایط مذکور در ماده ۵ را به ضمیمه ۳ نسخه اساسنامه و صورتجلسات انتخاب ارکان اصلی موسسه به دبیرخانه ارایه نمایند. مراکز یاد شده موظفند در اساسنامه تسلیمی الزام خود را به رعایت کامل قوانین و مقررات نظام جمهوری اسلامی ایران و ضوابط فرهنگی موجود اعلام نمایند و فعالیت آنها منطبق با شئونات جمهوری اسلامی ایران و مغایر با مصالح عمومی و مبانی فرهنگ عمومی نباشد.

تبصره - در صورتی که اساسنامه و صورتجلسات به یکی از زبانهای خارجی نوشته شده باشد، ترجمه رسمی آن در ۳ نسخه بایستی ضمیمه شود.

ماده ۸: پس از تکمیل پرونده و تأیید مدارک تسلیمی و صدور مجوز، موسسه یا مرکز فرهنگی بایستی با رعایت مقررات در اداره کل ثبت شرکتها و موسسات غیر تجاری به ثبت برسد و نسخه ای از اساسنامه ثبت شده مهر شده به مهر اداره کل مذکور به دبیرخانه هیات رسیدگی به امر مراکز فرهنگی تسلیم شود و از تاریخ ثبت فعالیت موسسه یا مرکز فرهنگی مجاز شناخته می شود و اقدام به هر گونه فعالیت فرهنگی و هنری خارجیان مقیم ایران صرفاً از طریق این گونه مراکز فرهنگی رسمی ثبت شده ممکن خواهد بود.

ماده ۹: نظارت بر فعالیت این گونه مراکز براساس آیین نامه نظارت و ارزشیابی مراکز و موسسات فرهنگی که به تأیید وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی رسیده است، خواهد بود.

ماده ۱۰: اشتغال کارکنان خارجی و ایرانی در این گونه مراکز براساس قوانین و مقررات اشتغال اتباع بیگانه و قانون کار جمهوری اسلامی ایران و سایر مقررات مربوط خواهد بود.

مدارک لازم جهت تکمیل و ارائه:

۱- تقاضای تأسیس با ذکر دلایل توجیهی و اعلام اهداف و زمینه اصلی فعالیت

۲- تصویر تمام صفحات شناسنامه (یک نسخه)

- ۳- تصویر آخرین مدرک تحصیلی یا معادل آن (مدرک کارشناسی یا بالاتر)
- ۴- تصویر گواهی انجام خدمت و وظیفه عمومی و یا ارائه برگ معافیت دائم (در مورد مشمولان)
- ۵- اصل گواهی عدم سوء پیشینه کیفری مؤثر
- ۶- عکس ۳×۴ جدید (۴ قطعه) (با درج نام و نام خانوادگی در پشت کلیه عکسها)
- ۷- اساسنامه (۱ نسخه) به انضمام صورتجلسات انتخاب ارکان اصلی
- ۸- تکمیل پرسشنامه‌های "درخواست تأسیس" و "مشخصات انفرادی"
- ۹- ارائه سوابق فعالیت‌های فرهنگی هنری (متناسب با زمینه فعالیت‌های درخواستی)

مواردی که موسسات فرهنگی و هنری

در صورت انجام آنها دچار تخلف می شوند

انواع تخلف:

۱. عدم نصب تابلوی مناسب بر سر در مکان موسسه با مشخصات ذیل:
 - الف- قید اسم ثبت شده مؤسسه طبق روزنامه رسمی زمان تأسیس به صورت کامل
 - ب- قید جمله (با مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)
 - ج- قید شماره ثبت
۲. عدم نصب پروانه فعالیت یا مجوزهای خاص در معرض دید مراجعان.
۳. استفاده از سربرگ‌های نامناسب و خارج از ضوابط با توجه به موارد ذیل:
 - الف- ذکر اسم ثبت شده مؤسسه طبق روزنامه رسمی زمان تأسیس به صورت کامل

ب- ذکر عبارت (با مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی)

ج- ذکر شماره ثبت

د- ذکر نشانی دقیق و شماره تماس

و- استفاده از کلمات لاتین در سربرگ ممنوع می باشد

۴. سوء استفاده از نام آموزشگاههای دیگر و برندهای معروف

۵. تغییر مکان موسسه بدون اطلاع اداره کل متبوع و دبیرخانه هیات رسیدگی به امور
مراکز فرهنگی

۶. عدم اقدام برای ارسال گزارش عملکرد

۷. ادامه فعالیت موسسه علیرغم اتمام اعتبار پروانه فعالیت

۸. فعالیت در زمینه موضوعات اساسنامه بدون دریافت مجوز خاص یا مجوز غیر معتبر

۹. استفاده از اساتید غیر همجنس

۱۰. برگزاری دوره های آموزشی به صورت مختلط

۱۱. فعالیت در حیطه موضوعات خارج از اساسنامه مانند روان شناسی ، اعزام دانشجو ، آمادگی
کنکور و

۱۲. عدم رعایت شرایط مجوزهای آموزشی مانند اخذ شهریه اضافی ، عدم رعایت استانداردهای
آموزشی و ...

۱۳. تشکیل کلاسهای صوری و عدم حضور و غیاب کلاسی در برگزاری دوره های آموزشی

۱۴. وجود شاکیان متعدد

۱۵. عدم پاسخگویی و همکاری مدیر مسئول در زمینه تخلفات موسسه و فعالیتهای آن

۱۶. تکرار تخلفات و عدم پایبندی به تعهدات قبلی

۱۷. خروج اکثریت اعضاء موسس و اکثریت صاحبان سرمایه
 ۱۸. اعطاء نمایندگی و ایجاد شعبه بدون مجوز دبیرخانه هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی
 ۱۹. عدم رضایت اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان مربوطه و دبیرخانه هیات رسیدگی به امور مراکز فرهنگی از عملکرد موسسه
 ۲۰. اجاره دادن مجوز به اشخاص دیگر
 ۲۱. احراز عدم صلاحیت اعضاء موسسه در طول دوران فعالیت
 ۲۲. فروش و واگذاری آن به غیر
 ۲۳. عدم تایید فعالیت موسسه توسط مراجع امنیتی
 ۲۴. سبب سازی شکل گیری روابط ناسالم دینی و عرفی در محیط فعالیت موسسه
 ۲۵. تولید محصولاتی که اثرات ضد فرهنگی و ضد ارزشی داشته باشد
 ۲۶. فعالیت در زمینه آموزش و ترویج عرفانهای کاذب و نوظهور
 ۲۷. کلاهبرداری و سوء استفاده از مجوز موسسه که منجر به جرم عمومی شود.
- اختلاف اعضاء موسس هیچ گونه ارتباطی با وزارتخانه متبوع نداشته و باید در صورت عدم توافق در مراجع قضایی مطرح و رسیدگی شود.
- میزان اختیارات، مسئولیتها، تقسیم وظایف، نوع فعالیت و نوع رابطه بین اعضاء موسس و همچنین ملاک تصمیم گیریها در موسسه فقط بر مبنای اساسنامه موسسه می باشد.

ضوابط و شرایط نحوه برگزاری

مسابقات دینی، فرهنگی و هنری

(مصوب جلسه ۴۴۷ مورخ ۱۳۷۸/۵/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

ضوابط و شرایط نحوه برگزاری مسابقات دینی، فرهنگی و هنری که در سطح کشور برگزار می‌شود به شرح زیر تعیین و تصویب می‌گردد:

ماده ۱- از تاریخ تصویب این ضوابط، برگزاری هر گونه مسابقات دینی، فرهنگی و هنری که به صورت عمومی باشد بایستی متضمن اهداف فرهنگی و هنری بوده و حداقل با یکی از موازین مشروحه زیر منطبق گردد:

الف) ارتقای فرهنگ عمومی و آگاهی‌های علمی، فرهنگی، هنری و اخلاقی و رواج روح تحقیق و عادت به مطالعه در جامعه.

ب) فراهم آوردن زمینه رقابت سالم میان پدیدآورندگان آثار فرهنگی و هنری.

ج) شناخت و تشویق استعدادها و خلاقیت‌های فرهنگی و هنری.

د) تشویق مردم به مشارکت تعاون در امور فرهنگی و هنری.

ماده ۲- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی برگزاری مسابقه، پس از کسب مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی برای یک بار یا یک دوره زمانی خاص، می‌توانند مسابقه را برگزار نمایند. موضوع این مسابقات باید اهداف و وظایف و توان عامی و عملی برگزارکنندگان متناسب باشد.

تبصره - دستگاه‌ها و مؤسسات فرهنگی و هنری، دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزشی و نهادهای انقلاب اسلامی از شمول این ماده خارج است.

ماده ۳ مؤسسات و مراکز غیرانتفاعی یا اشخاص، فقط در صورت تأیید و کسب مجوز لازم از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با رعایت ضوابط، مجاز به برگزاری مسابقه بر حسب مورد خواهند بود.

تبصره ۱- مؤسسات و مراکز و اشخاص موضوع ماده ۳ مکلفند فرد با هیأت صاحب نظر و ذی صلاح را به منظور نظارت بر جریان انجام مسابقه به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی معرفی نمایند.

تبصره ۲- به جز در مورد مسابقات سراسری و کشوری مرجع و صدور مجوز در خارج از مرکز، ادارات تابعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی استان‌ها خواهند بود.

ماده ۴- کلیه متقاضیان موظفند درخواست نامه خود را به همراه اطلاعات مربوط به شرایط و یک ماه قبل از انتشار آگهی جهت بررسی و کسب مجوز به معاونت ذیربط در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (ادارات تابعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) تسلیم نمایند. این وزارت موظف است ظرف مدت پانزده روز به درخواست‌ها پاسخ دهد.

ماده ۵- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌تواند با اعزام نماینده بر نحوه برگزاری مسابقه و اعطای جوایز نظارت کند و از برگزاری مسابقاتی که به نحوی با مفاد این ضوابط مغایرت داشته باشد در هر مرحله جلوگیری نماید.

ماده ۶- اخذ وجه از شرکت کنندگان در این مسابقات ممنوع است.

تبصره - قبول هدایای نقدی و غیر نقدی توسط مراکز و مؤسسات خیریه، مساجد، انجمن‌ها و کانون‌های فرهنگی هنری قانونی که درآمدهای آن وقف و یا صرف امور فرهنگی و اجتماعی می‌شود با رعایت سایر شرایط بلامانع است. و نظارت بر چگونگی استفاده از هدایای دریافتی را آیین نامه اجرایی مشخص می‌نماید.

ماده ۷- ملیه نشریات، چاپخانه‌ها و وسایل ارتباط جمعی موظفند از چاپ و انتشار هر گونه خبر یا آگهی مربوط به برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری قبل از ارائه مجوز لازم از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خودداری نمایند.

ماده ۸- این ضوابط برای کلیه مؤسسات اعم از مراکز فرهنگی و غیر فرهنگی و اشخاص حقیقی و مؤسسات و مراکز مطبوعاتی و انتشاراتی لازم‌الاجراست و متخلف و ناشر اطلاعیه و با آگهی برگزاری مسابقه فرهنگی حسب مورد و با توجه به نوع تخلف لا اعلام وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تحت پیگرد قانونی قرار خواهند گرفت.

ماده ۹- کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی که با رعایت این ضوابط به برگزاری مسابقات فرهنگی و هنری اقدام می‌نمایند موظفند حداکثر ظرف مدت یک ماه از تاریخ برگزاری مسابقه نتیجه را به معاونت ذیربط در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (ادارات تابعه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) گزارش نمایند.

ماده ۱۰- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران و سایر مراجع ذی‌ربط مکلفند به تقاضای وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی از ادامه فعالیت مؤسساتی که در راستای مفاد این ضوابط متخلف شناخته شوند جلوگیری نمایند و فعالیت مجدد این قبیل مراکز، موکول به صدر مجوز جدید از سوی این وزارتخانه می‌شود.

ماده ۱۱- آیین‌نامه اجرایی این ضوابط توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و پس از تصویب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی قابل اجرا و پیگیری خواهد بود.

ضوابط فوق در ۱۱ ماده و ۴ تبصره در جلسه ۴۴۷ مورخ ۷۸/۵/۱۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

قانون حمایت حقوق مولفان و مصنفان و هنرمندان

فصل یکم - تعاریف

ماده ۱- از نظر این قانون به مولف و مصنف و هنرمند «پدیدآورنده» و به آنچه از راه دانش یا هنر و یا ابتکار آنان پدید می‌آید بدون در نظر گرفتن طریقه یا روشی که در بیان و یا ظهور و یا ایجاد آن به کار رفته «اثر» اطلاق می‌شود.

ماده ۲- اثرهای مورد حمایت این قانون به شرح زیر است:

- ۱- کتاب و رساله و جزوه و نمیشنامه و هر نوشته دیگر علم یوفنی و ادبی و هنری.
- ۲- شعر و ترانه و سرود و تصنیف که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد.
- ۳- اثر سمعی و بصری به منظور اجرا در صحنه‌های نمایش یا پرده سینما یا پخش از رادیو یا تلویزیون که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد.
- ۴- اثر موسیقی که به هر ترتیب و روش نوشته یا ضبط یا نشر شده باشد.

۵- نقاشی و تصویر و طرح و نقش و نقشه جغرافیایی ابتکاری و نوشته ها و خط های تزئینی و هر گوه اثر تزئینی و اثر تجسمی که به هر طریق و روش به صورت ساده یا ترکیبی به وجود آمده باشد.

۶- هر گونه پیکره (مجسمه).

۷- اثر معماری از قبیل طرح و نقشه ساختمان.

۸- اثر عکاسی که با روش ابتکاری و ابداع پدید آمده باشد.

۹- اثر ابتکاری مربوط به هنرهای دستی یا صنعتی و نقشه قالی و گلیم.

۱۰- اثر ابتکاری که بر پایه فرهنگ عامه (فولکلور) یا میراث فرهنگی و هنر ملی پدید آمده باشد.

۱۱- اثر فنی که جنبه ابداع و ابتکار داشته باشد

۱۲- هر گونه اثر مبتکرانه دیگر که از ترکیب چند اثر از اثرهای نامبرده در این فصل پدید آمده باشد.

فصل دوم - حقوق پدید آورنده

ماده ۳- حقوق پدید آورنده شامل حق انحصاری نشر و پخش و عرصه و اجرای اثر و حقوق بهره برداری مادی و معنوی از نام و اثر اوست.

ماده ۴- حقوق معنوی پدید آورنده محدود به زمان و مکان نیست و غیر قابل انتقال است.

ماده ۵- پدید آورنده اثر های مورد حمایت این قانون می تواند استفاده از حقوق مادی خود را در کلیه موارد از جمله موارد زیر به غیر واگذار کند:

۱- تهیه فیلم های سینمایی و تلویزیونی و مانند آن.

۲- نمایش صحنه ای مانند تئاتر و باله و نمایش های دیگر.

۳- ضبط تصویری یا صوتی اثر بر روی صحنه یا نوار یا هر وسیله دیگر.

۴- پخش از رادیو و تلویزیون و وسایل دیگر.

۵- ترجمه و نشر و تکثیر و عرضه اثر از راه چاپ و نقاشی و عکاسی و گراور و کلیشه و قالب ریزی و مانند آن.

۶- استفاده از اثر در کارهای علمی و ادبی و صنعتی و هنری و تبلیغاتی.

۷- به کار بردن اثر در فراهم کردن یا پدید آوردن اثرهای دیگری که در ماده دوم این قانون درج شده است.

ماده ۶- اثری که با همکاری دو یا چند پدید آورنده به وجود آمده باشد و کار یکایک آنان جدا و متمایز نباشد اثر مشترک نامیده می شود و حقوق ناشی از آن حق مشاع پدید آورندگان است.

ماده ۷- نقل از اثرهایی که انتشار یافته است و استناد به آنها به مقاصد ادبی و علمی و فنی و آموزشی و تربیتی و به صورت انتقاد و تقریظ با ذکر ماخذ در حدود متعارف مجاز است.

تبصره- ذکر ماخذ در مورد جزوه هایی که برای تدریس در موسسات آموزشی توسط معلمان آنها تهیه و تکثیر می شود الزامی نیست مشروط بر این که جنبه انتفاعی نداشته باشد.

ماده ۸- کتابخانه های عمومی و موسسات جمع اوری نشریات و موسسات علمی و آموزشی که به صورت غیر انتفاعی اداره می شوند می توانند طبق آیین نامه ای که به تصویب هیات وزیران خواهد رید از اثرهای مورد حمایت این قانون از راه عکسبرداری یا طرق مشابه آن به میزان مورد نیاز و متناسب با فعالیت خود نسخه برداری کنند.

ماده ۹- وزارت اطلاعات ۱ می تواند آثاری را که قبل از تصویب این قانن پخش کرده و یا انتشار داده است پس از تصویب این قانون نیز کماکان مورد استفاده قرار دهد.

ماده ۱۰- وزارت آموزش و پرورش می تواند کتاب های درسی را که قبل از تصویب این قانون به موجب قانون کتاب های درسی چاپ و منتشر کرده است کماکان مورد استفاده قرار دهد.

ماده ۱۱- نسخه برداری از اثرهای مورد حمایت این قانون، مذکور در بند ۱ از ماده ۲ و ضبط برنامه های رادیویی و تلویزیونی فقط در صورتی که برای استفاده شخصی و غیر انتفاعی باشد مجاز است.

فصل سوم- مدت حمایت از حق پدید آورنده و حمایت های قانونی دیگر

ماده ۱۲- مدت استفاده از حقوق مادی پدید آورنده موضوع این قانون که به موجب وصایت یا وراثت منتقل می شود از تاریخ مرگ پدید آورنده سی سال است و اگر وارثی وجود نداشته باشد یا بر اثر وصایت به کسی منتقل نشده باشد برای همان مدت به منظور استفاده عمومی در اختیار وزارت فرهنگ و هنر قرار خواهد گرفت.

تبصره - مدت حمایت اثر مشترک موضوع ماده ۶ این قانون سی سال بعد از فوت آخرین پدید آورنده خواهد بود.

ماده ۱۳- حقوق مادی اثرهایی که در نتیجه سفارش پدید می آید تا سی سال از تاریخ پدید آمدن اثر متعلق به سفارش دهنده است مگر آن که برای مدت کمتر یا ترتیب محدود تری توافق شده باشد.

تبصره - پاداش و جایز نقدی و امتیازاتی که در مسابقات علمی و هنری و ادبی طبق شرایط مسابقه به آثار مورد حمایت این قانون موضوع این ماده تعلق می گیرد متعلق به پدید آورنده خواهد بود.

ماده ۱۴- انتقال گیرنده حق پدید آورنده می تواند تا سی سال پس از واگذاری از این حق استفاده کند مگر این که برای مدت کمتر توافق شده باشد.

ماده ۱۵- در مورد مواد ۱۳ و ۱۴ پس از انقضای مدت های مندرج در آن مواد استفاده از حق مذکور در صورت حیات پدید آورنده متعلق به خود او و در غیر این صورت تابع ترتیب مقرر در ماده ۱۲ خواهد بود.

ماده ۱۶- در موارد زیر حقوق مادی پدید آورنده از تاریخ نشر یا عرضه به مدت سی سال مورد حمایت این قانون خواهد بود:

۱- اثر های سینمایی یا عکاسی.

۲- هر گاه اثر متعلق به شخص حقوقی باشد یا حق استفاده از آن به شخص حقوقی واگذار شده باشد.

ماده ۱۷- نام و عنوان و نشان ویژه ای که معرف اثر است از حمایت این قانون برخوردار خواهد بود و هیچکس نمی تواند آنها را برای اثر دیگری از همان نوع یا مانند آن به ترتیبی که القا شبهه کند به کار برد.

ماده ۱۸- انتقال گیرنده و ناشر و کسانی که طبق این قانون اجازه استفاده یا استناد یا اقتباس از اثری را به منظور انتفاع دارند باید نام پدید آورنده را با عنوان و نشانه ویژه معرف اثر همراه اثر یا روی نسخه اصلی یا نسخه های چاپی یا تکثیر شده به روش معمول و متداول اعلام و درج نمایند مگر این که پدید آورنده به ترتیب دیگر موافقت کرده باشد.

ماده ۱۹- هر گونه تغییر یا تحریف در اثرهای مورد حمایت این قانون و نشر آن بدون اجازه پدید آورنده ممنوع است.

ماده ۲۰- چاپخانه ها و بنگاه های ضبط صوت و کارگاه ها و اشخاصی که به چاپ یا نشر یا پخش و یا ضبط و یا تکثیر اثرهای مورد حمایت این قانون می پردازند باید شماره دفعات چاپ و تعداد نسخه کتاب یا ضبط یا تکثیر یا پخش یا انتشار و شماره مسلسل روی صفحه موسیقی و صدا را بر تمام نسخه هایی که پخش می شود یا ذکر تاریخ و نام چاپخانه یا بنگاه و کارگاه مربوط به حسب مورد درج نمایند.

ماده ۲۱- پدید آورندگان می توانند اثر و نام و عنوان و نشانه ویژه اثر خود را در مراکزی که وزارت فرهنگ و هنر با تعیین نوع آثار آگهی می نماید به ثبت برسانند.

این نامه چگونگی و ترتیب انجام یافت تشریفات ثبت و همچنین مرجع پذیرفتن درخواست ثبت به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۲۲- حقوق مادی پدید آورنده موقعی از حمایت این قانون برخوردار خواهد بود که اثر برای نخستین بار در ایران چاپ یا نشر یا اجرا شده باشد و قبلاً در هیچ کشوری چاپ یا نشر یا پخش و یا اجرا نشده باشد.

تخلفات و مجازات ها

ماده ۲۳- هر کس تمام یا قسمتی از اثر دیگری را که مورد حمایت این قانون است به نام خود یا به نام پدید آورنده بدون اجازه او یا عامداً به شخص دیگری غیر از پدید آورنده نشر یا پخش یا عرضه کند به حبس تادیبی از شش ماه تا سه سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۴- هر کس بدون اجازه ترجمه دیگری را به نام خود یا دیگری چاپ و پخش و نشر کند به حبس تادیبی از سه ماه تا یک سال محکوم خواهد شد.

ماده ۲۵- متخلفین از مواد ۱۷-۱۸-۱۹-۲۰ این قانون به حبس تادیبی از سه ماه تا یک سال محکوم خواهند شد.

ماده ۲۶- نسبت به متخلفان از مواد ۱۷-۱۸-۱۹-۲۰ این قانون در مواردی که به سبب سپری شدن مدت حق پدید آورنده استفاده از اثر با رعایت مقررات این قانون برای همگان آزاد است وزرات فرهنگ و هنر عنوان شاکی خصوصی را خواهد داشت.

ماده ۲۷- شاکی خصوصی می تواند از دادگاه صادر کننده حکم نهایی درخواست کند که مفاد حکم در یکی از روزنامه ها به انتخاب و هزینه او آگهی شود.

ماده ۲۸- هرگاه تخلف از این قانون شخص حقوقی باشد علاوه بر تعقیب جزایی شخص حقیقی مسئول که جرم ناشی از تصمیم او باشد خسارت شاکی خصوصی از اموال شخص حقوقی جبران خواهد شد و در صورتی که اموال شخص حقوقی به تنهایی تکافو نکند ما به التفاوت از اموال مرتکب جرم جبران می شود.

ماده ۲۹- مراجع قضایی می توانند ضمن رسیدگی به شکایت شاکی خصوصی نسبت به جلوگیری از نشر و پخش و عرضه آثار مورد شکایت و ضبط آن دستور لازم به ضابطين دادگستری بدهند.

ماده ۳۰- اثرهایی که پیش از تصویب این قانون پدید آمده از حمایت این قانون برخوردار است .

اشخاصی که بدون اجازه از اثرهای دیگران تا تاریخ تصویب این قانون استفاده یا بهره برداری کرده اند حق نشر یا اجرا یا پخش یا تکثیر یا ارائه مجدد یا فروش آن آثار را ندارند مگر با اجازه پدید آورنده یا قائم مقام او با رعایت این قانون . متخلفین از حکم این ماده و همچنین کسانی که برای فرار از کیفر به تاریخ مقدم بر تصویب این قانون اثر را به چاپ رسانند یا ضبط یا تکثیر یا از آن بهره برداری کنند به کیفر مقرر در ماده ۲۳ محکوم خواهند شد.

دعاوی و شکایاتی که قبل از تصویب این قانون در مراجع قضایی مطرح گردیده و به اعتبار خود باقی است .

ماده ۳۱- تعقیب بزه های مذکور در این قانون با شکایت شاکی خصوصی شروع و با گذشت او موقوف می شود.

ماد ۳۲- مواد ۲۴۵ و ۲۴۶ و ۲۴۷ و ۲۴۸ قانون مجازات عمومی ۱ ملغی است

ماده ۳۳- آیین نامه های اجرایی این قانون از طرف وزارت فرهنگ و هنر و وزارت دادگستری و وزارت اطلاعات تهیه و به تصویب هیات وزیرات خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل برسی و سه ماده و سه تبصره پس از تصویب مجلس سنا در تاریخ روز دوشنبه سوم آذرماه ۱۳۴۸ در جلسه روز پنجشنبه یازدهم دی ماه یکهزار و سیصد و چهل و هشت شمسی به تصویب مجلس شورای ملی رسید.

ضوابط نظارت بر نمایش و صدور پروانه

(مصوب جلسه ۴۶۱ مورخ ۱۳۷۹/۲/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی)

شورای عالی انقلاب فرهنگی در جلسه ۴۶۱ مورخ ۷۹/۲/۶ بنا به پیشنهاد شورای هنر به استناد تبصره ۱ ماده ۳ «سیاست های هنرهای نمایشی» مصوب ۷۸/۱۱/۲۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی ضوابط نظارت بر نمایش و صدور پروانه را به شرح ذیل تصویب کرد:

ماده ۱- مقصود از نمایش در این ضوابط اجرای هر گونه نمایش ایرانی و خارجی، از جمله نمایش های مذهبی، سنتی، شادی آفرین و تفریحی با زمان های کوتاه و متوسط و طولانی است.

ماده ۲- کلیه نمایش هایی که در تالارهای تئاتر یا تالارها و فضاهاى دولتی و غیردولتی به نمایش گذاشته می شود و یا به هر نحو در معرض استفاده عموم قرار می گیرد باید دارای پروانه نمایش از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باشد.

تبصره ۱- مادام که در تهران، مراکز هنرهای نمایشی وزارت و فرهنگ ارشاد اسلامی مسئولیت نظارت بر تالارهای نمایشی دولتی و غیردولتی را به عهده دارد. شورای مرکزی نظارت بر نمایش عهده‌دار صدور پروانه خواهد بود.

تبصره ۲- نظارت بر نمایش و صدور پروانه در مراکز استان‌ها بر طبق این ضوابط به عهده ادارات کل و در شهرستان‌ها ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی خواهد بود.

تبصره ۳- در شهرهایی که اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی تأسیس نشده متقاضیان باید از نزدیک‌ترین اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی پروانه نمایش اخذ نمایند.

تبصره ۴- با استناد به تبصره ۲ ماده ۳ «اصول سیاست‌های هنرهای نمایشی» مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی، نظارت بر اجرای نمایش در داخل مدارس، دانشگاه‌ها و مراکز آموزش عالی کشور و نیز جشنواره‌های دانشجویی، دانش‌آموزی، کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان و تئاترهای تلویزیونی از موضوع این ماده مستثنی و براساس این ضوابط تابع آیین‌نامه مربوط به خود است.

ماده ۳- اجرای هر گونه نمایش در کلیه تالارها در صورتی که در بردارنده نکات ذیل نباشد آزاد است و بر این اساس نظارت و برای آنها پروانه نمایش صادر خواهد شد.

۱. انکار، نفی، مخدوش کردن و یا اهانت به اصول و فروع دین مقدس اسلام.

۲. اهانت به پیامبران الهی، ائمه معصومین (ع)، امام خمینی (ره)، رهبر کبیر انقلاب اسلامی و مراجع تقلید.

۳. هتک حرمت ادیان رسمی شناخته شده در قانون اساسی.

۴. ناامیدی نسبت به اصل نظام و انقلاب اسلامی.

۵. توهین به مفاخر سیاسی، عامی و مذهبی کشور.

۶. اشاعه فساد فحشا و اعمال منافی عفت عمومی.

۷. اشاعه نژاد پرستی و نفی برابری انسان‌ها و مخصوصاً تمسخر طوایف و اقوام ایرانی.

۸. تضعیف وحدت ملی، منافع و امنیت ملی و مصالح جمهوری اسلامی ایران.

۹. ضعف شدید هنری به لحاظ اجرا، به نحوی که ذوق و سلیقه تماشاگران را به انحطاط بکشاند.
۱۰. تشویق، ترغیب و ترویج یا آموزش اعتیادهای مضر و خطرناک و راه‌های کسب درآمد از طریق نامشروع مانند قاچاق و غیره.
۱۱. کمک به نفوذ فرهنگی یا سیاسی یا اقتصادی بیگانگان و ضدیت با خط مشی و بینش مبنی بر حفظ استقلال کشور.
۱۲. ترویج و تبلیغ مرام‌های گروه‌های محارب و غیر قانونی و فرق ضاله و همچنین دفاع از نظام‌های استبدادی و استکباری.
۱۳. بیان کاذب وقایع اسلام و انقلاب اسلامی، به نحوی که موجب گمراهی بیننده شود.
۱۴. هتک حرمت قشر یا صنفی از جامعه.

ماده ۴-

الف- شورای مرکزی نظارت بر نمایش در مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی شامل:

۱- دو نفر کارشناس دارای بینش و اطلاعات اسلامی و آشنا به امور هنری و نمایشی به تأیید رییس سازمان تبلیغات اسلامی.

۲- یک نفر کارشناس دارای بینش سیاسی و اجتماعی.

۳- سه نفر کارشناس ارشد متأثر با مدرک حداقل کارشناسی ارشد رشته تئاتر و یا دارای حداقل ۱۰ سال سابقه کار حرفه‌ای در عرصه هنرهای نمایشی.

تبصره ۱- اعضای موضوع بند ۱ شورای مرکزی نظارت بر نمایش از سوی رییس مرکز هنرهای نمایشی معرفی و پس از تأیید رییس سازمان تبلیغات اسلامی از سوی معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منصوب خواهند شد.

تبصره ۲- سایر اعضای شورای مرکزی نظارت بر نمایش توسط رییس مرکز هنرهای نمایشی معرفی و با حکم معاون هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی منصوب می‌گردند.

تبصره ۳- رییس گروه نظارت و ارزشیابی مرکز هنرهای نمایشی، بدون حق رأی دبیری شورا را برعهده خواهند داشت.

تبصره ۴- منظور از کارشناسان تئاتر، کسانی هستند که ضمن داشتن حسن شهرت در عرصه تئاتر دارای سوابق روشن آموزشی و پژوهشی و تجربیات مؤثری در این زمینه باشند. این افراد می‌بایست به قانون اساسی ج.ا.ا و ارزش‌های مندرج در اصول سیاست‌های فرهنگی التزام عملی داشته باشند.

ب) شورای نظارت بر نمایش استان‌ها و شهرستان‌ها شامل:

۱- یک نفر کارشناس دارای بینش و اطلاعات اسلامی و آشنا به مسایل هنری، به تأیید سازمان تبلیغات اسلامی مرکز استان یا شهرستان.

۲- دو نفر کارشناس دارای بینش سیاسی، اجتماعی و آشنا به مسایل نمایش و تئاتر.

۳- دو نفر کارشناس تئاتر (طبق تعریف ارائه شده در تبصره ۴ بند الف این ماده).

تبصره ۱- عضو مرجع بند ۱ شورای نظارت بر نمایش استان‌ها و شهرستان‌ها از سوی مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان معرفی و پس از تأیید رییس سازمان تبلیغات اسلامی مرکز استان از سوی رییس مرکز هنرهای نمایشی منصوب خواهد شد.

تبصره ۲- سایر اعضای شورای نظارت بر نمایش استان‌ها و شهرستان‌ها به پیشنهاد مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان و حکم رییس مرکز هنرهای نمایشی منصوب می‌گردند.

ماده ۵- جلسات شورای نظارت مرکزی و شوراهای استان‌ها و شهرستان‌ها با حضور ۴ نفر از اعضای رسمیت داشته و تصمیمات با حداقل ۳ نفر معتبر می‌باشد.

ماده ۶- شورای نظارت مرکزی و شوراهای استان‌ها و شهرستان‌ها در صورت لزوم می‌توانند از کارشناسان متخصص رشته‌های مختلف مربوط به موضوع نمایش برای مشاوره دعوت به عمل آورند.

ماده ۷- مدت اعتبار پروانه نمایش در همان پروانه ذکر خواهد شد.

تبصره- شوراهای نظارت موظفند حداکثر یک ماه پس از دریافت متن نمایش و یک هفته پس از بازبینی نمایش، نظر خود را کتباً به متقاضی اعلام نمایند.

ماده ۸- در صورتی که نمایش طبق این ضوابط موفق به اخذ پروانه نمایش نگردد و متقاضی نسبت به رأی صادره معترض باشد باید ظرف مدت دو هفته از تاریخ ابلاغ رأی شورای نظارت مرکزی و شوراهای نظارت استان تقاضای بازبینی مجدد را به شورای عالی نظارت تسلیم کند.

نمایش‌هایی می‌توانند در شورای عالی نظارت مطرح گردند که در شورای نظارت با اتفاق آرا مردود شناخته نشده باشند.

ماده ۹- شورای عالی نظارت از افراد زیر تشکیل می‌شود:

الف) رییس مرکز هنرهای نمایشی.

ب) دو نفر با حداقل مدرک کارشناسی ارشد تئاتر با معرفی معاون هنری وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی.

ج) یک نفر کارشناس دارای بینش اسلامی، سیاسی و اجتماعی.

د) رییس گروه نظارت و ارزشیابی مرکز هنرهای نمایشی بدون حق رأی.

تبصره ۱- رأی شورای عالی نظارت قطعی و لازم‌الاجرا است.

تبصره ۲- شورای عالی نظارت در صورت لزوم می‌تواند از صاحب‌نظران جهت مشاوره دعوت به عمل آورد.

تبصره ۳- اعتراض به رأی صادره از سوی شورای نظارت بر نمایش در شهرستان در «شورای نظارت بر نمایش استان» رسیدگی خواهد شد.

ماده ۱۰- پروانه‌های نمایش صادره از سوی مرکز هنرهای نمایشی (شورای نظارت مرکزی) در سراسر کشور معتبر است، مگر آن که در پروانه نمایش قید مکان خاصی شده باشد و یا اجرای آن در بعضی مناطق ممنوع شده باشد.

تبصره - پروانه‌های نمایشی صادره از سوی ادارات کل استان‌ها و شهرستان‌ها فقط در همان استان و شهرستان معتبر است.

ماده ۱۱- متقاضی پروانه نمایش باید کلیه اطلاعات و مشخصات مربوط به نمایش مورد تقاضا را در پرسشنامه‌هایی که از سوی مرکز هنرهای نمایشی، اداره کل یا ادارات فرهنگ و ارشاد اسلامی در اختیار او گذاشته می‌شود قید و تحویل نماید.

تبصره - پرسشنامه‌های مورد اشاره در این ماده به صورت یکسان از سوی مرکز هنرهای نمایشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تهیه و در اختیار شورای نظارت مرکزی و شورای نظارت بر نمایش استان‌ها و شهرستان‌ها قرار خواهد گرفت.

ماده ۱۲- با هر کس که بدون اخذ پروانه نمایش از مراجع ذیصلاح مندرج در این ضوابط مبادرت به اجرای نمایش کند، طبق مقررات رفتار خواهد شد.

ماده ۱۳- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مسئولیت نظارت بر حسن انجام این ضوابط را بر عهده دارد.

این ضوابط در ۱۳ ماده و ۱۶ تبصره در جلسه ۴۶۱ مورخ ۱۳۷۹/۲/۶ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

فصل اول: تعریف

ماده ۱- آموزشگاه‌های آزاد هنری که در این مصوبه «آموزشگاه» و یا «مؤسسه آموزشی» نامیده می‌شود به مکانی اطلاق می‌شود که به منظور تربیت و آموزش هنرجویان علاقه‌مند به یکی از رشته‌های هنری (هنرهای تجسمی و خوشنویسی، سرود و آهنگ‌های انقلابی، هنرهای نمایشی، هنرهای سنتی) برای اشاعه فرهنگ و هنر، براساس ضوابط و شئون اسلامی و با رعایت این ضوابط توسط افراد حقیقی و یا حقوقی تأسیس می‌گردد. رعایت اصول سیاست فرهنگی کشور (ابلاغیه شماره ۲۰۱۴ /دش مورخ ۱۳۷۱/۶/۲ شورای عالی انقلاب فرهنگی) در کلیه سطوح و مراحل فعالیت آموزشگاه‌ها الزامی است.

تبصره ۱- هر آموزشگاه تنها در یک زمینه هنری می تواند فعالیت نماید.

تبصره ۲- مؤسسات چند منظوره برای آموزش های مختلف هنری باید برای هر کدام از زمینه های آموزشی مجوز جداگانه اخذ کنند.

فصل دوم: ارکان

ارکان شامل مؤسس یا هیأت مؤسس مدیر مسئول به شرح ذیل خواهد بود:

ماده ۲- مؤسس

شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی هستند که با سرمایه گذاری و طی مراحل ذکر شده در این مصوبه اجازه تأسیس مؤسسات یا آموزشگاه های هنری را دریافت می کنند.

ماده ۳- مؤسس یا مؤسسين باید دارای شرایط عمومی ذیل باشند:

۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲- اعتقاد به مبانی دین مبین اسلام یا یکی از ادیان شناخته شده در قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

۳- اعتقاد به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران.

۴- برخورداری از حسن شهرت و نداشتن سوء پیشینه کیفری موثر.

۵- داشتن برگه پایان خدمت یا معافیت دائم از خدمت نظام وظیفه (برای آقایان)

۶- (اصلاحی مصوب جلسه ۵۸۷ مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۰ شورای عالی انقلاب فرهنگی) - متأمل یا داشتن حداقل ۲۷ سال سن.

تبصره- کلیه وزارتخانه ها، سازمان ها و نهادهای دولتی باید برای مجوز فعالیت آموزش های هنری از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تقاضای صدور پروانه نمایند.

ماده ۴-وظایف و مسئولیت های مؤسس و یا هیأت مؤسس:

۱- درخواست صدور اجازه تأسیس آموزشگاه از اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان و تحویل مدارک لازم.

۲- ارائه مکان و محل مناسب که از لحاظ ایمنی، فنی، بهداشتی، آموزشی و تجهیزات وسایل لازم مورد تأیید شورای فنی استان باشد.

۳- معرفی مدیر مسئول و جانشین واجد شرایط برای تصویب به شورای فنی استان.

تبصره- در صورت عزل، استعفا یا فوت مدیر مسئول باید حداکثر ظرف مدت یک ماه، مدیر مسئول و جانشین واجد شرایط به شورای فنی استان معرفی شود.

ماده ۵- مدیر مسئول به پیشنهاد مؤسس و هیأت مؤسس و تأیید شورای فنی استان مشغول به کار می شود. مدیر مسئول علاوه بر دارا بودن کلیه شرایط مؤسس (موضوع مفاد ماده ۳ ضوابط) باید واجد یکی از شرایط اختصاصی ذیل باشد:

۱- داشتن تحصیلات عالی (لیسانس یا بالاتر) در یکی از رشته های هنری، حسب نوع فعالیت آموزشگاه

۲- دارا بودن یکی از درجات ۱ و ۲ و ۳ هنری در رشته مربوط از شورای ارزشیابی هنرمندان کشور.

۳- دارا بودن درجه ممتاز از انجمن خوشنویسان ایران برای آموزشگاه های آزاد خوشنویسی و دو سال سابقه آموزش هنری به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در آن زمینه.

۴- دارا بودن مدرک فوق دیپلم در یکی از رشته های هنری حسب نوع آموزشگاه و دو سال سابقه آموزش هنری به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (در استان های کشور، به غیر از استان تهران).

۵- دارا بودن صلاحیت های لازم تجربی برای هنرمندان فاقد مدرک به تشخیص شورای مرکزی نظارت بر آموزشگاه های آزاد هنری.

تبصره ۱- مدیران مسئول و جانشینان آنها در آموزشگاه های مخصوص آقایان باید منحصراً مرد و در آموزشگاه های مخصوص بانوان منحصراً زن باشند.

تبصره ۲- فعالیت آموزشگاه‌ها باید منحصرأ در زمینه آموزش آقایان یا بانوان باشد.

ماده ۶- وظایف مدیر مسئول:

۱- نظارت و مراقبت در رعایت اصول و موازین اسلامی - فرهنگی در جریان کلی کار و محیط آموزشگاه.

۲- اجرای کلیه مقررات و بحثنامه‌های ابلاغ شده از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۳- حضور مرتب در آموزشگاه.

۴- حفظ و مراقبت از دفاتر آمار، بازرسی، ثبت نام و سایر دفاتر مورد نیاز آموزشگاه و ارائه آنها به مسئولین و بازرسان وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی.

۵- ارسال آمار هنرجویان ثبت نام شده هر دوره آموزشی به دوره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان.

تبصره- در غیاب مدیر مسئول، کلیه وظایف بر عهده جانشین وی می‌باشد، جانشین مدیر مسئول باید همان شرایط مدیر مسئول را داشته باشد.

فصل سوم: شورای مرکزی نظارت بر آموزشگاه‌های آزاد هنری

ماده ۷- به منظور دستیابی به اهداف زیر شورای مرکزی نظارت بر آموزشگاه‌های آزاد هنری در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می‌شود:

الف- رسیدگی و نظارت بر عملکرد آموزشگاه‌های آزاد هنری در سراسر کشور.

ب- ایجاد هماهنگی‌های لازم در کار شوراهای رسیدگی و نظارت استان در سراسر کشور.

ج- رسیدگی به درخواست تجدید نظر آرای صادره از شورای رسیدگی و نظارت استان.

ماده ۸- اعضای شورای مرکزی نظارت بر آموزشگاه‌های آزاد هنری عبارتند از:

- معاون امور هنری وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (رییس شورا).

- رییس مرکز گسترش آموزش‌های هنری

- نماینده فرهنگستان هنر جمهوری اسلامی ایران.

- کارشناس مسایل دینی با معرفی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی.
- سه نفر کارشناس مسایل هنری حسب موضوع جلسه.
- تبصره ۱- کارشناسان هنری پس از استعلام از نهادهای صنفی و دانشگاه‌های هنر (دولتی - غیردولتی) از سوی رییس شورا دعوت خواهد شد.
- تبصره ۲- آرای صادره از سوی شوراهای رسیدگی و نظارت استان ظرف مدت ۲۰ روز، قابل اعتراض در شورای مرکزی نظارت است.
- تبصره ۳- رأی شورای مرکزی نظارت قطعی و لازم‌الاجرا است و ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف به اجرای آن هستند.
- ماده ۹- شوراهای رسیدگی و نظارت استان‌ها برای رسیدگی و نظارت عمومی بر عملکرد آموزشگاه‌ها با ترکیب زیر تشکیل می‌شوند.
- ۱- مدیر کل اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی استان به عنوان رییس شورا.
- ۲- رییس اداره هنری اداره کل استان.
- ۳- کارشناس مسایل دینی با انتخاب مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان.
- ۴- دو نفر کارشناس مسایل هنری حسب موضوع جلسه.
- تبصره- کارشناسان هنری پس از استعلام از نهادهای صنفی و دانشگاه‌های هنر (دولتی - غیردولتی) از سوی رییس شورا دعوت به عمل خواهند شد.
- ماده ۱۰- مصوبات شوراهای رسیدگی و نظارت استان با رأی اکثریت اعضاء قابل اجرا بوده و از طریق مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استان ابلاغ خواهد شد. در صورت عدم اعتراض در ظرف مهلت مقرر در تبصره ۲ ماده ۸ مصوبات شوراهای رسیدگی و نظارت استان قطعی و لازمالاجرا است.
- ماده ۱۱- مصوبات شورای رسیدگی و نظارت استان نباید مغایر مفاد این ضوابط و سایر مقررات جاری کشور باشد.

ماده ۱۲- وظایف و اختیارات شورای رسیدگی و نظارت استان:

- ۱- بررسی و تأیید صلاحیت هیأت مؤسس، مدیر مسئول و جانشین مدیر مسئول.
- ۲- نظارت بر عملکرد و برنامه‌های آموزش هنری آموزشگاه‌های استان براساس ضوابط ابلاغی.
- ۳- تصویب نام آموزشگاه.
- ۴- اتخاذ تصمیم نسبت به صدور یا لغو اجازه تأسیس آموزشگاه براساس ضوابط تعیین شده.

تبصره- صدور مجوز فعالیت آموزشگاه‌های آزاد سرود و آهنگ‌های انقلابی پس از اعلام شوراهای رسیدگی و نظارت استان و تأیید شورای مرکزی نظارت بر آموزشگاه‌های آزاد هنری انجام خواهد شد.

فصل چهارم: نظارت

ماده ۱۳- شوراهای رسیدگی و نظارت استانی، بر فعالیت‌های آموزشگاه‌های استان نظارت خواهند داشت.

فصل پنجم: تخلفات

ماده ۱۴- اقدامات زیر متناسب با میزان تخلف با توجه به محتویات پرونده و گزارش‌های واصله پس از بررسی و تأیید و تصویب شورای فنی استان توسط دارات کل اعمال و سوابق در پرونده درج و بایگانی خواهد شد:

- ۱- تذکر شفاهی.
- ۲- تذکر کتبی.
- ۳- اخطار کتبی.
- ۴- توبیخ کتبی.
- ۵- تعطیل موقت آموزشگاه از ۳ ماه تا یک سال.
- ۶- برکنار ساختن موقت یا دائم مدیر مسئول.

۷- لغو اجازه تأسیس و تعطیل دائم آموزشگاه و در صورت لزوم معرفی متخلف به مراجع ذی صلاح.

ماده ۱۵- مواردی که مجوز آموزشگاه را لغو خواهد کرد:

۱- تخلفات اخلاقی چون رواج بی بندوباری، ترویج فرهنگ مبتذل از طریق آثار متذل و...

۲- انتقال یا واگذاری آموزشگاه به غیر یا تغییر اعضای هیأت مؤسس بدون موافقت شورای فنی استان.

۳- به کارگیری کسانی که رد صلاحیت شده‌اند.

۴- انجام تخلفات مالی با تأیید شورای فنی استان و شورای مرکزی.

۵- تشکیل کلاس‌های مختلط.

تبصره- تشکیل کلاس‌های مختلط در برخی از زمینه‌ها نیازمند داشتن اجازه رسمی از شورای مرکزی یا فنی استان است.

۶- تشکیل هر نوع کلاس به جز آنچه در متن اجازه‌نامه تأسیس قید شده است.

تبصره- شورای فنی استان می‌تواند در مورد برخی از تخلفات فوق‌الذکر به مؤسس یا هیأت مؤسس اخطار در صورت عدم توجه مطابق بند ۷ ماده ۱۴ اقدام نماید.

۷- عدم رعایت اصول سیاست فرهنگی، با تأیید شورای مرکزی یا فنی استان.

فصل ششم: مقررات عمومی

ماده ۱۶- آموزشگاه باید از مکان و ساختمان مناسب برخوردار بوده و نباید فعالیت آن مخل آسایش عمومی باشد.

ماده ۱۷- اجازه تأسیس آموزشگاه‌هایی که حداکثر پس از ۶ ماه از تاریخ صدور، دایر نشده و یا فعالیت خود را کتباً به اطلاع اداره کل ارشاد نرسانده باشند لغو خواهد شد.

ماده ۱۸- اجازه تأسیس آموزشگاه و یا عضویت در هیأت مؤسس قابل واگذاری یا انتقال به غیر نیست.

ماده ۱۹- در صورت فوت یا استعفا یا اعلام عدم صلاحیت هر یک از اعضای هیأت مؤسس، آموزشگاه تا پایان دوره و حداکثر تا یک سال با مسئولیت کامل مدیر مسئول به کار خود ادامه خواهد داد. تقاضای ترمیم هیأت مؤسس از سوی باقیمانده اعضا بلامانع است.

تبصره- در صورتی که عضو مؤسس یک نفر باشد مجوز با معرفی کلیه وارث وی، به نام یک نفر واجد شرایط در ماده ۳ این ضوابط صادر خواهد شد.

ماده ۲۰- برای ثبت نام هنرجویان کمتر از ۱۸ سال در آموزشگاه‌های آزاد موافقت کتبی ولی الزامی است.

ماده ۲۱- بایستی کلیه کارکنان آموزشگاه‌های مخصوص بانوان به استثنای کادر نگهبانی، زن و کلیه کارکنان آموزشگاه‌های مخصوص آقایان، مرد باشند.

ماده ۲۲- اوراق و آگهی‌های تبلیغاتی باید با رعایت دقیق متن مجوز و منحصرأ با قید نام مصوب مندرج در مجوز تنظیم گردد.

ماده ۲۳- آموزشگاه‌ها موظفند دفتر آمار، ثبت نام و بازرسی مورد نیاز خود را تهیه و توسط اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی شماره‌گذاری و پلمپ کنند.

ماده ۲۴- با تصویب این ضوابط کلیه دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌های قبلی مربوط به آموزشگاه‌های آزاد هنری لغو می‌شود.

ماده ۲۵- پس از ابلاغ این ضوابط از سوی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، کلیه آموزشگاه‌های هنری موظفند که حداکثر ظرف مدت یک سال بر طبق ضوابط و مقررات آن، اقدام به اخذ اجازه‌نامه تأسیس نمایند. در غیر این صورت امتیاز تأسیس آموزشگاه لغو خواهد شد.

قانون حمایت از حقوق پدیدآورندگان نرم افزار های رایانه ای

ماده ۱- حق نشر، عرضه، اجرا و حق بهره برداری مادی و معنوی نرم افزار رایانه ای متعلق به پدیدآورنده آن است. نحوه تدوین و ارائه داده ها در محیط قابل پردازش رایانه ای نیز مشمول احکام نرم افزار خواهد بود. مدت حقوق مادی سی (۳۰) سال از تاریخ پدید آوردن نرم افزار و مدت حقوق معنوی نامحدود است.

ماده ۲- در صورت وجود شرایط مقرر در قانون ثبت علائم و اختراعات، نرم افزار به عنوان اختراع شناخته می شود، آئین نامه مربوط به این ماده به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

ماده ۳- نام، عنوان و نشانه ویژه ای که معرف نرم افزار است از حمایت این قانون برخوردار است و هیچ کس نمی تواند آنها را برای نرم افزار دیگری از همان نوع یا مانند آن به ترتیبی که القای شبهه کند بکار برد در غیر این صورت به مجازات مقرر در ماده (۱۳) این قانون محکوم خواهد شد.

ماده ۴- حقوق ناشی از آن بخش از نرم افزاری که به واسطه نرم افزارهای دیگر پدید می آید متعلق به دارنده حقوق نرم افزارهای واسط نیست.

ماده ۵- پدید آوردن نرم افزارهای مکمل و سازگار با دیگر نرم افزارها با رعایت حقوق مادی نرم افزارهای اولیه مجاز است.

ماده ۶- پدید آوردن نرم افزارها ممکن است ناشی از استخدام و یا قرارداد باشد در اینصورت:

الف- باید نام پدیدآورنده توسط متقاضی ثبت به مراجع یاد شده در این قانون به منظور صدور گواهی ثبت، اعلام شود.

ب- اگر هدف از استخدام یا انعقاد قرارداد، پدید آوردن نرم افزار موردنظر بوده و یا پدید آوردن آن جزء موضوع قرارداد باشد، حقوق مادی مربوط و حق تغییر و توسعه نرم افزار متعلق به استخدام کننده یا کارفرما است، مگر اینکه در قرارداد به صورت دیگری پیش بینی شده باشد.

ماده ۷- تهیه نسخه های پشتیبان و همچنین تکثیر نرم افزاری که به طریق مجاز برای استفاده شخصی تهیه شده است چنانچه به طور همزمان مورد استفاده قرار نگیرد، بلامانع است.

ماده ۸- ثبت نرم افزارهای موضوع مواد (۱) و (۲) این قانون پس از صدور تأییدیه فنی توسط شورای عالی انفورماتیک حسب مورد توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و یا مرجع ثبت شرکتهای انجام می پذیرد.

ماده ۹- دعوای نقض حقوق مورد حمایت این قانون، در صورتی در مراجع قضایی مسموع است که پیش از اقامه دعوی، تأییدیه فنی یادشده در ماده (۸) این قانون صادر شده باشد. در مورد حق اختراع، علاوه بر تأییدیه مزبور، تقاضای ثبت نیز باید به مرجع ذیربط تسلیم شده باشد.

ماده ۱۰- برای صدور تأییدیه فنی موضوع ماده (۸) در مورد نرم افزارهایی که پدیدآورنده آن مدعی اختراع بودن آن است، کمیته ای به نام "کمیته حق اختراع" زیر نظر شورای عالی انفورماتیک تشکیل می شود. اعضای این کمیته مرکب از سه کارشناس ارشد نرم افزار به عنوان نمایندگان شورای عالی انفورماتیک، نماینده سازمان ثبت اسناد و املاک کشور و یک کارشناس حقوقی به انتخاب شورای عالی انفورماتیک خواهد بود.

ماده ۱۱- شورا مکلف است از صدور تأییدیه فنی برای نرم افزارهایی که به تشخیص وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی خلاف اخلاق اسلامی و عفت عمومی و سلامت شخصیت کودکان و نوجوانان باشند خودداری کند. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی باید ظرف دو هفته راجع به استعلام کتبی شورای عالی انفورماتیک اعلام نظر کند.

ماده ۱۲- به منظور حمایت عملی از حقوق یاد شده در این قانون، نظم بخشی و ساماندهی فعالیت های تجاری رایانه ای مجاز، نظام صنفی رایانه ای توسط اعضای صنف یاد شده تحت نظارت شورا به وجود خواهد آمد. مجازات های مربوط به تخلفات صنفی مربوط، برابر مجازات های جرایم یاد شده در لایحه قانونی امور صنفی - مصوب ۱۳۵۹/۴/۱۳ و اصلاحیه های آن - خواهد بود.

ماده ۱۳- هر کس حقوق مورد حمایت این قانون را نقض نماید علاوه بر جبران خسارت به حبس از نود و یک روز تا شش ماه و جزای نقدی از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) تا پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می گردد. تبصره - خسارات شاکی خصوصی از اموال شخص مرتکب جرم جبران می شود.

ماده ۱۴- شاکی خصوصی می توان تقاضا کند مفاد حکم دادگاه در یکی از روزنامه ها با انتخاب و هزینه او آگهی شود. ماده ۱۵- رسیدگی جرم مذکور در ماده (۱۳) با شکایت شاکی خصوصی آغاز و با گذشت او موقوف می شود.

ماده ۱۶- حقوق مذکور در ماده (۱) در صورتی مورد حمایت این قانون خواهد بود که موضوع برای نخستین بار در ایران تولید و توزیع شده باشد.

ماده ۱۷- آیین نامه اجرایی این قانون شامل مواردی از قبیل چگونگی صدور گواهی ثبت و تأییدیه فنی و هزینه های مربوط همچنین نحوه تشکیل نظام صنفی رایانه ای، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور و با هماهنگی وزارتخانه های فرهنگ و ارشاد اسلامی و دادگستری به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر هفده ماده و یک تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ چهارم دی ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و نه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ دهم دی ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و نه به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری

فعالیت های غیرمجاز می نمایند

ماده ۱- هر شخص حقیقی یا حقوقی که مبادرت به هرگونه اعمالی برای معرفی آثار سمعی و بصری غیرمجاز به جای آثار مجاز نماید و یا با تکثیر بدون مجوز آثار مجاز، موجب تضییع حقوق صاحبان اثر شود، اعم از جعل برچسب رسمی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی الصاق شده بر روی نوار و لوحهای فشرده صوتی و تصویری (CD) و یا تعویض نوار یا محتوای داخل کاست نوار دارای برچسب و نظایر آن، برحسب مورد علاوه بر مجازات جعل و پرداخت خسارت وارده در جایی که تضییع حق موجب خسارت مالی است در صورت مطالبه صاحبان اثر خسارت وارده را جبران می کند

و در هر حال به جریمه نقدی از دو میلیون (۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شود.

تبصره - در مرحله تشخیص عمل ارتكابی دادگاه می‌تواند نظر کارشناسی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را ملاک عمل قرار دهد.

ماده ۲- هرگونه فعالیت تجاری در زمینه تولید، توزیع، تکثیر و عرضه آثار، نوارها و لوحهای فشرده صوتی و تصویری نیاز به اخذ مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی دارد. متخلفان از این امر به جریمه نقدی از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شوند.

تبصره ۱- نیروی انتظامی موظف است ضمن ممانعت از فعالیت این گونه اشخاص و مراکز نسبت به پلمپ این گونه مراکز و دستگیری افراد طبق موازین قضائی اقدام نماید.

تبصره ۲- درخصوص شخصیت‌های حقوقی، بالاترین مقام اجرائی تصمیم‌گیرنده مسؤول خواهد بود.

ماده ۳- عوامل تولید، توزیع، تکثیر و دارندگان آثار سمعی و بصری غیرمجاز اعم از این که مجوز فعالیت از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی داشته و یا بدون مجوز باشند با توجه به محتوای اثر حسب مورد علاوه بر ابطال مجوز به یکی از مجازاتهای مشروحه ذیل محکوم خواهند شد:

الف - عوامل اصلی تکثیر و توزیع عمده آثار سمعی و بصری مستهجن در مرتبه اول به یک تا سه سال حبس و ضبط تجهیزات مربوطه و یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جریمه نقدی و محرومیت اجتماعی به مدت هفت سال و در صورت تکرار به دو تا پنج سال حبس و ضبط تجهیزات مربوطه و دویست میلیون (۲۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جزای نقدی و محرومیت اجتماعی به مدت ده سال محکوم می‌شوند. چنانچه عوامل فوق‌الذکر یا افراد زیر از مصادیق مفسد فی الارض شناخته شوند، به مجازات آن محکوم می‌گردند.

۱- تولیدکنندگان آثار مستهجن با عنف و اکراه.

۲- تولیدکنندگان آثار مستهجن برای سوءاستفاده جنسی از دیگران.

۳- عوامل اصلی در تولید آثار مستهجن.

تبصره ۱- عوامل اصلی تولید آثار سمعی و بصری عبارت هستند از تهیه کننده (سرمایه گذار)، کارگران، فیلمبردار، بازیگران نقشهای اصلی.

تبصره ۲- تعداد نوار یا لوح فشرده و مانند آن بیش از « ده نسخه» به عنوان « عمده» تلقی می گردد.

تبصره ۳- سایر عوامل تولید، تکثیر و توزیع موضوع بند « الف» چنانچه از مصادیق افساد فی الارض نباشند به مجازات شلاق از سی تا هفتاد و چهار ضربه و جزای نقدی از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و محرومیت اجتماعی از دو تا پنج سال محکوم می شوند.

تبصره ۴- تکثیر و توزیع کنندگان آثار سمعی و بصری کمتر از ده نسخه حسب مورد به جریمه نقدی از یک میلیون (۱,۰۰۰,۰۰۰) تا ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال و سی تا هفتاد و چهار ضربه شلاق محکوم خواهند شد.

تبصره ۵- آثار سمعی و بصری « مستهجن» به آثاری گفته می شود که محتوای آنها نمایش برهنگی زن و مرد و یا اندام تناسلی و یا نمایش آمیزش جنسی باشد.

تبصره ۶- چنانچه تولید، تکثیر، توزیع و یا داشتن آثار مستهجن از مصادیق افساد فی الارض نباشد مجازات مفسد فی الارض ندارد.

ب- تهیه و توزیع و تکثیر کنندگان نوارها و دیسکها و لوحهای فشرده شو و نمایشهای مبتذل چنانچه از مصادیق افساد فی الارض نباشند در مرتبه اول به سه ماه تا یک سال حبس و یا دو میلیون (۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جزای نقدی و در مرتبه دوم به تحمل یک سال تا سه سال حبس و یا پنج میلیون (۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا سی میلیون (۳۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جزای نقدی و در صورت تکرار به سه تا ده سال حبس و یا ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جزای نقدی و ضبط کلیه تجهیزات مربوطه بنا به مراتب به عنوان تعزیر محکوم می شوند.

تبصره ۱- آثار سمعی و بصری « مبتذل» به آثاری اطلاق می گردد که دارای صحنه ها و صورقیحه بوده و مضمون مخالف شریعت و اخلاق اسلامی را تبلیغ و نتیجه گیری کند.

تبصره ۲- دارندگان نوارها و دیسکها و لوحهای فشرده مستهجن و مبتذل موضوع این قانون به جزای نقدی از پانصد هزار (۵۰۰,۰۰۰) ریال تا پنج میلیون (۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال و نیز ضبط تجهیزات محکوم می شوند و نوارها و دیسکها و لوحهای فشرده مکشوفه امحاء می گردد.

تبصره ۳- استفاده از صغار برای نگهداری، نمایش، عرضه، فروش و تکثیر نوارها و لوحهای فشرده غیرمجاز موضوع این قانون موجب اعمال حداکثر مجازاتهای مقرر برای عامل خواهد بود.

ج - عوامل تهیه، تکثیر و توزیع نوارها و لوحهای فشرده سمعی و بصری که برابر قانون باید دارای پروانه و مجوز عرضه و فروش باشند در صورت نداشتن پروانه نمایش و مجوز عرضه و فروش ولو آنکه فاقد صحنه‌های مستهجن و مبتذل باشد، به دومیلیون (۲,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جزای نقدی و در صورت تکرار به پنج میلیون (۵,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا پنجاه میلیون (۵۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال جزای نقدی و ضبط کلیه تجهیزات مربوط به عنوان تعزیر محکوم می شوند.

ماده ۴- هر کس با سوء استفاده از آثار مبتذل و مستهجن تهیه شده از دیگری، وی را تهدید به افشاء و انتشار آثار مزبور نماید و از این طریق با وی زنا نماید به مجازات زناى به عنف محکوم می شود ولی اگر عمل ارتكابی غیر از زنا و مشمول حد باشد حد مزبور بر وی جاری می گردد و در صورتی که مشمول تعزیر باشد به حداکثر مجازات تعزیری محکوم خواهد شد.

ماده ۵- مرتکبان جرائم زیر به دو تا پنج سال حبس و ده سال محرومیت از حقوق اجتماعی و هفتاد و چهار ضربه شلاق محکوم می شوند:

الف - وسیله تهدید قرارداد آثار مستهجن به منظور سوء استفاده جنسی، اخاذی، جلوگیری از احقاق حق یا هر منظور نامشروع و غیرقانونی دیگر.

ب - تهیه فیلم یا عکس از محلهایی که اختصاصی بانوان بوده و آنها فاقد پوشش مناسب می باشند مانند حمامها و استخرها و یا تکثیر و توزیع آن.

ج - تهیه مخفیانه فیلم یا عکس مبتذل از مراسم خانوادگی و اختصاصی دیگران و تکثیر و توزیع آن.

ماده ۶- رابطه زوجیت مانع از اعمال مجازات مرتکب جرم تکثیر، انتشار و یا توزیع عمده اثر مستهجن نمی‌باشد.

ماده ۷- زیان دیده از جرائم مذکور در این قانون حق مطالبه ضرر و زیان را دارد.

دادگاه با احراز مکره بودن بزه دیده موضوع صدر ماده (۴)، ضمن صدور حکم کیفری، مرتکب را به پرداخت ارش البکاره، مهرالمثل یا هر دو (حسب مورد) محکوم می‌نماید. بزه دیده می‌تواند دعوی مطالبه هزینه درمان و ضرر و زیان وارده را در دادگاه کیفری صالحه یا دادگاه محل اقامت خود اقامه نماید.

ماده ۸- مأموران صلاحیتدار و ضابطان دادگستری، مدیران، کارکنان بخشهای دولتی، عمومی، خصوصی و قضائی که بنا بر اقتضاء شغلی آثار مستهجن در اختیار آنها قرار می‌گیرد، چنانچه با سوء نیت یا برای استفاده مالی مبادرت به انتشار آنها نموده و از مصادیق مفسد فی الارض نباشند، به دو تا پنج سال حبس و ده سال محرومیت از حقوق اجتماعی و هفتاد و چهار ضربه شلاق محکوم می‌شوند. در صورتی که موارد یادشده در اثر سهل‌انگاری افشاء گردد، مسامحه‌کننده به مجازات تا یک سال حبس و مجازات نقدی از ده میلیون (۱۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال تا بیست میلیون (۲۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال محکوم می‌شود.

ماده ۹- اماکن کسب، تولید و توزیع انواع آثار مستهجن (در صورت اطلاع قبلی مالک) به مدت شش ماه و در مورد آثار مبتذل به مدت سه ماه پلمپ می‌شود. در صورت براءت متهم یا صدور قرار منع تعقیب، از ملک رفع توقیف می‌شود. این دستور ظرف ده روز از تاریخ ابلاغ قابل اعتراض در مرجع قضائی ذی صلاح می‌باشد.

ماده ۱۰- انتشار آثار مستهجن و مبتذل از طریق ارتباطات الکترونیکی و سایتهای کامپیوتری یا وسیله و تکنیک مشابه دیگر از مصادیق تکثیر و انتشار محسوب و مرتکب حسب مورد به مجازات مقرر در این قانون محکوم می‌شود.

ماده ۱۱- رسیدگی به جرائم مشروحه موضوع این قانون در صلاحیت دادگاههای انقلاب است.

ماده ۱۲- کلیه وسایل و تجهیزات مربوطه که براساس این قانون از محکومان ضبط می گردد به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تحویل می شود و درخصوص وسایل و تجهیزات تحویل شده از سوی مراجع ذیصلاح در شهرستانها نیز به همین نحو عمل می شود.

ماده ۱۳- از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین مغایر با آن از جمله قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت های غیرمجاز می نمایند مصوب ۱۳۷۲/۱۱/۲۴ ملغی الاثر می باشد. قانون فوق مشتمل بر سیزده ماده و دوازده تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ شانزدهم دی ماه یکهزار و سیصد و هشتاد و شش مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۶/۱۰/۱۹ به تأیید شورای نگهبان رسید.

قانون جرایم رایانه ای

بخش یکم - جرائم و مجازات ها

فصل یکم - جرائم علیه محرمانگی داده ها و سیستم های رایانه ای و مخابراتی

مبحث یکم - دسترسی غیرمجاز

ماده (۱) هر کس به طور غیرمجاز به داده ها یا سیستم های رایانه ای یا مخابراتی که به وسیله تدابیر امنیتی حفاظت شده است دسترسی یابد، به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج تا بیست میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

مبحث دوم - شنود غیرمجاز

ماده (۲) هر کس به طور غیرمجاز محتوای در حال انتقال ارتباطات غیرعمومی در سیستم های رایانه ای یا مخابراتی یا امواج الکترومغناطیسی یا نوری را شنود کند، به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از ده تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

مبحث سوم - جاسوسی رایانه ای

ماده (۳) هر کس به طور غیرمجاز نسبت به داده ای سری در حال انتقال یا ذخیره شده در سیستم های رایانه ای یا مخابراتی یا حامل های داده مرتکب اعمال زیر شود، به مجازات های مقرر محکوم خواهد شد:

الف) دسترسی به داده ای مذکور یا تحصیل آنها یا شنود محتوای سری در حال انتقال، به حبس از یک تا سه سال یا جزای نقدی از بیست تا شصت میلیون ریال یا هر دو مجازات.

ب) در دسترس قرار دادن داده ای مذکور برای اشخاص فاقد صلاحیت، به حبس از دو تا ده سال.

ج) افشا یا در دسترس قرار دادن داده ای مذکور برای دولت، سازمان، شرکت یا گروه بیگانه یا عاملان آنها، به حبس از پنج تا پانزده سال.

تبصره ۱- داده ای سری داده ای است که افشای آنها به امنیت کشور یا منافع ملی لطمه می زند.

تبصره ۲- آئین نامه نحوه تعیین و تشخیص داده ای سری و نحوه طبقه بندی و حفاظت آنها ظرف سه ماه از تاریخ تصویب این قانون توسط وزارت اطلاعات با همکاری وزارتخانه های دادگستری، کشور، ارتباطات و فناوری اطلاعات و دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح تهیه و به تصویب هیئت دولت خواهد رسید.

ماده (۴) هر کس به قصد دسترسی به داده ای سری موضوع ماده (۳) این قانون، تدابیر امنیتی سیستم های رایانه ای یا مخابراتی را نقض کند، به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از ده تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده (۵) چنانچه مأموران دولتی که مسئول حفظ داده ای سری مقرر در ماده (۳) این قانون یا سیستم های مربوط هستند و به آنها آموزش لازم داده شده است یا داده ها یا سیستم های مذکور در اختیار آنها قرار گرفته است بر اثر بی احتیاطی، بی مبالاتی یا عدم رعایت تدابیر امنیتی موجب دسترسی

اشخاص فاقد صلاحیت به داده ها، حامل های داده یا سیستم های مذکور شوند، به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات و انفصال از خدمت از شش ماه تا دو سال محکوم خواهند شد.

فصل دوم - جرائم علیه صحت و تمامیت داده ها و سیستم های رایانه ای و مخابراتی

مبحث یکم - جعل رایانه ای

ماده (۶) هر کس به طور غیرمجاز مرتکب اعمال زیر شود، جاعل محسوب و به حبس از یک تا پنج سال یا جزای نقدی از بیست تا یکصد میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد:

الف) تغییر داده ای قابل استناد یا ایجاد یا وارد کردن متقلبانه داده ها،

ب) تغییر داده ها یا علایم موجود در کارت های حافظه یا قابل پردازش در سیستم های رایانه ای یا مخابراتی یا تراشه ها یا ایجاد یا وارد کردن متقلبانه داده ها یا علایم به آنها.

ماده (۷) هر کس با علم به مجعول بودن داده ها یا کارت ها یا تراشه ها از آنها استفاده کند، به مجازات مندرج در ماده فوق محکوم خواهد شد.

مبحث دوم - تخریب و اخلال در داده ها یا سیستم های رایانه ای و مخابراتی

ماده (۸) هر کس به طور غیرمجاز داده دیگری را از سیستم های رایانه ای یا مخابراتی یا حامل های داده حذف یا تخریب یا مختل یا غیرقابل پردازش کند به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از ده تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده (۹) هر کس به طور غیرمجاز با انجام اعمالی از قبیل وارد کردن، انتقال دادن، پخش، حذف کردن، متوقف کردن، دستکاری یا تخریب داده ها یا امواج الکترومغناطیسی یا نوری، سیستم های رایانه ای یا مخابراتی دیگری را از کار بیندازد یا کارکرد آنها را مختل کند، به حبس از شش ماه تا دو سال یا جزای نقدی از ده تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده (۱۰) هر کس به طور غیرمجاز با انجام اعمالی از قبیل مخفی کردن داده ها، تغییر گذرواژه یا رمزنگاری داده ها مانع دسترسی اشخاص مجاز به داده ها یا سیستم های رایانه ای یا مخابراتی شود،

به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج تا بیست میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده (۱۱) هر کس به قصد به خطر انداختن امنیت یا آسایش عمومی اعمال مذکور در مواد (۸)، (۹) و (۱۰) این قانون را علیه سیستم های رایانه ای و مخابراتی که برای ارائه خدمات ضروری عمومی به کار می روند، از قبیل خدمات درمانی، آب، برق، گاز، مخابرات، حمل و نقل و بانکداری مرتکب شود، به حبس از سه تا ده سال محکوم خواهد شد.

فصل سوم - سرقت و کلاهبرداری مرتبط با رایانه

ماده (۱۲) هر کس به طور غیرمجاز داده ای متعلق به دیگری را بریابد، چنانچه عین داده ها در اختیار صاحب آن باشد، به جزای نقدی از یک تا بیست میلیون ریال و در غیر این صورت به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج تا بیست میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده (۱۳) هر کس به طور غیرمجاز از سیستم های رایانه ای یا مخابراتی با ارتکاب اعمالی از قبیل وارد کردن، تغییر، محو، ایجاد یا متوقف کردن داده ها یا مختل کردن سیستم وجه یا مال یا منفعت یا خدمات یا امتیازات مالی برای خود یا دیگری تحصیل کند علاوه بر رد مال به صاحب آن به حبس از یک تا پنج سال یا جزای نقدی از بیست تا یکصد میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

فصل چهارم - جرایم علیه عفت و اخلاق عمومی

ماده (۱۴) هر کس به وسیله سیستم های رایانه ای یا مخابراتی یا حامل های داده محتویات مستهجن را تولید، ارسال، منتشر، توزیع یا معامله کند یا به قصد ارسال یا انتشار یا تجارت تولید یا ذخیره یا نگهداری کند، به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

تبصره ۱ - ارتکاب اعمال فوق در خصوص محتویات مبتذل موجب محکومیت به حداقل یکی از مجازات های فوق می شود. محتویات و آثار مبتذل به آثاری اطلاق می گردد که دارای صحنه ها و صور قبیحه باشد.

تبصره ۲ - هرگاه محتویات مستهجن به کمتر از ده نفر ارسال شود، مرتکب به یک تا پنج میلیون ریال جزای نقدی محکوم خواهد شد.

تبصره ۳ - چنانچه مرتکب اعمال مذکور در این ماده را حرفه خود قرار داده باشد یا بطور سازمان یافته مرتکب شود چنانچه مفسد فی الارض شناخته نشود، به حداکثر هر دو مجازات مقرر در این ماده محکوم خواهد شد.

تبصره ۴ - محتویات مستهجن به تصویر، صوت یا متن واقعی یا غیرواقعی اطلاق می شود که بیانگر برهنگی کامل زن یا مرد یا اندام تناسلی یا آمیزش یا عمل جنسی انسان است.

ماده (۱۵) هر کس از طریق سیستم های رایانه ای یا مخابراتی یا حامل های داده مرتکب اعمال زیر شود، به ترتیب زیر مجازات خواهد شد:

الف) چنانچه به منظور دستیابی افراد به محتویات مستهجن، آنها را تحریک یا ترغیب یا تهدید یا تطمیع کند یا فریب دهد یا شیوه دستیابی به آنها را تسهیل کند یا آموزش دهد، به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج تا بیست میلیون ریال یا هر دو مجازات. ارتکاب این اعمال در خصوص محتویات مبتذل موجب جزای نقدی از دو تا پنج میلیون ریال است.

ب) چنانچه افراد را به ارتکاب جرائم منافی عفت یا استعمال مواد مخدر یا روان گردان یا خودکشی یا انحرافات جنسی یا اعمال خشونت آمیز تحریک یا ترغیب یا تهدید یا دعوت کند یا فریب دهد یا شیوه ارتکاب یا استعمال آنها را تسهیل کند یا آموزش دهد، به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج تا بیست میلیون ریال یا هر دو مجازات.

تبصره - مفاد این ماده و ماده (۱۴) شامل آن دسته از محتویاتی نخواهد شد که برای مقاصد علمی یا هر مصلحت عقلایی دیگر تهیه یا تولید یا نگهداری یا ارائه یا توزیع یا انتشار یا معامله می شود.

فصل پنجم - هتک حیثیت و نشر اکاذیب

ماده (۱۶) هر کس به وسیله سیستم های رایانه ای یا مخابراتی، فیلم یا صوت یا تصویر دیگری را تغییر دهد یا تحریف کند و آن را منتشر یا با علم به تغییر یا تحریف منتشر کند، به نحوی که عرفاً موجب هتک حیثیت او شود، به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

تبصره - چنانچه تغییر یا تحریف به صورت مستهجن باشد، مرتکب به حداکثر هر دو مجازات مقرر محکوم خواهد شد.

ماده (۱۷) هر کس به وسیله سیستم های رایانه ای یا مخابراتی صوت یا تصویر یا فیلم خصوصی یا خانوادگی یا اسرار دیگری را بدون رضایت او منتشر کند یا در دسترس دیگران قرار دهد، به نحوی که منجر به ضرر یا عرفاً موجب هتک حیثیت او شود، به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

ماده (۱۸) هر کس به قصد اضرار به غیر یا تشویش اذهان عمومی یا مقامات رسمی به وسیله سیستم رایانه یا مخابراتی اکاذیبی را منتشر نماید یا در دسترس دیگران قرار دهد یا با همان مقاصد اعمالی را برخلاف حقیقت، رأساً یا به عنوان نقل قول، به شخص حقیقی یا حقوقی یا مقام های رسمی به طور صریح یا تلویحی نسبت دهد، اعم از اینکه از طریق یاد شده به نحوی از انحاء ضرر مادی یا معنوی به دیگری وارد شود یا نشود، افزون بر اعاده حیثیت به حبس از نود و یک روز تا دو سال یا جزای نقدی از پنج تا چهل میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

فصل ششم - مسئولیت کیفری اشخاص

ماده (۱۹) در موارد زیر، چنانچه جرایم رایانه ای به نام شخص حقوقی و در راستای منافع آن ارتکاب یابد، شخص حقوقی دارای مسئولیت کیفری خواهد بود:

الف) هرگاه مدیر شخص حقوقی مرتکب جرم رایانه ای شود.

ب) هرگاه مدیر شخص حقوقی دستور ارتکاب جرم رایانه ای را صادر کند و جرم بوقوع پیوندد.

ج) هرگاه یکی از کارمندان شخص حقوقی با اطلاع مدیر یا در اثر عدم نظارت وی مرتکب جرم رایانه ای شود.

د) هرگاه تمام یا قسمتی از فعالیت شخص حقوقی به ارتکاب جرم رایانه ای اختصاص یافته باشد. تبصره ۱- منظور از مدیر کسی است که اختیار نمایندگی یا تصمیم گیری یا نظارت بر شخص حقوقی را دارد.

تبصره ۲- مسئولیت کیفری شخص حقوقی مانع مجازات مرتکب نخواهد بود.

ماده (۲۰) اشخاص حقوقی موضوع ماده فوق، با توجه به شرایط و اوضاع و احوال جرم ارتكابی، میزان درآمد و نتایج حاصله از ارتكاب جرم، علاوه بر سه تا شش برابر حداکثر جزای نقدی جرم ارتكابی، به ترتیب ذیل محکوم خواهند شد:

الف) چنانچه حداکثر مجازات حبس آن جرم تا پنج سال حبس باشد، تعطیلی موقت شخص حقوقی از یک تا نه ماه و در صورت تکرار جرم تعطیلی موقت شخص حقوقی از یک تا پنج سال.

ب) چنانچه حداکثر مجازات حبس آن جرم بیش از پنج سال حبس باشد، تعطیلی موقت شخص حقوقی از یک تا سه سال و در صورت تکرار جرم شخص حقوقی منحل خواهد شد.

تبصره ۱- مدیر شخص حقوقی که طبق بند «ب» این ماده منحل می شود، تا سه سال حق تأسیس یا نمایندگی یا تصمیم گیری یا نظارت بر شخص حقوقی دیگری را نخواهد داشت.

تبصره ۲- خسارات شاکی خصوصی از اموال شخص حقوقی جبران خواهد شد. در صورتی که اموال شخص حقوقی به تنهایی تکافو نکند، مابه التفاوت از اموال مرتکب جبران خواهد شد.

ماده (۲۱) ارائه دهندگان خدمات دسترسی موظفند طبق ضوابط فنی و فهرست مقرر از سوی کمیته تعیین مصادیق موضوع ماده ذیل محتوای مجرمانه اعم از محتوای ناشی از جرایم رایانه ای و محتوایی که برای ارتكاب جرایم رایانه ای بکار می رود را پالایش کنند. در صورتی که عمداً از پالایش محتوای مجرمانه خودداری کنند، منحل خواهند شد و چنانچه از روی بی احتیاطی و بی مبالاتی زمینه دسترسی به محتوای غیرقانونی را فراهم آورند، در مرتبه نخست به جزای نقدی از بیست تا یکصد میلیون ریال و در مرتبه دوم به جزای نقدی از یکصد میلیون تا یک میلیارد ریال و در مرتبه سوم به یک تا سه سال تعطیلی موقت محکوم خواهند شد.

تبصره «۱» چنانچه محتوای مجرمانه به وب سایت های مؤسسات عمومی شامل نهادهای زیر نظر ولی فقیه و قوای سه گانه مقننه، مجریه و قضائیه و مؤسسات عمومی غیردولتی موضوع قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی مصوب ۱۳۷۳/۴/۱۹ و الحاقات بعدی آن یا به احزاب، جمعیت‌ها، انجمن‌های سیاسی و صنفی و انجمن‌های اسلامی یا اقلیت‌های دینی شناخته شده یا به سایر اشخاص حقیقی یا حقوقی حاضر در ایران که امکان احراز هویت و ارتباط با آنها وجود دارد تعلق داشته باشد، با دستور مقام قضایی رسیدگی کننده به پرونده و رفع اثر فوری محتوای مجرمانه از سوی دارندگان، وب سایت مزبور تا صدور حکم نهایی پالایش نخواهد شد.

تبصره «۲» پالایش محتوای مجرمانه موضوع شکایت خصوصی با دستور مقام قضایی رسیدگی کننده به پرونده انجام خواهد شد.

ماده (۲۲) قوه قضائیه موظف است ظرف یک ماه از تاریخ تصویب این قانون کمیته تعیین مصادیق محتوای مجرمانه را در محل دادستانی کل کشور تشکیل دهد. وزیر یا نماینده وزارتخانه های آموزش و پرورش، ارتباطات و فناوری اطلاعات، اطلاعات، دادگستری، علوم، تحقیقات و فناوری، فرهنگ و ارشاد اسلامی، رئیس سازمان تبلیغات اسلامی، رئیس سازمان صدا و سیما و فرمانده نیروی انتظامی، یک نفر خبره در فناوری اطلاعات و ارتباطات به انتخاب کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی و یک نفر نماینده مجلس شورای اسلامی به انتخاب کمیسیون حقوقی و قضایی و تأیید مجلس شورای اسلامی اعضای کمیته را تشکیل خواهند داد. ریاست کمیته به عهده دادستان کل کشور خواهد بود.

تبصره ۱- جلسات کمیته حداقل هر پانزده روز یک بار و با حضور هفت نفر عضو دارای حق رأی رسمیت می‌یابد و تصمیمات کمیته با اکثریت نسبی حاضران معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- کمیته موظف است به شکایات راجع به مصادیق پالایش شده رسیدگی و نسبت به آنها تصمیم‌گیری کند. رأی کمیته قطعی است.

تبصره ۳- کمیته موظف است هر شش ماه گزارشی در خصوص روند پالایش محتوای مجرمانه را به رؤسای قوای سه گانه و شورای عالی امنیت ملی تقدیم کند.

ماده (۲۳) ارائه‌دهندگان خدمات میزبانی موظفند به محض دریافت دستور کمیته تعیین مصادیق مذکور در ماده فوق یا مقام قضایی رسیدگی کننده به پرونده مبنی بر وجود محتوای مجرمانه در سیستم های رایانه ای خود از ادامه دسترسی به آن ممانعت به عمل آورند. چنانچه عمداً از اجرای دستور کمیته یا مقام قضایی خودداری کنند، منحل خواهند شد. در غیر این صورت، چنانچه در اثر بی احتیاطی و بی مبالاتی زمینه دسترسی به محتوای مجرمانه مزبور را فراهم کنند، در مرتبه نخست به جزای نقدی از بیست تا یکصد میلیون ریال و در مرتبه دوم به یکصد میلیون تا یک میلیارد ریال و در مرتبه سوم به یک تا سه سال تعطیلی موقت محکوم خواهند شد.

تبصره - ارائه‌دهندگان خدمات میزبانی موظفند به محض آگاهی از وجود محتوای مجرمانه مراتب را به کمیته تعیین مصادیق اطلاع دهند.

ماده (۲۴) هر کس بدون مجوز قانونی از پهنای باند بین المللی برای برقراری ارتباطات مخابراتی مبتنی بر پروتکل اینترنتی از خارج ایران به داخل یا برعکس استفاده کند، به حبس از یک تا سه سال یا جزای نقدی از یکصد میلیون تا یک میلیارد ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد.

فصل هفتم - سایر جرائم

ماده (۲۵) هر کس مرتکب اعمال زیر شود، به حبس از نود و یک روز تا یک سال یا جزای نقدی از پنج تا بیست میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهد شد:

الف) تولید یا انتشار یا توزیع یا معامله داده ها یا نرم افزارها یا هر نوع ابزار الکترونیکی که صرفاً به منظور ارتکاب جرائم رایانه ای به کار می روند.

ب) فروش یا انتشار یا در دسترس قرار دادن گذرواژه یا هر داده ای که امکان دسترسی غیرمجاز به داده ها یا سیستم های رایانه ای یا مخابراتی متعلق به دیگری را فراهم می کند.

ج) آموزش نحوه ارتکاب جرائم دسترسی غیرمجاز، شنود غیرمجاز، جاسوسی رایانه ای و تخریب و اخلال در داده ها یا سیستم های رایانه ای و مخابراتی.

تبصره - چنانچه مرتکب اعمال یاد شده را حرفه خود قرار داده باشد، به حداکثر هر دو مجازات مقرر در این ماده محکوم خواهد شد.

فصل هشتم - تشدید مجازات‌ها

ماده (۲۶) در موارد زیر، حسب مورد مرتکب به بیش از دو سوم حداکثر یک یا دو مجازات مقرر محکوم خواهد شد:

الف) هر یک از کارمندان و کارکنان اداره‌ها و سازمان‌ها یا شوراها و یا شهرداری‌ها و موسسه‌ها و شرکت‌های دولتی و یا وابسته به دولت یا نهادهای انقلابی و بنیادها و مؤسسه‌هایی که زیر نظر ولی فقیه اداره می‌شوند و دیوان محاسبات و مؤسسه‌هایی که با کمک مستمر دولت اداره می‌شوند و یا دارندگان پایه قضایی و به طور کلی اعضا و کارکنان قوای سه‌گانه و همچنین نیروهای مسلح و مأموران به خدمت عمومی اعم از رسمی و غیررسمی به مناسبت انجام وظیفه مرتکب جرم رایانه‌ای شده باشند.

ب) متصدی یا متصرف قانونی شبکه‌های رایانه‌ای یا مخابراتی که به مناسبت شغل خود مرتکب جرم رایانه‌ای شده باشد.

ج) داده‌ها یا سیستم‌های رایانه‌ای یا مخابراتی، متعلق به دولت یا نهادها و مراکز ارایه‌دهنده خدمات عمومی باشد.

د) جرم به صورت سازمان یافته ارتکاب یافته باشد.

ه) جرم در سطح گسترده‌ای ارتکاب یافته باشد.

ماده (۲۷) در صورت تکرار جرم برای بیش از دو بار دادگاه می‌تواند مرتکب را از خدمات الکترونیکی عمومی از قبیل اشتراک اینترنت، تلفن همراه، اخذ نام دامنه مرتبه بالای کشوری و بانکداری الکترونیکی محروم کند:

الف) چنانچه مجازات حبس آن جرم نود و یک روز تا دو سال حبس باشد، محرومیت از یک ماه تا یک سال.

ب) چنانچه مجازات حبس آن جرم دو تا پنج سال حبس باشد، محرومیت از یک تا سه سال.

ج) چنانچه مجازات حبس آن جرم بیش از پنج سال حبس باشد، محرومیت از سه تا پنج سال.

• بخش دوم - آیین دادرسی

فصل یکم - صلاحیت

ماده (۲۸) علاوه بر موارد پیش‌بینی شده در دیگر قوانین، دادگاه‌های ایران در موارد زیر نیز صالح به رسیدگی خواهند بود:

الف) داده‌های مجرمانه یا داده‌هایی که برای ارتکاب جرم به کار رفته‌اند به هر نحو در سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی یا حامل‌های داده موجود در قلمرو حاکمیت زمینی، دریایی و هوایی جمهوری اسلامی ایران ذخیره شده باشد.

ب) جرم از طریق وب سایت‌های دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران ارتکاب یافته باشد.

ج) جرم توسط هر ایرانی یا غیرایرانی در خارج از ایران علیه سیستم‌های رایانه‌ای و مخابراتی و وب سایت‌های مورد استفاده یا تحت کنترل قوای سه‌گانه یا نهاد رهبری یا نمایندگی‌های رسمی دولت یا هر نهاد یا موسسه‌ای که خدمات عمومی ارائه می‌دهد یا علیه وب سایت‌های دارای دامنه مرتبه بالای کد کشوری ایران در سطح گسترده ارتکاب یافته باشد.

د) جرایم رایانه‌ای متضمن سوءاستفاده از اشخاص کمتر از ۱۸ سال، اعم از آنکه مرتکب یا بزه دیده ایرانی یا غیرایرانی باشد.

ماده (۲۹) چنانچه جرم رایانه‌ای در محلی کشف یا گزارش شود، ولی محل وقوع آن معلوم نباشد، دادسرای محل کشف مکلف است تحقیقات مقدماتی را انجام دهد. چنانچه محل وقوع جرم مشخص نشود، دادسرا پس از اتمام تحقیقات مبادرت به صدور قرار می‌کند و دادگاه مربوط نیز رأی مقتضی را صادر خواهد کرد.

ماده (۳۰) قوه قضاییه موظف است به تناسب ضرورت شعبه یا شعبی از دادسراها، دادگاه‌های عمومی و انقلاب، نظامی و تجدیدنظر را برای رسیدگی به جرائم رایانه‌ای اختصاص دهد.

تبصره - قضات دادسراها و دادگاه‌های مذکور از میان قضاتی که آشنایی لازم به امور رایانه دارند انتخاب خواهند شد.

ماده (۳۱) در صورت بروز اختلاف در صلاحیت، حل اختلاف مطابق مقررات قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی خواهد بود.

فصل دوم - جمع آوری ادله الکترونیکی

مبحث اول - نگهداری داده ها

ماده (۳۲) ارائه دهندگان خدمات دسترسی موظفند داده ای ترافیک را حداقل تا شش ماه پس از ایجاد و اطلاعات کاربران را حداقل تا شش ماه پس از خاتمه اشتراک نگهداری کنند.

تبصره ۱- داده ترافیک هرگونه داده ای است که سیستم های رایانه ای در زنجیره ارتباطات رایانه ای و مخابراتی تولید می کنند تا امکان ردیابی آنها از مبداء تا مقصد وجود داشته باشد. این داده ها شامل اطلاعاتی از قبیل مبداء، مسیر، تاریخ، زمان، مدت و حجم ارتباط و نوع خدمات مربوطه می شود.

تبصره ۲- اطلاعات کاربر هرگونه اطلاعات راجع به کاربر خدمات دسترسی از قبیل نوع خدمات، امکانات فنی مورد استفاده و مدت زمان آن، هویت، آدرس جغرافیایی یا پستی یا IP، شماره تلفن و سایر مشخصات فردی اوست.

ماده (۳۳) ارائه دهندگان خدمات میزبانی داخلی موظفند اطلاعات کاربران خود را حداقل تا شش ماه پس از خاتمه اشتراک و محتوای ذخیره شده و داده ترافیک حاصل از تغییرات ایجاد شده را حداقل تا پانزده روز نگهداری کنند.

مبحث دوم - حفظ فوری داده های رایانه ای ذخیره شده

ماده (۳۴) هرگاه حفظ داده ای رایانه ای ذخیره شده برای تحقیق یا دادرسی لازم باشد، مقام قضایی می تواند دستور حفاظت از آنها را برای اشخاصی که به نحوی تحت تصرف یا کنترل دارند صادر کند. در شرایط فوری، نظیر خطر آسیب دیدن یا تغییر یا از بین رفتن داده ها، ضابطان قضایی می توانند رأساً دستور حفاظت را صادر کنند و مراتب را حداکثر تا ۲۴ ساعت به اطلاع مقام قضایی برسانند. چنانچه هر یک از کارکنان دولت یا ضابطان قضایی یا سایر اشخاص از اجرای این دستور خودداری یا داده ای حفاظت شده را افشا کنند یا اشخاصی که داده ای مزبور به آنها مربوط می

شود را از مفاد دستور صادره آگاه کنند، ضابطان قضایی و کارکنان دولت به مجازات امتناع از دستور مقام قضایی و سایر اشخاص به حبس از نود و یک روز تا شش ماه یا جزای نقدی از پنج تا ده میلیون ریال یا هر دو مجازات محکوم خواهند شد.

تبصره ۱- حفظ داده ها به منزله ارائه یا افشای آنها نبوده و مستلزم رعایت مقررات مربوط است.

تبصره ۲- مدت زمان حفاظت از داده ها حداکثر سه ماه است و در صورت لزوم با دستور مقام قضایی قابل تمدید است.

مبحث سوم - ارائه داده ها

ماده (۳۵) مقام قضایی می تواند دستور ارائه داده ای حفاظت شده مذکور در مواد (۳۲)، (۳۳) و (۳۴) فوق را به اشخاص یاد شده بدهد تا در اختیار ضابطان قرار گیرد. مستنکف از اجرای این دستور به مجازات مقرر در ماده (۳۴) محکوم خواهد شد.

مبحث چهارم - تفتیش و توقیف داده ها و سیستم های رایانه ای و مخابراتی

ماده (۳۶) تفتیش و توقیف داده ها یا سیستم های رایانه ای و مخابراتی به موجب دستور قضایی و در مواردی به عمل می آید که ظن قوی به کشف جرم یا شناسایی متهم یا ادله جرم وجود داشته باشد.

ماده (۳۷) تفتیش و توقیف داده ها یا سیستم های رایانه ای و مخابراتی در حضور متصرفان قانونی یا اشخاصی که به نحوی آنها را تحت کنترل قانونی دارند، نظیر متصدیان سیستم ها انجام خواهد شد. در غیر این صورت، قاضی با ذکر دلایل دستور تفتیش و توقیف بدون حضور اشخاص مذکور را صادر خواهد کرد.

ماده (۳۸) دستور تفتیش و توقیف باید شامل اطلاعاتی باشد که به اجرای صحیح آن کمک می کند، از جمله اجرای دستور در محل یا خارج از آن، مشخصات مکان و محدوده تفتیش و توقیف، نوع و میزان داده ای مورد نظر، نوع و تعداد سخت افزارها و نرم افزارها، نحوه دستیابی به داده ای رمزنگاری یا حذف شده و زمان تقریبی انجام تفتیش و توقیف.

ماده (۳۹) تفتیش داده ها یا سیستم های رایانه ای و مخابراتی شامل اقدامات ذیل می شود:

الف) دسترسی به تمام یا بخشی از سیستم های رایانه ای یا مخابراتی.

ب) دسترسی به حامل های داده از قبیل دیسکت ها یا لوح های فشرده یا کارت های حافظه.

ج) دستیابی به داده ای حذف یا رمزنگاری شده.

ماده (۴۰) در توقیف داده ها، با رعایت تناسب، نوع، اهمیت و نقش آنها در ارتکاب جرم، به روش هایی از قبیل چاپ داده ها، کپی برداری یا تصویربرداری از تمام یا بخشی از داده ها، غیرقابل دسترس کردن داده ها با روش هایی از قبیل تغییر گذرواژه یا رمزنگاری و ضبط حامل های داده عمل می شود.

ماده (۴۱) در شرایط زیر سیستم های رایانه ای یا مخابراتی توقیف خواهند شد:

الف) داده ای ذخیره شده به سهولت در دسترسی نبوده یا حجم زیادی داشته باشد،

ب) تفتیش و تجزیه و تحلیل داده ها بدون سیستم سخت افزاری امکان پذیر نباشد،

ج) متصرف قانونی سیستم رضایت داده باشد،

د) کپی برداری از داده ها به لحاظ فنی امکان پذیر نباشد،

ه) تفتیش در محل باعث آسیب داده ها شود،

و) سایر شرایطی که قاضی تشخیص دهد.

ماده (۴۲) توقیف سیستم های رایانه ای یا مخابراتی متناسب با نوع و اهمیت و نقش آنها در ارتکاب جرم با روش هایی از قبیل تغییر گذرواژه به منظور عدم دسترسی به سیستم، پلمپ سیستم در محل استقرار و ضبط سیستم صورت می گیرد.

ماده (۴۳) چنانچه در حین اجرای دستور تفتیش و توقیف، تفتیش داده های مرتبط با جرم ارتكابی در سایر سیستم های رایانه ای یا مخابراتی که تحت کنترل یا تصرف متهم قرار دارند ضروری باشد، ضابطان با دستور مقام قضایی دامنه تفتیش و توقیف را به سیستم های دیگر گسترش خواهند داد و داده های مورد نظر را تفتیش یا توقیف خواهند کرد.

ماده (۴۴) توقیف داده ها یا سیستم های رایانه ای یا مخابراتی که موجب ایراد لطمه جانی یا خسارات مالی شدید به اشخاص یا اخلاص در ارائه خدمات عمومی می شود ممنوع است.

ماده (۴۵) در جایی که اصل داده ها توقیف می شود، ذی نفع حق دارد پس از پرداخت هزینه از آنها کپی دریافت کند، مشروط به اینکه ارائه داده ای توقیف شده منافی با محرمانه بودن تحقیقات نباشد و به روند تحقیقات لطمه ای وارد نسازد و داده ها محرمانه نباشند.

ماده (۴۶) در مواردی که اصل داده ها یا سیستم های رایانه ای یا مخابراتی توقیف می شود، قاضی موظف است با لحاظ نوع و میزان داده ها و نوع و تعداد سخت افزارها و نرم افزارهای مورد نظر و نقش آنها در جرم ارتكابی، در مهلت متناسب و متعارف نسبت به آنها تعیین تکلیف کند.

ماده (۴۷) متضرر می تواند در مورد عملیات و اقدام های مأموران در توقیف داده ها و سیستم های رایانه ای و مخابراتی، اعتراض کتبی خود را همراه با دلایل ظرف ده روز به مرجع قضایی دستور دهنده تسلیم نماید. به درخواست یاد شده خارج از نوبت رسیدگی گردیده و تصمیم اتخاذ شده قابل اعتراض است.

مبحث پنجم - شنود محتوای ارتباطات رایانه ای

ماده (۴۸) شنود محتوای در حال انتقال ارتباطات غیر عمومی در سیستم های رایانه ای یا مخابراتی مطابق مقررات راجع به شنود مکالمات تلفنی خواهد بود.

تبصره - دسترسی به محتوای ارتباطات غیر عمومی ذخیره شده، نظیر پست الکترونیکی یا پیامک در حکم شنود و مستلزم رعایت مقررات مربوط است.

فصل سوم - استنادپذیری ادله الکترونیکی

ماده (۴۹) به منظور حفظ صحت و تمامیت، اعتبار و انکارناپذیری ادله الکترونیکی جمع آوری شده، لازم است مطابق آیین نامه مربوط از آنها نگهداری و مراقبت به عمل آید.

ماده (۵۰) چنانچه داده ای رایانه ای توسط طرف دعوا یا شخص ثالثی که از دعوا آگاهی نداشته، ایجاد یا پردازش یا ذخیره یا منتقل شده باشد و سیستم رایانه ای یا مخابراتی مربوط به نحوی درست

عمل کند که به صحت و تمامیت، اعتبار و انکارناپذیری داده ها خدشه وارد نشده باشد، قابل استناد خواهند بود.

ماده (۵۱) کلیه مقررات مندرج در فصل های دوم و سوم این بخش، علاوه بر جرایم رایانه ای شامل سایر جرایمی که ادله الکترونیکی در آنها مورد استناد قرار می گیرند نیز می شود.

• بخش سوم - سایر مقررات

ماده (۵۲) به منظور ارتقای همکاری های بین المللی در زمینه جرائم رایانه ای، وزارت دادگستری موظف است با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات اقدامات لازم را در زمینه تدوین لوایح و پیگیری امور مربوط جهت پیوستن ایران به اسناد بین المللی و منطقه ای و معاهدات راجع به همکاری و معاضدت دوجانبه یا چندجانبه قضایی انجام دهد.

ماده (۵۳) در مواردی که سیستم رایانه ای یا مخابراتی به عنوان وسیله ارتکاب جرم بکار رفته و در این قانون برای عمل مزبور مجازاتی پیش بینی نشده است، مطابق قوانین جزایی مربوط عمل خواهد شد.

تبصره - در مواردی که در بخش دوم این قانون برای رسیدگی به جرایم رایانه ای مقررات خاصی از جهت آیین دادرسی پیش بینی نشده است طبق مقررات قانون آیین دادرسی کیفری اقدام خواهد شد.

ماده (۵۴) میزان جزای نقدی این قانون بر اساس نرخ رسمی تورم حسب اعلام بانک مرکزی هر سه سال یک بار با پیشنهاد رئیس قوه قضاییه و تصویب هیأت وزیران قابل تغییر است.

ماده (۵۵) وزارت دادگستری موظف است ظرف شش ماه از تاریخ تصویب این قانون با همکاری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات آئین نامه های مربوط به جمع آوری و استنادپذیری ادله الکترونیکی را تهیه کند و به تصویب رئیس قوه قضاییه خواهد رسید.

ماده (۵۶) قوانین و مقررات مغایر با این قانون ملغی است.

متن کامل قانون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

بند اول - تعاریف:

ماده ۱- در این قانون اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می‌رود:

الف- اطلاعات: هر نوع داده که در اسناد مندرج باشد یا به صورت نرم‌افزاری ذخیره گردیده و یا با هر وسیله دیگری ضبط شده باشد.

ب- اطلاعات شخصی: اطلاعات فردی نظیر نام و نام خانوادگی: نشانی‌های محل سکونت و محل کار، وضعیت زندگی خانوادگی عادت‌های فردی، ناراحتی‌های جمعی، شماره حساب بانکی و رمز عبور است.

ج- اطلاعات عمومی: اطلاعات غیرشخصی نظیر ضوابط و آیین‌نامه‌ها، آمار و ارقام ملی و رسمی، اسناد و مکاتبات اداری که از مصادیق مستثنیات فصل چهارم این قانون نباشد.

د- موسسات عمومی، سازمان‌ها و نهادهای وابسته به حکومت به معنای عام کلمه شامل تمام ارکان و اجزای آن که در مجموعه قوانین جمهوری اسلامی ایران آمده است:

ه- موسسات خصوصی: از نظر این قانون، موسسه خصوصی شامل هر موسسه انتفاعی و غیرانتفاعی به استثناء موسسات عمومی است.

بند دوم - آزادی اطلاعات:

ماده ۲- هر شخص ایرانی حق دسترسی به اطلاعات عمومی را دارد، مگر آنکه قانون منع کرده باشد. استفاده از اطلاعات عمومی یا انتشار آنها تابع قوانین و مقررات مربوط خواهد بود.

ماده ۳- هر شخصی حق دارد از انتشار یا پخش اطلاعاتی که به وسیله او تهیه شده ولی در جریان آماده‌سازی آن برای انتشار تغییر یافته است، جلوگیری کند، مشروط به آنکه اطلاعات مزبور به سفارش دیگری تهیه نشده باشد که در این صورت تابع قرارداد بین آنها خواهد بود.

ماده ۴- اجبار تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان به افشاء منابع اطلاعات خود ممنوع است مگر به حکم مقام صالح قضایی و البته این امر نافی مسوولیت تهیه‌کنندگان و اشاعه‌دهندگان اطلاعات نمی‌باشد.

بند سوم - حق دسترسی به اطلاعات:

ماده ۵- موسسات عمومی مکلفند اطلاعات موضوع این قانون را در حداقل زمان ممکن و بدون تبعیض در دسترس مردم قرار دهند.

تبصره- اطلاعاتی که متضمن حق و تکلیف برای مردم است باید علاوه بر موارد قانونی موجود از طریق انتشار و اعلان عمومی و رسانه‌های همگانی به آگاهی مردم برسد.

فصل دوم - آیین دسترسی به اطلاعات

بند اول - درخواست دسترسی به اطلاعات و مهلت پاسخگویی به آن

ماده ۶- درخواست دسترسی به اطلاعات شخصی تنها از اشخاص حقیقی که اطلاعات به آنها مربوط می‌گردد یا نماینده قانونی آنان پذیرفته می‌شود.

ماده ۷- موسسه عمومی نمی‌تواند از متقاضی دسترسی به اطلاعات هیچ‌گونه دلیل یا توجیهی جهت تقاضایش مطالبه کند.

ماده ۸- موسسه عمومی یا خصوصی باید به درخواست دسترسی به اطلاعات در سریع‌ترین زمان ممکن پاسخ دهد و در هر صورت زمان پاسخ نمی‌تواند حداکثر بیش از ۱۰ روز از زمان دریافت درخواست باشد. آیین‌نامه اجرایی این ماده ظرف مدت شش ماه از تاریخ تصویب این قانون بنا به پیشنهاد کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات، به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

بند دوم - نحوه پاسخ به درخواست‌ها:

ماده ۹- پاسخی که توسط موسسات خصوصی به درخواست‌های دسترسی به اطلاعات داده می‌شود باید به صورت کتبی یا الکترونیکی باشد.

فصل سوم - ترویج شفافیت

بند اول - تکلیف به انتشار

ماده ۱۰- هر یک از موسسات عمومی باید جز در مواردی که اطلاعات دارای طبقه‌بندی می‌باشد، در راستای نفع عمومی و حقوق شهروندی دست کم به‌طور سالانه اطلاعات عمومی شامل عملکرد و ترازنامه (بیلان) خود را با استفاده از امکانات رایانه‌ای و حتی الامکان در یک کتاب راهنما که از جمله می‌تواند شامل موارد زیر باشد منتشر سازد و در صورت درخواست شهروند با اخذ هزینه تحویل دهد:

الف- اهداف، وظایف، سیاست‌ها و خط مشی‌ها و ساختار.

ب- روش‌ها و مراحل اتمام خدماتی که مستقیماً به اعضای جامعه ارائه می‌دهد.

ج- سازوکارهای شکایت شهروندان از تصمیمات یا اقدامات آن موسسه.

د- انواع و اشکال اطلاعاتی که در آن موسسه نگهداری می‌شود و آیین دسترسی به آنها

ه- اختیارات و وظایف ماموران ارشد خود.

و- تمام سازوکارها یا آیین‌هایی که به وسیله آنها اشخاص حقیقی و حقوقی و سازمان‌های غیردولتی می‌توانند در اجرای اختیارات آن واحد مشارکت داشته یا به نحو دیگری موثر واقع شوند.

تبصره- حکم این ماده در مورد دستگاه‌هایی که زیر نظر مستقیم مقام معظم رهبری است، منوط به عدم مخالفت معظم‌له می‌باشد.

ماده ۱۱- مصوبه و تصمیمی که موجد حق یا تکلیف عمومی است قابل طبقه‌بندی به عنوان اسرار دولتی نمی‌باشد و انتشار آنها الزامی خواهد بود.

بند دوم - گزارش واحد اطلاع‌رسانی به کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

ماده ۱۲- موسسات عمومی موظفند از طریق واحد اطلاع‌رسانی سالانه گزارشی درباره فعالیت‌های آن موسسه در اجرای این قانون به کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات ارائه دهند.

فصل چهارم - استثنائات دسترسی به اطلاعات

بند اول - اسرار دولتی

ماده ۱۳- در صورتی که درخواست متقاضی به اسناد و اطلاعات طبقه‌بندی شده (اسرار دولتی) مربوط باشد، موسسات عمومی باید از در اختیار قرار دادن آنها امتناع کنند. دسترسی به اطلاعات طبقه‌بندی شده تابع قوانین و مقررات خاص خود خواهد بود.

بند دوم - حمایت از حریم خصوصی:

ماده ۱۴- چنانچه اطلاعات درخواست شده مربوط به حریم خصوصی اشخاص باشد و یا در زمره اطلاعاتی باشد که با نقض احکام مربوط به حریم خصوصی تحصیل شده است، درخواست دسترسی باید رد شود.

ماده ۱۵- موسسات مشمول این قانون در صورتی که پذیرش درخواست متقاضی متضمن افشای غیرقانونی اطلاعات شخصی درباره یک شخص حقیقی ثابت باشد باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده خودداری کنند، مگر آنکه:

الف- شخص ثالث به نحو صریح و مکتوب به افشای اطلاعات راجع به خود رضایت داده باشد.

ب- شخص متقاضی، ولی یا قیم یا وکیل شخص ثالث، در حدود اختیارات خود باشد.

ج- متقاضی یکی از موسسات عمومی باشد و اطلاعات درخواست شده در چارچوب قانون مستقیماً به وظایف آن به عنوان یک موسسه عمومی مرتبط باشد.

بند سوم - حمایت از سلامتی و اطلاعات تجاری:

ماده ۱۶- در صورتی که برای موسسات مشمول این قانون با مستندات قانونی محرز باشد که در اختیار قرار دادن اطلاعات درخواست شده، جان یا سلامت افراد را به مخاطره می‌اندازد یا متضمن ورود خسارت مالی یا تجاری برای آنها باشد، باید از در اختیار قرار دادن اطلاعات امتناع کنند.

بند چهارم - سایر موارد:

ماده ۱۷- موسسات مشمول این قانون مکلفند در مواردی که ارائه اطلاعات درخواست شده به امور زیر لطمه وارد می‌نماید از دادن آنها خودداری کنند.

الف- امنیت و آسایش عمومی.

ب- پیشگیری از جرائم یا کشف آنها بازداشت یا تعقیب مجرمان.

ج- ممیزی مالیات یا عوارض قانونی یا وصول آنها.

د- اعمال نظارت بر مهارجت به کشور.

تبصره ۱- موضوع مواد (۱۳) الی (۱۷) شامل اطلاعات راجع به وجود یا بروز خطرات زیست محیطی و تهدید سلامت عمومی نمی‌گردد.

تبصره ۲- موضوع مواد (۱۵) و (۱۶) شامل اطلاعاتی که موجب هتک عرض و حیثیت افراد یا مغایر عفت عمومی و یا اشاعه فحشاء می‌شود، نمی‌گردد.

فصل پنجم - کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات

بند اول - تشکیل کمیسیون:

ماده ۱۸- به منظور حمایت از آزادی اطلاعات و دسترسی همگانی به اطلاعات موجود در موسسات عمومی و موسسات خصوصی که خدمات عمومی ارائه می‌دهند، تدوین برنامه‌های اجرایی لازم در عرصه اطلاع‌رسانی، نظارت کلی بر حسن اجرا، رفع اختلاف در چگونگی ارائه اطلاعات موضوع این قانون از طریق ایجاد وحدت رویه، فرهنگسازی، ارشاد و ارائه نظرات مشورتی، کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات به دستور رییس جمهور با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:

الف- وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی (رییس کمیسیون).

ب- وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات یا معاون ذی‌ربط.

ج- وزیر اطلاعات یا معاون ذی‌ربط.

د- وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح یا معاون ذی ربط.

ه- رییس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور یا معاون ذی ربط.

و- رییس دیوان عدالت اداری.

ز- رییس کمیسیون فرهنگی مجلس شورای اسلامی.

ح- دبیر شورای عالی فناوری اطلاعات کشور.

تبصره ۱- دبیرخانه کمیسیون یاد شده در وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی تشکیل می گردد. نحوه تشکیل جلسات و اداره آن و وظایف دبیرخانه به پیشنهاد کمیسیون مذکور به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۲- مصوبات کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات پس از تایید رییس جمهور لازم الاجرا خواهد بود.

ماده ۱۹- موسسات ذی ربط ملزم به همکاری با کمیسیون می باشند.

بند دوم - گزارش کمیسیون:

ماده ۲۰- کمیسیون باید هر ساله گزارشی درباره رعایت این قانون در موسسات مشمول این قانون و فعالیت های خود را به مجلس شورای اسلامی و رییس جمهور تقدیم کند.

فصل ششم - مسوولیت های مدنی و کیفری

ماده ۲۱- هر شخصی اعم از حقیقی یا حقوقی که در نتیجه انتشار اطلاعات غیرواقعی درباره او به منافع مادی و معنوی وی صدمه وارد شده است حق دارد تا اطلاعات مذکور را تکذیب کند یا توضیحاتی درباره آنها ارائه دهد و مطابق با قواعد عمومی مسوولیت مدنی جبران خسارت های وارد شده را مطالبه نماید.

تبصره- در صورت انتشار اطلاعات واقعی برخلاف مفاد این قانون، اشخاص حقیقی و حقوقی حق دارند که مطابق قواعد عمومی مسوولیت های مدنی، جبران خسارت های وارد شده را مطالبه نمایند.

ماده ۲۲- ارتکاب عمدی اعمال زیر جرم می‌باشد و مرتکب به پرداخت جزای نقدی از ۳۰۰ هزار (۳۰۰,۰۰۰) ریال تا یکصد میلیون (۱۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال با توجه به میزان تاثیر، دفعات ارتکاب جرم و وضعیت وی محکوم خواهد شد:

الف- ممانعت از دسترسی به اطلاعات برخلاف مقررات این قانون.

ب- هر فعل یا ترک فعلی که مانع انجام وظیفه کمیسیون انتشار و دسترسی آزاد به اطلاعات یا وظیفه اطلاع‌رسانی موسسات عمومی برخلاف مقررات این قانون شود.

ج- امحاء جزئی یا کلی اطلاعات بدون داشتن اختیار قانونی.

د- عدم رعایت مقررات این قانون در خصوص مهلت‌های مقرر.

چنانچه هریک از جرایم یاد شده در قوانین دیگر مستلزم مجازات بیشتری باشد، همان مجازات اعمال می‌شود.

ماده ۲۳- آیین‌نامه اجرایی این قانون حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ تصویب، توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و با همکاری دستگاه‌های ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

قانون فوق مشتمل بر ۲۳ ماده و هفت تبصره، در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ ششم بهمن‌ماه ۱۳۸۷ مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۸۸/۵/۳۱ از سوی مجمع تشخیص مصلحت نظام با الحاق یک تبصره ذیل ماده (۱۰) موافق با مصلحت نظام تشخیص داده شد.

مصادیق محتوای مجرمانه رایانه ای

الف) محتوای علیه عفت و اخلاق عمومی

۱- اشاعه فحشاء و منکرات (بند ۲ ماده ۶ قانون مطبوعات)

۲- تحریک، تشویق، ترغیب، تهدید یا دعوت به فساد و فحشاء و ارتکاب جرایم منافی عفت یا انحرافات جنسی (بند ب ماده ۱۵ قانون جرایم رایانه ای و ماده ۶۴۹ قانون مجازات اسلامی)

۳- انتشار، توزیع و معامله محتوای خلاف عفت عمومی (مبتذل و مستهجن) بند ۲ ماده ۶ قانون مطبوعات و ماده ۱۴ قانون جرایم رایانه ای)

۴- تحریک، تشویق، ترغیب، تهدید یا تطمیع افراد به دستیابی به محتویات مستهجن و مبتذل (ماده ۱۵ قانون جرایم رایانه ای)

۵- استفاده ابزاری از افراد (اعم از زن و مرد) در تصاویر و محتوی، تحقیر و توهین به جنس زن، تبلیغ تشریفات و تجملات نامشروع و غیر قانونی (بند ۱۰ ماده ۶ قانون مطبوعات)

ب) محتوای علیه مقدسات اسلامی

۱- محتوای الحادی و مخالف موازین اسلامی (بند ۱ ماده ۶ قانون مجازات اسلامی)

۲- اهانت به دین مبین اسلام و مقدسات آن (بند ۷ ماده ۶ قانون مجازات اسلامی و ماده ۵۱۳ قانون مجازات اسلامی)

۳- اهانت به هر یک از انبیاء عظام یا ائمه طاهرین (ع) یا حضرت صدیقه طاهره (س) (ماده ۵۱۳ قانون مجازات اسلامی)

۴- تبلیغ به نفع حزب، گروه یا فرقه منحرف و مخالف اسلام (بند ۹ ماده ۶ قانون مطبوعات)

۵- تبلیغ مطالب از نشریات و رسانه ها و احزاب و گروههای داخلی و خارجی منحرف و مخالف اسلام به نحوی که تبلیغ از آنها باشد (بند ۹ ماده ۶ قانون مطبوعات)

۶- اهانت به امام خمینی (ره) و تحریف آثار ایشان (ماده ۵۱۴ قانون مجازات اسلامی)

۷- اهانت به مقام معظم رهبری (امام خامنه ای) و سایر مراجع مسلم تقلید (بند ۷ ماده ۶ قانون مطبوعات)

ج) محتوای علیه امنیت و آسایش عمومی

۱- تشکیل جمعیت، دسته، گروه در فضای مجازی (سایبر) با هدف برهم زدن امنیت کشور (ماده ۴۹۸ قانون مجازات اسلامی)

۲- هر گونه تهدید به بمب گذاری (ماده ۵۱۱ قانون مجازات اسلامی)

- ۳- محتوایی که به اساس جمهوری اسلامی ایران لطمه وارد کند (بند ۱ ماده ۶ قانون مطبوعات)
- ۴- انتشار محتوی علیه اصول قانون اساسی (بند ۱۲ ماده ۶ قانون مطبوعات)
- ۵- تبلیغ علیه نظام جمهوری اسلامی ایران (ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی)
- ۶- اخلال در وحدت ملی و ایجاد اختلاف ما بین اقشار جامعه به ویژه از طریق طرح مسائل نژادی و قومی (بند ۴ ماده ۶ قانون مطبوعات)
- ۷- تحریک نیروهای رزمنده یا اشخاصی که به نحوی از انحاء در خدمت نیروهای مسلح هستند به عصیان، فرار، تسلیم یا عدم اجرای وظایف نظامی (ماده ۵۰۴ قانون مجازات اسلامی)
- ۸- تحریص و تشویق افراد و گروهها به ارتکاب اعمالی علیه امنیت، حیثیت و منافع جمهوری اسلامی ایران در داخل یا خارج از کشور (بند ۵ ماده ۶ قانون مطبوعات)
- ۹- تبلیغ به نفع گروهها و سازمانهای مخالف نظام جمهوری اسلامی ایران (ماده ۵۰۰ قانون مجازات اسلامی)
- ۱۰- فاش نمودن و انتشار غیر مجاز اسناد و دستورها و مسایل محرمانه و سری دولتی و عمومی (بند ۶ ماده قانون مطبوعات و مواد ۲ و ۳ قانون مجازات انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی و ماده ۳ قانون جرایم رایانه ای)
- ۱۱- فاش نمودن و انتشار غیر مجاز اسرار نیروهای مسلح (بند ۶ ماده قانون مطبوعات)
- ۱۲- فاش نمودن و انتشار غیر مجاز نقشه و استحکامات نظامی (بند ۶ ماده ۶ قانون مطبوعات)
- ۱۳- انتشار غیر مجاز مذاکرات غیر علنی مجلس شورای اسلامی (بند ۶ ماده ۶ قانون مطبوعات)
- ۱۴- انتشار بدون مجوز مذاکرات محاکم غیر علنی دادگستری و تحقیقات مراجع قضایی (بند ۶ ماده ۶ قانون مطبوعات)

د) محتوای علیه مقامات و نهادهای دولتی و عمومی

- ۱- اهانت و هجو نسبت به مقامات، نهادها و سازمان حکومتی و عمومی (بند ۸ ماده ۶ قانون مطبوعات و مواد ۶۰۹ و ۷۰۰ قانون مجازات اسلامی)

۲- افترا به مقامات، نهادها و سازمان حکومتی و عمومی (بند ۸ ماده ۶ قانون مطبوعات و ۶۹۷ قانون مجازات اسلامی)

۳- نشر اکاذیب و تشویش اذهان عمومی علیه مقامات، نهادها و سازمان های حکومتی (بند ۱۱ ماده ۶ قانون مطبوعات و ۶۹۸ قانون مجازات اسلامی)

۵ (محتوایی که برای ارتکاب جرایم رایانه ای و سایر جرایم بکار می رود

۱- انتشار یا توزیع و در دسترس قرار دادن یا معامله داده ها یا نرم افزارهای که صرفاً برای ارتکاب جرایم رایانه ای به کار می رود (ماده ۲۵ قانون جرایم رایانه ای)

۲- فروش، انتشار یا در دسترس قرار دادن غیر مجاز گذر واژه ها و داده هایی که امکان دسترسی غیر مجاز به داده ها با سامانه های رایانه ای یا مخابراتی دولتی یا عمومی را فراهم می کند (ماده ۲۵ قانون جرایم رایانه ای)

۳- انتشار یا در دسترس قرار دادن محتویات آموزش دسترسی غیر مجاز، شنود غیر مجاز، جاسوسی رایانه ای، تحریف و اخلال در داده ها یا سیستم های رایانه ای و مخابراتی. (ماده ۲۵ قانون جرایم رایانه ای)

۴- آموزش و تسهیل سایر جرایم رایانه ای (ماده ۲۱ قانون جرایم رایانه ای)

۵- انجام هر گونه فعالیت تجاری و اقتصادی رایانه ای مجرمانه مانند شرکت های هرمی (قانون اخلال در نظام اقتصادی کشور و سایر قوانین)

۶- انتشار ویروس دهی بازی های رایانه ای دارای محتوای مجرمانه (مواد مختلف قانون مجازات اسلامی و قانون جرایم رایانه ای)

۷- انتشار فیلتر شکن ها و آموزش روشهای عبور از سامانه های فیلترینگ (بند ج ماده ۲۵ قانون جرایم رایانه ای)

۸- تبلیغ و ترویج اسراف و تبذیر (بند ۳ ماده ۶ قانون مطبوعات)

- ۹- انتشار محتوای حاوی تحریک، ترغیب، یا دعوت به اعمال خشونت آمیز و خودکشی (ماده ۱۵ قانون جرایم رایانه ای)
- ۱۰- تبلیغ و ترویج مصرف مواد مخدر، مواد روان گردان و سیگار (ماده ۳ قانون جامع کنترل و مبارزه ملی با دخانیات ۱۳۸۵)
- ۱۱- باز انتشار و ارتباط (لینک) به محتوای مجرمانه تارنماها و نشانی های اینترنتی مسدود شده، نشریات توقیف شده و رسانه های وابسته به گروهها و جریانات منحرف و غیر قانونی
- ۱۲- تشویق، تحریک و تسهیل ارتکاب جرائمی که دارای جنبه عمومی هستند از قبیل اخلال در نظم، تخریب اموال عمومی، ارتشاء، اختلاس، کلاهبرداری، قاچاق مواد مخدر، قاچاق مشروبات الکلی و غیره (ماده ۴۳ قانون مجازات اسلامی)
- ۱۳- انتشار محتوایی که از سوی شورای عالی امنیت ملی منع شده باشد .
- ۱۴- تشویق و ترغیب مردم به نقض حقوق مالکیت معنوی (ماده ۱ قانون حمایت از حقوق پدید آورندگان نرم افزارهای رایانه ای و ماده ۷۴ قانون تجارت الکترونیکی)
- ۱۵- معرفی آثار سمعی و بصری غیر مجاز به جای آثار مجاز. (ماده ۱ قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت غیر مجاز دارند)
- ۱۶- عرضه تجاری آثار سمعی و بصری بدون مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی (ماده ۲ قانون نحوه مجازات اشخاصی که در امور سمعی و بصری فعالیت غیر مجاز دارند) .

